ره حمهتی و لهعنهتی د کیتابی و سوننهتی دا

بەرھەڤكرنا تەحسىن ئىبراھىم دۆسكى

کتیّب: رهحمه تی و لهعنه تی د کیتاب و سوننه تی دا نقیسه ر: ته حسین ئیبراهیم دوّسکی چاپا ئیّکیّ ۲۰۱۲

ئەو كەسيىن رەھم پى دئينتەبرن''

دەسىيك:

ب دەستقە ئىنانا رەحما خودى ئەو ئارمانجا مەزنە يا مىرۆقى خودان باوەر ۋ ھەر تشتەكى دى پتر كارى بۆ دكەت، وئەم ئەگەر بەرى خۆ بدەينە كىتابا خودى وسوننەتا پىغەمبەرى -سلاڭ لى بن-، دى بىنىن د گەلەك جهان دا بەحسى ھندەك ژ وان كار وكرباران ھاتيەكرن يىن مىرۆڭ دشىت ب رىكا وان رەحما خودى ب دەست خۆ بىخت، قىجا پىتقىەر ل سەر ھەر كەسەكى بقىت ببتە ژ وان كەسان يىن رەحم پى دئىتەبرن، ول رۆۋا قىامەتى سەرفەراز دېت ئەو قان كاران بكەت، يان قان سالۆخەتان ل نك خۆ پەيدا بكەت.

وحهتا ئهم ب قان كار وسالۆخهتان ئاگههدار ببين، ووان ل نك خو پهيدا بكهين، ئهم ل ڤێرێ وان ب كورتى دێ بهرچاڤ كهين.. هيڤيا مه ژ خودێ ئهوه ئهو مه بكهته ژ وان يێن ب رهحما خودێ دلشاد دبن.

وئهم دی وان ل سهر دو پشکان لیک قه کهین:

١- ئەو كارين د قورئانى دا ھاتين.

۲- ئەو كارىن د سوننەتى دا ھاتىن.

⁽۱) ئەڭ بابەتە ژ بەرھەۋكرنا بابى عەبدرروحمانى سولطان عەلىيە، مە وەرگىرايە سەر زمانى كوردى.

پشکا ئیکی

كارى ئىكى: باوەريا ب خودى

سهری ههر کارهکی باش ئهوه مروّقی باوهری ب خودی ههبت، وباوهری ئهوه مروّث ئعترافی ب ههرون وناث وصیفاتین خودی بکهت، ووی ب ههر عهیب وکیماسیه کی پاقژ بکهت. وههر چهنده باوهری تشته که د دلی دا، بهلی شوینوارین وی ل سهر کار وکریارین لهشی ژی ئاشکه را دبن.

خودایی مەزن دبیرت: ﴿ فَأَمَّا ٱلَّدِیم اَ اللّهِ وَاعْتَصَمُواْ بِهِ فَسَیُدْخِلُهُمْ فِی رَحْمَةٍ مِّنَهُ وَفَضْلٍ وَیَهَدِیهِمْ إِلَیْهِ صِرَاطًا مُسْتَقِیمًا ﷺ (النساء: ۱۷۵) یه عنی: ئهوین ب گوتن وکریار باوهری ب خودی ئینای، وخو ب وی روناهیی قه گرتی یا مه بـ واری، پاشـی ئهو ژ قه نـ جـی ودلـ وقانیا خو دی وان که ته د به حهشتی دا، ودی به ری وان ده ته ریکا راست یا سهری دکیشته به حهشتی.

و د ئایه ته کا دی دا خودایتی مه زن دبیّرت: ﴿ فَأَمَّا ٱلَّدِینَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ اَلصَّلِحَتِ فَیُدْخِلُهُمْ وَ رَحْمَتِمْ دَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْرُ ٱلْمُبِینُ ﴾ (الجاثیدة: ٣٠) یه عنی: هندی ئه ون یین باوه ری ب خودی ئینای وکارین چاک کرین، خودایتی وان دی ره حمی ب وان به ت، ووان که ته د به حه شتی دا، وسه رکه فتنا ئاشکه را ئه وه.

ژ قان ئایهتان، وچهندهکین دی یین وهکی وان ئاشکهرا دبت، کو باوهری ئینانا ب خودی ئیک ژ کارانه یین دبنه ئهگهرا هندی خودی رهحمی پسی ب مروقی ببهت، ووی بکهته د بهحهشتی دا.

كاري دووي: گوهداريا خودي وپيغهمبهري وي

وئه قه ئه نجامه که ژ ئه نجامین باوه ری ئینانا ب خودی، ئه و که سن باوه ری ب خودی و پیغه مبه ری وی هه بت، دی گوهداریا وان که ت، د ئایه ته کا قورئانی دا خودی مسه زن د بیرت: ﴿ وَأَطِيعُواْ اللّهُ وَآلرّ سُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴾ (آل عمران: ۱۳۲) گه لی مروّ قان، هوین گوهداریا خودی و پیغه مبه ری بکه ن، دا خودی ره حمی ب هه وه به ت.

وئاشکهرایه کو گوهداریا خودی ویا پینغهمبهری ب هندی دبت، مروّث پیکیریی ب (ئهمر ونههیین) وان بکهت، ئهو تشتی وان فهرمان پی کری مروّث بکهت، ویی وان مروّث ژی دایه پاش مروّث نهکهت.

مەعنا: گوهداریا مرۆقى بۆ خودى وپيغهمبەرى ژ ئەگەرين ب دەست قە ئينانا رەحمینه.

كارى سيى: دويكهفتن وكاركرنا ب قورئانى

مه گۆت: گوهداریا خودی دبته ئهگهر کو خودی رهحمی ب مروّقی ببهت، وپی نهقیّت بیّژین: گوهداریا خودی ب هندی دبت مروّق دویکهفتنا کیتابا وی بکهت، کو قورئانه، وکاری پی بکهت. لهو د هنده ک جهان دا ژ قورئانی گوهداریا خودی ب گوهداریا قورئانی هاتیه ناقکرن، وهکی: ﴿ وَهَلَا کِتَابُ أَنزَلْنَهُ مُبَارَكُ فَاتَیْعُوهُ وَآتَقُواْ لَعَلَّکُمْ تُرْحَمُونَ ﴾ (الأنعام: ١٥٥) یهعنی: ئه قورئانه کیتابه کا پیروّزه مه ئینایه خواری، قیّجا هوین دویکهفتنا وی بکهن، وتهقوایی بکهن، دا رهحم ب ههوه بیّته برن.

مەعنا: ئینک ژ مەزنترین ئەگەرین ب دەست قە ئینانا رەحمى ئەرە مىرۆڭ دويكەفتنا قورئانى بكەت.

کاري چاري: گوهدان وهزرکرنا د قورئاني دا

وکانی چاوا دویکهفتن وکارکرنا ب قورئانی ژ ئهگهرین ب دهست قه ئینانا رهحمینه، وهسا گوهدانا ئایهتین قورئانی وهزرکرنا د رامانین وان ژی دا، دبته ژ ئهگهرین رهحمی، چونکی گوهدانا ئایهتین قورئانی دبته رینک کو مروّث گوهداریا وان بکهت، وکاری پی بکهت.

خودایی مهزن دبیرت: ﴿ وَإِذَا قُرِیَ ٱلْفُرَءَانُ فَٱسْتَمِعُواْ لَهُ وَأَنصِتُواْ لَعَلَّكُمْ تَرُحَمُونَ ﴾ (الأعراف: ٢٠٤) وئه قه مهرمانه که خودی ل ههر ئیکی دکهت یی گوه ل قورئانی ببت، دبیرتی: ئهگهر قورئان هاته خواندن، هوین گوهی خو بدهنی وخو بی دهنگبکهن، دا ره حم ب ههوه بیته برن، وئایه تی ل قیری (استماع) و (انصات) ههردو ب کار ئینان، چونکی یا ئیکی مهعنا وی ئهوه خو ب چو تشتان قه موژیل نهکهن، وگوهی خو بدهنی، ویا دووی مهعنا وی ئهوه: دهمی هوین گوهی خو ددهنی بلا دلی ههوه یی حازر بت، وهزرا خو تیدا بکهن، دا مفایی بو خو ری ببینن. وئه فهرمانه ته کیدتر لی دئیت دمی ئیمام د نقیری دا قورئانی دخوینت، هنگی ئیکجار دقیت گوهداری بو بیتهکرن.

كارى پينجى: كيشانا ئستغفاران

د ئايهته کا قورئاني دا خودايي مهزن ل سهر ئهزماني صالح پيغهمبهری -سلاڤ لي بن- ڤهدگوهيزت، ئهو دبيرته مللهتي خوّ: ﴿ قَالَ يَنقَوْمِ لِمَ تَسْتَغَجِلُونَ عِلَاتُ لِيَ اللّهَ يَعْلَكُمْ تُرَحَمُونَ ﴾ (النمل: ٤٦) ئهي مللهتي من، بوچي هوين بهري کرنا باشيي لهزي د کرنا وي خرابيي دا دکهن يا عهزابا خودي ب سهر ههوه دا دئينت؟ شوينا وي چهندي هوين توبه بکهن، وداخوازا ژيبرنا گونههان بو خوّ ژ خودي بکهن، دا خودي رهحمي ب ههوه بيت.

و ژ عهده تن ثهموودیان بوو، ملله تن صالحی، وان له و د وان کارین خراب دا دکر، یین پیغهمبه ری وان ئه و ژی ددانه پاش، و ب ترانه قه دگوتن: کا پا دی بلا ئه و عهزاب ب سه ر مه دا بیت یا صالح گهفان پی ل مه دکه ت، ئینا پیغهمبه ری وان ب دلپی قه بوون قه گوته وان: بزچی هوین قی چهندی دکه ن وه نه که نه خودی ل هه وه ب غهزه بیت، ل شوینا کو هوین قان خرابیان بکه ن، هوین وان باشیان بکه ن یین مفایی هه وه بی دین و دنیایی تیدا هه ی، وئستغفاران بکیشن؛ دا خودی ره حمی ب هه وه بیه ت، وهه وه به ته به حه شتی.

وئستغفار ئەقەيە مرۆڤ داخوازا ستارەكرن وژێبرنا گونـەھان بـۆ خـۆ ژ خـودێ بكەت، و ل گونەھێن خۆ لێڤه ببت، وبكەتە دلێ خـۆ كـو ئـەو جـارەكا دى ل وان گونەھان نەزڤرتەڤە.

كارى شەشى: تۆبەكرن

ونیزیک ژ ئستغفاری توسه ژی ئینک ژ وان ئهگهرانه یین رهحم پی به مروقی دئیتهبرن، وه کی د ئایه ته کا قورئانی دا هاتی: ﴿ وَإِذَا جَآءَكَ ٱلَّدِیر کَ یَوْمِنُونَ بِایَایَتِنَا فَقُلْ سَلَمُ عَلَیْکُمْ عَلَیٰ نَفْسِهِ ٱلرَّحْمَةُ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنكُمْ سُوٓءَ الجِهَالَةِ فُکَمْ تَابَمُ مِنْ اَبْدَهِ وَأَصْلَحَ قَانَّهُ عَفُورٌ رَّحِیمُ ﴿ الأَنعامِ: 30) خودایی سُوٓءَ الجِهَالَةِ فُکَمْ تَابَمِ مِنْ اِبْدَهِ وَ أَصْلَحَ قَانَّهُ عَفُورٌ رَّحِیمُ ﴿ الأَنعامِ: 30) خودایی مهزن دبیژته پیغهمبهری خوّ: ئهگهر ئه و کهسین باوهری ههی هاتنه نک ته، تو کهیفا خوّ ب وان بینه، وبیژی: سلاق ل وه بن، ومزگینیی بده وان کو خودایی وان گهله کی یی ب رهحمه، و ژ رهحما وی ئهوه وی ل سهر خوّ نقیسیه کو ههر ئیکیی ژ وان ژ نهزانین خرابیه کی بکه ت، پاشی پشتی هنگی توّبه بکه ت، ئیکیی ژ وان ژ نهزانین خرابیه کی بکه ت، پاشی پشتی هنگی توّبه بکه ت، وچاکیی بکه ت، خودی یی گونه ها وی دی ژی بهت، ورهحمی پی بهت.

وئه قئایه ته وگه له کین دی ژی یین وه کی وی، هندی دگه هینن کو مرؤ قی گونه هکار دقیت ژرهما خودی بی هیقی نهبت، وبزانت کو ههر جاره کا وی ژدل تؤیه کر، و ل کاری خو لیقه بوو و په شیمان بوو، و چاکر کرن، خودی گونه هین وی ئه گهر چه ند دمه زن ژی بن دی بو وان ژی به ت، وره حمی پی به ت.

وتۆبا مرۆقى حەتا يا دورست بت، دقينت شەرتين تۆبىن تيدا ھەبن: ئيكسەر گونەھى بەينامى بۇرى پەشيمان ببت، وبكەتە دلى خۆ كو جارەكا دى ل وى گونەھى نەزۋرت، وئەگەر حەقەكى مرۆۋان ل سەر بت دقينت وى حەقى بۆ خودانان بزقرينت.

كارى حەفتى: تەقوا

وتهقوا ئهوه مروّق ژ خودی بترست، وخوّ ژ بی ئهمریا وی بده به پاش، خود این مهزن د ئایه ته کی دا دبیرژت: ﴿ وَرَحْمَتِی وَسِعَتْ کُلَّ شَیْءٍ فَسَاً حَتُبُهَا لِلَّدِینَ خود این مهزن د ئایه ته کی دا دبیرژت: ﴿ وَرَحْمَتِی وَسِعَتْ کُلَّ شَیْءٍ فَسَاً حَتُبُهَا لِلَّدِینَ مُهُم بِاَیَایَتِنَا یُؤْمِنُونَ ﴾ (الأعراف: ۱۵٦) ره حما می شهمی تشت قه گرتینه، وئه زوی بو وان دی نقیسم یین ب ته قوا بن، وزه کاتی بده ن، وباوه ریی ب ئایه تین من بینن.

وخوّ دویرکرنا ژ گونههان ژ ترسیّن خودی دا، وریّزگرتن بوّ نهمری وی، نیشانا قیانا مروّقیه بوّ خودیّ، نهوی د قیانا خوّ دا بوّ خودیّ یی راستگوّ بت، دیّ نهمریّ وی ب جه ئینت، وکاری ب فهرمانیّن وی کهت، وخوّ ژ وان کاران ده ته پاش ییّن وی ئهو ژیّ دایه پاش.

كارى هەشتى: صەبر وبينفرەهى

صەبىر وبېنفىرەھى ئېك ژ مەزنتىرىن ئەگەريىن ب دەست قە ئىنانـا رەحـم ودلىۋقانىيا خودىننە، وصەبرى گەلـەك رەنگىن خۆ ھەنە، ژ وان: صهبرا ل سهر موصیبهت ونهخوشیان، خودی دبیرت: ﴿ وَلَنَبُلُونَكُم بِشَیْءِ مِنَ الْحَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصِ مِنَ الْأَمُولِ وَالْأَنفُسِ وَالْقَمَرَتُ وَبَشِرِ الصَّبِرِير َ ﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَبَتْهُم مُّصِيبَةُ قَالُواْ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَجِعُونَ ﴾ أَوْلَتَلِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَكُم مِن رَبِّهِمْ وَرَحْمَةً وَرَجْعُونَ ﴾ (البقرة: ١٥٦) يه عنى: به هنده کسی ژ ترسا ژ دوژمنی، وبرسی، وکیمکرنا مالی کو هوین ب زهحمهت ب دهست خو قه بینن، یان ههمیا ههمیی ببهین، وههوه ب مرنی یان کوشتنا د ریکا خودی دا، و ب کیمکرنا بهرههمی دارقهسپ ومیو ودان ودکاکان، یان خرابکرنا وان، ئهم دی ههوه جهربینین. وتو مزگینیی ب کهیف وخوشیا دویماهیی ل دنیایی وئاخره تی ههوه جهربینین فرههیی ل سهر قی چهندی دکهن. ئهوین ئهگهر نهخوشیه کههشتی دبیژن: ئهم بهنیین خودینه وملکی وینه، ئهو مه ب ریقه دبهت، ویا گههشتی دبیژن: ئهم بهنیین خودینه وملکی وینه، ئهو مه ب ریقه دبهت، ویا وی بقیت ئهو د گهل مه دکهت، وئهم ب مرنی پاشی رابوونا بو جزادانی دی زقیبه نک وی به بین ل سهر ریکا راست.

وئه قه مزگینیه کا ئاشکه رایه ب رهحمی بو وان که سین صهبری ل سهر موصیبه تی دکه ن، موصیبه تا ترسی وبرسی، وکیمبوونا مالی وعه یالی، ونهمان وکیمبوونا فیقی وده رامه تی..

کاری نههی: جیهاد ومشهختبوونا د ریکا خودی دا

د ئايهته کێ دا خودايێ مهزن سێ ڕهنگێن باشيان يێن رهحم پێ ب دهست مروٚڤی ڤه دئێن کوٚم دکهت، ودبێژت: ﴿ إِنَّ ٱلَّدِيرِ اَمنُواْ وَٱلَّدِينَ هَاجَرُواْ وَجَهْدُواْ فِ مَسْعِيلِ ٱللَّهِ أُوْلَتَبِكَ بَرْجُونَ رَحْمَتَ ٱللَّهِ أَوْلَتُهُ غَفُورٌ رَّحِيثٌ ﴾ (البقرة: ۲۱۸) هندی ئهون يێن باوهری ئينای، ويێن مشهختبووين، وجيهاد د ڕێکا خودێ دا کری، ئهو چاڤهڕێی رهحما خودێنه.. وخودێ گونهه ژێبرێ دلوٚڤانه، مهعنا: ئهو ب ڤی کارێ

خوّ ل هیقیا هندینه کو خودی رهحمی ب وان ببهت، چونکی وان کارهکی وهسا کریه، ئهو ههژی رهحما خودی ببن..

وباوهری بهری نوکه مه بهحس ژی کربوو، د خالا ئیککی دا، وههردو کارین دی مشهختبوون وجیهاه، ومشهختبوون ئهوه مروّق ژ وی جهی دهرکه قت یی دوژمناتیا خودی لی دئیته کرن، وقهستا وی جهی بکهت یی ئهو بشیّت پهرستنا خودی ب سهربهستی لی بکهت، مهعنا: ئهو جهی مروّق فیربوویی، وصهبرا خو دایی، وحهز ژی کری، بهیّلت، وبچته جهه کی دی یی غهریب ژ وی، بو هندی دا خودی ژی رازی ببت، وئه قه کاره کی ب ساناهی نینه ل سهر نه فسا مروّقی. وجیهاد وه کی ژ ناقی دیار ئهوه ئهو خو بوهستینت، ووی تشتی بکهت یی نه فسا وی پی نه خوش، کو شهره، وچوونا جهین خهطهره، بو هندی دا دینی خودی ب سهربیخت، ئه قه ژی کاره کی ب ساناهی نینه ل سهر نه فسا مروّقی، لهو ئهو همردو کار خودانی هیروای ره حما خودی دکهن.

كارى دەھىم: كرنا قەنجىي

د ئايەتەكى دا خودايى مەزن دېيرت: ﴿ إِنَّ رَحْمَتَ ٱللَّهِ فَرِيبُ مِّنَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿ إِنَّ رَحْمَتَ ٱللَّهِ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿ الْأَعْرَافَ: ٥٦) هندى رەحما خودييه ئەو يا نيزيكه رُ قەنجيكاران.

وقهنجی ئهوه مروّف د گهل بهنیین خودی یی قهنج بت، وان کاران بکهت یین ئهو مفایی بوّ خوّ ژی دبینن، وقهنجیا مهزن ئهوه مروّف وهسا پهرستنا خودی بکهت ههر وهکی ئهو وی دبینت، چونکی ئهگهر ئهو خودی نهبینت ژی، خودی وی دبینت. وهکی پینهمههری -سلاف لین بن- گوّتی.

کاري يازدي:دانا نهفهقي د ريکا خودي دا

 قرُبَنتِ عِندَ اللهِ وَصَلَوَتِ الرَّسُولِ اللهِ الله

كارى دوازدى: پنكئينانا لنككمفتيان

ئیک ژوان کارین گهله ک ب خیر، یین کو دبنه ئه گهرا هندی کو خودی ره حمی پی ب مروّقی ببه ت، پیکئینانا وان مروّقانه یین لیک دکه قن، دلین وان ژیک دمین، خودایی مهزن دبیرژت: ﴿ إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ مُنَاصِّلِحُواْ بَیْنَ اَخُویَدُکُمْ وَرَی دمین، خودایی مهزن دبیرژت: ﴿ إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ مُنَاصِّلِحُواْ بَیْنَ اَخُویَدُکُمْ وَآتَ قُواْ آللهٔ لَعَلَّکُمْ تَرُحُمُونَ ﴾ (الحجرات: ۱۰) مه عنا: خودان باوه ربرایین ئیکن، وبراینی هندی دخوازت ئه و لیک نه که قن، ودژی ئیک نهبن، وئه گهر هات وجاره کی نه قیانه ک، یان شهر ولیک که فتنه ک د نا قبه را هنده ک ژوان دا پهیدا بوو، دقیدت هنده که ههن وان پیک بینن، وئه گهر وان ته قوا خودی کر، وئه و به قی کاری رابوون، خودی ره حمی دی ب وان به ت.

كارى سيزدى: كۆمبوون

ومهخسهدا مه ب كۆمبوونى ئهوه موسلمان ئىك بن، ورىدكى نهدهنه خىلافى كو رىزىن وان ژىك جودا بكهت، وئهو ل سهر گهلهك كۆم ودهستهكان لىدكى ببن، د ئايهتى دا خودايى مهزن بهحسى ژىكجودابوونا مرۆڤان دكهت، ودبيرت: ﴿ وَلَوْ

شَآءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ ٱلنَّاسَ أُمَّةً وَحِدَةً وَلا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ﴿ إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُكَ ﴾ (هود: ۱۱۹-۱۱۸) ئهگهر خودایی ته قیابا دا وان ههمیان که ته ئیک دین وئیک مللهت، بهلی حیکمه تا وی ئه و خواستیه ئه و ژیک جودا ببن، وبمینن ژیک جودا، ئه و تی نه بن یین وی ره حم پی بری. یه عنی: ئه وین وی ره حم پی بری، وئه و هی شرای ره حما خو کرین، ئه و ژیک جودا نابن، وخیلاف ریکا خو ل نک وان نابینت، وئه و دمینن گریدای ب جماعه تی قه، و دویر ژ فرقه و دهسته کین ژیک جودابووی.

و د حمدیسمکن دا هاتیه: (الجماعة رحمة، والفرقة عذاب) یمعنی: کومبوون رهحمه، وژیک جودابوون عهزابه.

كارئ چاردى: فەرمانا ب باشيى وباشقەبرنا ژ خرابيى

ژ قنی ئایه تنی ئاشکه را دبت کو ئهوی فهرمانا ب باشینی بکهت، و پاشقه برنا ژ خرابینی بکهت، ئه و خو هیزای رهحما خودی دکهت. ئەقە ئەو كار بوون يىن د قورئانى دا ھاتىن، يىن خودانى ھىنۋاى رەحما خودى دكەن، وھندەك كار د حەدىسان ۋى دا ھاتىنە، وئەقە دى د پشكا دووى دا ئىنە ئاشكەرا كرن.

پشكا دووي

كارى ئيْكى: ئنتساب بو ئوممهتا ئيسلامى

شهره فا پالدان وئنتسابا بو ئوممه تا ئیسلامی، یه عنی: مروّق یی رازی بت ئیک ژ ئوممه تا موحهمه دی بت، وکاره کی وه سا بکه ت ئه ق ئنتسابه گوتنه کا دورست بت، ونه ب تنی ئاخفتنا ئه زمانی بت، ئه و ئیک ژ مه زنترین ئه گه رانه کو ره حم ب مروّقی بیته برن، پیغه مبه ر -سلاف لی بن - د گوتنه کا خو دا دبیر ثت: وای میرو قی بیته برن، پیغه مبه ر -سلاف لی بن - د گوتنه کا خو دا دبیر ثت: یای مین هاتیه برن، عه زابا وی ئه وه یا ئه و دئینته سه ری خو و ئه بوو یه علا ژ ئه بوو هوره یره ی قه دگوه یزت، دبیر ث ته فو عه زاب ل سه روی نینه، ئه و عه زاب تی نه بی نه و دئینته سه ری خو ه گوت: می روژا شه ری (النه را) عه زاب نه بوو؟ می روژا شه ری (النه را) عه زاب نه بوو؟ می روژا شه ری (النه را) عه زاب نه بوو؟ می روژا شه ری (النه را) عه زاب نه بوو؟

كارى دووى: ئەوى ب رەحم بت

کو مروّث رەحمى ب خەلكى ببەت، ب تايبەتى ئەگەر ئەو مروّڤىن مروّڤى يىن نىزىك بن، يان مروّڤىن پىتشى وھەوجە بن، ئەشە دېتە ئەگەرا ھندى كو

⁽١) ئبن ماجه ژ ئەنەسى كورى مالكى قەدگوھىزت.

خودى ژى رەحمى ب مسرۆقى بېهت، پىغەمبەر -سلاق لى بن- دېيـژت: الرَّاحِمُونَ يَـرْحَمُكُمْ مَـنْ فِى السَّمَاءِ)(١) يەعنى: ئەويىن رەحمى ب خەلكى دېەن، خودى رەحمى پى دېەت، رەحمى ب وان بېەن يىن ل عەردى ئەوى ل عەسمانى دى رەحمى ب هەوە بەت.

وئهو کهستی د گهل خهلکی یتی دلره ق بت، ورهحمتی ب وان نهبت، خودی ژی رهحمتی پی نابهت، وهکی د وی حهدیستی دا هاتی یا جهریری کوری عهبدللاهی قهدگوهیزت: ﴿ لاَ یَرْحَمُ الله مَنْ لاَ یَرْحَمُ النَّاسَ ﴾ یهعنی: خودی رهحمتی ب وی نابهت یتی رهحمتی ب مروّقان نهبهت.

ونهبهس رهحما د گهل مرزقان مرزقی هیزای رهحما خودی دکهت، بهلکی خو رهحما د گهل حهیوانهتی ژی، پیغهمبهر -سلاف لی بن- دبیرت: ﴿ وَالشَّاةُ إِنْ رَحِمْتَهَا رَحِمَكَ الله ﴾ (۲) یهعنی: بزنی ئهگهر تو رهحمی پی ببهی، خودی دی رهحمی ب ته بهت.

كاريّ سێيێ: دلفر،هيا د كرين وفروّتن وداخوازا حمقى دا

گهلهک جاران کرین وفروّتن دبته ئهگهرا هندی خودان دلتهنگ ببت، وتبعهتی وی نهخوّش ببت؛ چونکی ههر ئیّکی ژ همردووان یی دکرت ویی دفروّشت حهز دکهت پتر فایده ی بکهت، بهلی ئهگهر مروّث ئهو بت یی دلهکی فره و ونهفسه کا خوّش وتبعهته کی باش ههبت، دهمی تشته کی دکرت یان دفروّشت، یی دلفره هبت، وروی گهش بت، ومهصلحه تا کهسی بهرانبهر ژ بیر نهکه ت، وره حمی پی بیمت، وبهری وی ههما بهس ل هندی نهبت فایده ی ژی بکه ت، خودی ژی دی رهحمی پی بهت، وهکی د حهدیسه کی دا هاتی: ﴿ رَحِمَ الله رَجُلاً سَمْحًا إِذَا بَاعَ،

⁽١) ئەحمەد ژ عەبدللاھى كورى عەمرى قەدگوھىزت.

⁽٢) ئەحمەد ژ قوررەيى موزەنى قەدگوھىزت.

وئەقە سى حالەتن مرۆق تىدا خۆ حەق دېينت، لـەو ھىزر دكەت چى تشتى ئەو بكەت بۆ وى دورستە، بەلى خۆ د قان حالـەتان ژى دقىيت مرۆق دلفرەھى وسناھيى ژ بىر نەكەت.

كارى چارى: سەرەدانا نساخان

ژ بهر وی حهدیسی یا تیدا هاتی: ﴿ مَنْ عَادَ مَرِیضاً خَاضَ فِی الرَّحْمَةِ، فَادِدَا جَلَسَ عِنْدَهُ اسْتَنْقَعَ فِیهَا ﴾ (۲) یه عنی: هه چینی سه را نساخه کی بده ت نه و دی ده ته ناف ره حمی، فیجا نه گهر نه و ل نکوی روینشت نه و دی نیته تی هلاندن. مه عنا: ره حم دی وی هه مینی فه گرت. و دریوایه ته کا دی دا ها تیه: ﴿ عائد المریض فِی خرفة الجنة، فإذا جلس عنده غمرته الرحمة ﴾ (۳) یه عنی: نه وی سه ره دانا نساخی دکه ت د رینکه کی ژ رینکین به حه شتی دایه، و نه گهر نه و ل نک وی روینشت ره حم دی ب سه روی دا نیت.

وسهرهدانا نساخی ب وان شهرت وتورهیین شریعهت پی هاتی، حهقه که ژ حهقین موسلمانی ل سهر برایی وی، ودقیت نهو ژ بیر نهکهت دهمی نهو دچت سهرا نساخه کی بده ت: دوعایین خیری وسلامه تیی بو وی بکه ت، ودله ی دله ی وی بده ت وصه برا وی بینت، ناخفتنین خیری بو بیژت، وسهره دانا خو گهله ک دریژ نه که ت نه گهر بزانت نه و بو وی باش نینه.

⁽۱) بوخارى ژ جابرى كورى عەبدللاھى قەدگوھيزت.

⁽٢) ئەحمەد قەدگوھيزت.

⁽٣) ئەحمەد قەدگوھيزت.

كاريّ پينجيّ: گوتنا خيريّ يان خوّ بيّ دهنگ كرن

ر به روی حهدیسی یا تیدا هاتی: ﴿ رحم الله عبدًا قال فغنم، أو سکت فسلم ﴾ (۱) یهعنی: خودی رهحمی ب وی عهبدی ببهت یی گوتنه کا وهسا بیّرت فایده ی ژی بکهت، یان خو بی دهنگ بکهت وبمینت ب سلامه تی.

ئه و گۆتنا مرۆڤ دېێژت دڤێت هزرا خۆ تێدا بکهت بهری بێژن، وههر جارهکا وی زانی چو فایده د وێ گۆتنێ دا نینه بلا ئه و وێ نهبێژت، ڤێجا پا چاوایه ئهگهر ئه و بزانت وێ ئاخفتنێ خرابی تێدا ههیه؟

كارى شەشى: رابوونا ل شەقى بۆ كرنا عيبادەتى

پیغهمبهر -سلاف لی بن- د گوتنه کا خو دا دبیر ت: ﴿ رَحِمَ الله رَجُلاً قَامَ مِنَ اللّیْلِ فَصَلّی، وَأَیْقَطَ امْرَ أَتَهُ، فَصَلّتْ، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا المَاءَ. وَرَحِمَ الله امْرَ أَةً قَامَتْ مِنَ اللّیْلِ فَصَلّتْ، وَأَیْقَظَتْ زَوْجَهَا، فَصَلّی، فَإِنْ أَبَی نَصَحَتْ فی وَجْهِهِ المَاءَ ﴾ (٢) یه عنی: خودی ره حمی ب وی زه لامی بیمت یی ب شه قنی رابت ونقیری بکهت، وژنکا خو ژی هشیار بکهت، دا نقیری بکهت، وئه گهر ئه و رانهبوو ئاقی ب سهر وچاقان دا بکهت، وخودی ره حمی ب وی ژنکی بیمت یا ب شه قی رابت نقیری بکهت، وزه لامی خو ژی راکهت دا نقیری بکهت، وئه گهر رانهبوو ئاقی ب سهر وچاقین وی دا بکهت. ورابوونا ب شه قبو کرنا عیباده تی، رانهبوو ئاقی ب سهر وچاقین وی دا بکهت. ورابوونا ب شه قبو کرنا عیباده تی، رانهبوو ئاقی ب سهر وچاقین وی دا بکهت. ورابوونا ب شه قبو کرنا عیباده تی، خیره کا مه زن تیدا هه یه، و دبته ئه گه را هندی مروق ژ غافلان نه ئیته هژمارتن.

كارى حەفتى: خۆدانە ئازاكرن

پێغهمبهر -سلاڤ لێ بن- د گۆتنهكا خۆ دا دبێڗْت: ﴿ رَحِمَ الله عَبْدًا كَانَتْ لأَخِيهِ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ فِي عِرْضِ أَوْ مَالٍ، فَجَاءَهُ فَاسْتَحَلَّهُ قَبْلَ أَنْ يُؤْخَذَ وَلَيْسَ ثَـمَّ دِينَـارٌ

⁽١) ئەبوو ئەلشەيخ ژ ئەبوو ئومامەي قەدگوھيزت.

⁽۲) ئەحمەد ونەسائى وئبن ماجە ژ ئەببوو ھورەيرەى قەدگوھێزن.

وَلاَ دِرْهَمٌ، فَإِنْ كَانَتْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُخِذَ مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ حَمَّلُوا عَلَيْهِ مِنْ سَيَّنَاتِهِمْ (۱) يهعنى: خودى رەحمى ب وى عهبدى ببهت يى حەقلەكى برايەكى وى ل نك ههبت، بهحسى وى كربت يان مالى وى خواربت، قىجا بيته نك وخو پى بدەته ئازاكرن، بەرى ئەو بىتە بىرن بىۆ وى جهى يىي نە دىنار نە دەرهەم ل ويرى نەهەى، قىجا ئەگەر وى ھندەك باشى ھەبىن دى ژى ئىنىه وەرگرتن، وئەگەر چو باشى نەبىن، گونەھىن وان دى بۆ وى ئىنەدان.

وئه ش حهدیسه هندی دگههینت کو ئه و که سی هیشتا یی ساخ و د دنیایی بچت خو ب وی که سی بده ته ئازاکرن یی وی زولمه ک لی کری، چ ئاخفتنه کا سهقه ت د ده ر حه قا وی ونامویسا وی دا گوت بت، یان ژی هنده ک مالی وی خوار بت، ئه شی خودی دی ره حمی پی به ت، چونکی ده می ئه و دچته نک خودایی خو دی چت وگهرده نا وی یا ئازا، وباری وی یی سفک، به لی ئه وی بچته نک خودی بی سفک، به لی ئه وی بچته نک خودی بینی وی خو ب خه لکی دابته ئازاکرن، ووان هنده ک حمق ل سه ر وی هه بن، ل ئاخره تی حمقی وان دی ژ وی ئیته ستاندن، و چونکی هنگی دینار وده رهم نین ئه و بده نه ئیک و دو، حسیب ب کاران دی ئیته صافیکرن، پیش حمقی وان دی بو وان ثینه دان، وئه گه روی چو خیر نه مان، گونه هی وان دی ده نه وی.

د حهدیسه کا دی دا پیغه مبهر -سلاف لی بن- دبیژت: ﴿ الْمُفْلِسُ مِنْ أُمَّتِی مَنْ يَأْتِی مَنْ يَا يُوْمَ الْقِیَامَةِ بِصَلَاةً وَصِیَام وَزَکَاةً، وَیَاْتِی وَقَدْ شَتَمَ هَذَا، وَسَفَكَ دَم هَذَا، وَأَکَلَ مَال هَذَا، فَیُعْطَی هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، فَإِنْ فَنِیَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ یَقْضِی مَا عَلَیْهِ، أُخِذَ مِنْ خَطَایَاهُمْ، فَطُرِحَتْ عَلَیْهِ، وَطُرِحَ فِی النَّارِ ﴾ (۲) یه عنی: ین موفلس

⁽۱) ترمذی ژ ئەبوو ھورەيرەی قەدگوھيزت.

⁽٢) موسلم قەدگوھيزت.

ژ ئوممه تا من ئهوه ین روزا قیامه تن دئیت ونقیر وروزی وزه کات ین هه ین، دئیت وخه به رین گزتینه قی، وخوینا قی یا ریتی، ومالی قی یی خواری، قیجا هنده ک ژ باشین وی دی ده نه قی، وهنده کان دی ده نه قی، حمتا ئه گه ر باشین وی نهمان به ری حمقی خملکی ژ سهر راببت، دی هنده ک ژ گونه هین وان ده نه وی، حمتا ئه و دئیته ها قیتن د ئاگری دا.

کاری همشتی: کرنا چار رکاعمتان بمری نقیرا ئیقاری

عهبدللاهی کوری عومهری دبیّرت: پینیفهمبهری -سلاف لی بن- گوّت: ﴿ رَحِمَ الله امْرَأُ صَلَّی قَبْلَ الْمَصْرِ أَرْبَعًا ﴾ یهعنی: خودی رهحمی ب وی مروّقی ببهت یی بهری نقیّرا ئیّقاری چار رکاعهتان بکهت (۱) . وههر چهنده کرنا سوننهتان بهری نقیّرا ئیقاری نه ژ رهواتبانه ژی بهلی کرنا وان و ب تایبهتی کرنا چار رکاعهتان (دو سوننهتان) خیّرهکا مهزن تیدا ههیه، ومه گوّت: ئهو نه ژ رهواتبانه، چونکی ئهوی ئهف حهدیسه ریوایهت کری، کو عهبدللاهی کوری عومهریه، وی ب خوّ ههرده م ئهف ههر چار رکاعهته نهدکرن، دا ئاشکهرا ببت کو ئهو نه ژ رهواتبانه.

ئیمامی غهزالی دبیّرت: سوننهته کا گهله کا (موئه ککه ده) مروّث قان ههر چار رکاعه تان بکه تن بن و شدی دا دوعایی پیغه مبه ری -سلاف لی بن وی بگرت.

كارى نههى: تراشينا سهرى ل دەمى حەجى وعومرى

عــهبــدللاهن كورئ عـومهرى دبيّژت: پينغهمبهرى -سلاڤ لني بن- گوّت: ﴿ اللَّهُمَّ ارْحَمِ اللَّحَلِّقِينَ ﴾ يهعنى: يا رهببى تو رهحمى ب وان ببهى ييّن سهريّن خوّ دتراشن، ومهخسهد پي ل دهمي حهجيّيه، پشتى ئهو ژ طـهوافي وسهعيي

⁽١) موسلم ڤهدگوهيٚزت.

خلاس دبن، یا باش ئهوه بو زهلامی هنگی سهری خو ههمینی بتراشت (صفر بکهت) ، گوتن: ویی سهری خو کورت ژی بکهت؟ گوت: وی گوت: اللَّهُمَّ الرُّحَمِ اللُّحَلِّقِینَ اللهٔ و جاران یان سی جاران، پاشی گوت: و وَاللَّهَ صِّرِینَ الله ویی کورت ژی بکهت (۱) .

مهعنا: پێغهمبهری -سلاڤ لێ بن- سێ جاران دوعایا رهحمێ بوٚ وی کهسی کریه یێ سهرێ خوٚ ههمیێ بتراشت، وجارهکێ بوٚ وی یێ سهرێ خوٚ کورت بکهت. تشتێ هندێ دگههینت کو ههردو ددورستن بهلێ تراشین ب خێرتره.

كارئ دەهن: روينشتن ل ديوانخانهيا زكرى وعلمى

پێغهمبهر -سلاف لێ بن- د گۆتنه کا خۆ دا دبێژت: ﴿ مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ الله، يَتْلُونَ كِتَابَ الله، وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ، إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمْ السَّكِينَةُ، وَغَشِيتُهُمْ اللَّاعِكَةُ، وَذَكَرَهُمْ الله فِيمَنْ عِنْدَهُ ﴾ (٢) يهعنى: ههر کۆمه کا ل ماه ک ژ مالێن خودێ روینته خوارێ، کیتابا خودێ بخوینن، ونیشا ئێک ودو بدهن، سه کینه وره حم دێ ب سهر وان دا ئێته خوارێ، وملیاکه ت دێ ل دور وان بن، وخودێ بهحسێ وان دێ ل نکوان که ت یێن ل نک وي.

و ژ قی حهدیسی دئیته وهرگرتن کو یا باشتر ئهوه کوٚمبوون و پروینشتن بوٚ خواندن وشهرحکرن وخو فیرکرنا قورئانی ل مزگهفتی ب خیرتره ژ جههکی دی، و د حهدیسهکی دا هاتیه موعاوهیه -خودی ژی رازی بت- دبیژت: جاره کی پیغهمبهر -سلاف لی بن- دهرکهفته نک هنده ک صهحابیین خو ل مزگهفتی د پروینشتی بوو، گوتی: بوچی هوین ل فیری پروینشتینه؟ وان گوت: ئهم یین پروینشتین زکری خودی دکهین، وحهمدا وی دکهین کو وی بهری مه دایه ئیسلامی، وی گوت:

⁽۱) بوخارى وموسلم ڤەدگوھێزن.

⁽۲) ترمذی ژ ئەبوو ھورەيرەى قەدگوھيزت.

ب خودی هوین ژ بهر هندی روینشتینه؟ وان گۆت: بهلی، ئینا وی گۆت: (أما أَنِّي لَم أستحلِفْکُم لتهمةٍ لکم، إنَّه أتاني جبريل، فأخبرني أنَّ الله تعالى يُباهي بکم الملائکة (۱۱) يهعنی: من هوین نهدانه سویندی چونکی من باوهری ب گۆتنا ههوه نینه، بهلی جبریل هاته نک من وگۆته من کو خودی شانازیی ب ههوه دبهت ل نک ملیاکهتان.

و د حهدیسه کا دی یا دریّژ دا هاتیه (۲) کو خودی هنده ک ملیاکه ت ههنه فری دكهته د ريكان دا، وئهو ل ديوانخانهيين زكري دگهريين، ڤيجا دهمي ئهو هندهك رُ (ئەھلىٰ زكرى) دېينن گازى دكەن: وەرن، ئەقە ئەون يىن ھوين لىن دگەربىين، قَيْجا ئهو پهرين خوّ ددهنه ئيْک و ل دوّر وان دزڤرين حهتا دگههنه عهسماني، خوديّ دبيّرته وان ملياكهتان: هموه چاوا عمبديّن من ديتن؟ ئمو دبيّرْن: وان تهسبيحا ته دکر وزکري ته دکر، وحهمدا ته دکر، خودي دبيژتي: ما وان ئهز ديتيمه؟ ئهو دبيّژن: نهخيّر، ئهو دبيّژت: يا دا چاوا بت ئهگهر وان ئهز ديتبام؟ ئهو دبيِّژن: ئەو دا يتر عيبادەتى تە كەن. خودى دبيّرتى: وئمو داخوازا چ ژ من دكەن؟ ملياكەت دى بيرنىخ: ئەز داخوازا بەحەشتى ر تە دكەن، ئەو دېيرت: ما وان ئەو دىتىـە؟ دېيۆن: نەخير، خودى دېيۆت: پا دا چاوا بت ئەگەر وان ئەو ديتبا؟ ئەو دېيتن: ئەو دا يتر داخوازا وي ژ تە كەن. وخودى دېيزتىي: وئەو دخوازن ئەز وان ژ چ تشتى بيارېزم؟ ئەو دېيژن: ژ جەھنەمىخ، خودى دېيرژت: ما وان ئەو دىتيە؟ ئەو دېيٚژن: نەخيّر، ئەو دېيٚژت: يا دا چاوا بت ئەگەر وان ئەو ديتبا؟ ئمو دبيّژن: ئمو دا يتر داخوازيّ ژ ته كمن كو تو وان ژيّ بياريزي، خوديّ دبيّرت: هوين شاهد بن كو من گونههيّن وان غهفراندن، ملياكه ته ك ديّ بيّـرت:

⁽١) موسلم ڤهدگوهيزت.

⁽۲) ئەوا بوخارى وموسلم ژ ئەبوو ھورەيرەى ۋەدگوھيزن.

یا رهبی، فلان کهس ژی یی د ناف وان دا وئهو نه ژ وانه، بو کارهکی خو ئهو یی هاتیه نک وان څو دی دی بیژتی: ئهو ئهون یین ل نک وان ژی روینت شمقائی نابینت.

وئه ش حهدیسه گشتیتره، بهحسی مزگه فتی ب تایبه تی ناکه ت، وبه حسی خواندنا قورئانی ژی ناکه ت، وبه حسی وان ب تنی ژی ناکه ت یین زکری دکه ن، به لی گومان تیدا نینه روینشتنا ل مزگه فتی بت، وبی خواندنا قورئانی وشه رحکرنا وی بت، ئه قه ژهه می جهین دی وزکرین دی باشتره.

كارئ يازدى: ئەوى گەلەك حەمدا خودى بكەت

چ گهلهک جاران بیّرْت: (الحمد لله) کو ئهڤه ژ وانزکرانه ییّن ترازیا مروّڤی تژی خیّر دکهت، یان ژی بیّرْت: (الحمد لله کثیرا) ، پیغهمبهر -سلاڤ لیّ بن- د گوّتنه کا خوّ دا دبیّرْت: ﴿قال رجلٌ: الحمد لله کثیراً، فأعظمها الملكُ أن یکتبها، فراجع فیها ربه عز وجل فقال الله تعالی: اکتبوها لعبدی رحمتی کثیراً ﴾(۱) یه عنی: زهلامه کی گوّت: (الحمد لله کثیرا) ئینا ئهو ل بهر ملیا که تی مهزن بوو نهزانی چاوا بنقیست، لهو وی پسیارا وی ژ خودایی خوّ کر، وی گوّتی: وی بو عهدی من بنقیسن ره حما من یا مهزنه.

كاري دووازدي: ئموي داخوازا رازيبوونا خودي دكمت

مەزنترین ریّک بو ب دەستقە ئینانا رەحما خودی ئەوە، مروّق وی کاری بكەت، یان وی گوتنی بیّرت، یا رازیبوونا خودی تیدا بت، وپیخهمهت رازیبوونا خودی ئەو د خهما هندی نهبت كەسەك ژی عیّجز بت یان نه.. وقی چەندی دین ههمی دكهفته د بن دا، پیخهمبهر -سلاق لی بن- دبیّرت: ﴿ إِنَّ الْعَبُدَ لَیَلْتَمِسُ مَرْضَاةَ الله وَلاَ یَـزَالُ بِـذَلِكَ، فَیَقُـولُ الله ﷺ لِحِیْرِیـلَ: إِنَّ فُلاَنـاً عَبْدِی یَلْتَمِسُ أَنْ

⁽١) طەربەرانى ژ ئەبوو سەعىدى قەدگوھيزت.

يُرْضِينِي، أَلاَ وَإِنَّ رَحْمَتِي عَلَيْهِ. فَيَقُولُ جِبْرِيلُ: رَحْمَةُ الله عَلَى فُلاَن. وَيَقُولُما حَمَلَةُ الْعَرْشِ وَيَقُولُها مَنْ حَوْلُهُمْ، حَتَّى يَقُولُها أَهْلُ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، ثُمَّ مَهْبِطُ لَهُ إِلَى الْمَرْشِ وَيَقُولُها مَنْ حَوْلُمُم، حَتَّى يَقُولُها أَهْلُ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، ثُمَّ مَهْبِطُ لَهُ إِلَى الأَرْضِ اللهُ الله يهعنى: عهبد دى مينت رازيبوونا خودى خوازت، قيّجا خودى دى بيّژته جبريلى: عهبدى من فلان داخوازا رازيبوونا من دكهت، رهحما من ل سهر ويه، قيّجا جبريل دى بيّژت: رهحما خودى ل سهر فلانيه، وهلگرين عهرشى ويه، قيّجا جبريل دى وي وي بيّژن، حهتا خهلكى ههر حهفت عهسمانان وى ديون ، يهون وي ل عهردى دئيته دانان.

کاری سیزدی: ترسا ژ خودی

وزانایین حمدیسی ئمف حمدیسه ل بن بابهتی: (ترسا ژ خودی) ئینایه و قهگوهاستیه، مهعنا: ترسا ژ خودی دبته ئهگمرا رهحم پی برنی.

كارى چاردى: روينشتنا ل مزگەفتى

⁽١) ئەحمەد ژ ثەوبانى قەدگوھيزت.

⁽٢) بوخارى وموسلم ژ ئەبوو سەعىدى قەدگوھيزن.

یه عنی: مروّف ژوان که سان بت یین روینشتن و رابوونا وی ل مزگه فتان بت، ژزه لامین مزگه فتی بت، و به ری نوکه مه ناشکه را کربوو کو نه وی بو خواندنا قورنانی یان زکری خودی ل مزگه فتی روینت، نه و ره حما خودی ب دهست خو دئیخت، و د هنده ک حه دیسین دی دا هاتیه کو هه چینی ژوان که سان بت یین ل مزگه فتی دروینت، دی ره حم پی نیته برن، ژوان نه و حه دیس یا نه بو و هوره یرن ل مزگه فتی دروینت، دی بن شد فدگوهیزت، و تیدا هاتیه: ﴿ جَلِیسُ هوره یره یَن نَده و که گَمَةٍ مُنتظَرَةٍ ﴾ الله جِدِ عَلَی نَد لاَثِ خِصَالِ: أَخِ مُسْتَفَادٍ، أَوْ کَلِمَةٍ مُخْکَمَةٍ، أَوْ رَحْمَةٍ مُنتَظَرَةٍ ﴾ الله یه عنی: نه وی ل مزگه فتی دروینت ل سه رئیک ژسی سالوخه تانه: برایه کی نه و مفایه کی ژی بکه ت، یان گوتنه کا موکم یا وی گوه لی ببت، یان ره حمه کا نه و چاقه یی.

ومهخسهد ب رهحما ئهو چاڤهرێ، ئهو رهحمه يا خودێ ب وي دبهت..

كارى پازدى: گوهدارى وبەلاۋكرنا حەدىسان

جوبهیری کوری موطعمی ژ پیغهمبهری -سلاف لی بن- قهدگوهیزت کو وی ل پۆژا ژ حهجا خاترخواستنی گوت: ﴿ رَحِمَ الله مَنْ سَمِعَ مَقَالَتِي الْبُوْمَ فَوَعَاهَا ﴾ (۲) یهعنی: خودی رهحمی ب وی ببهت یی نه څرو گوهی خو بده ته گوتنا من، وتی بگههت.

و د ریوایه ته کا دی دا هاتیه: (رحم الله من سمع منی حدیثا فبلغه کها سمعه، فرب مبلغ أوعی له من سامع (۳) یه عنی: خودی ره حمی ب وی ببه ت یی

⁽١) عەبدللاھى كورى ئىمام ئەحمەدى قەدگوھىزت.

⁽٢) حاكم ڤەدگوھێزت.

⁽٣) ئبن حببان ژ ئبن مەسعوودى قەدگوھيزت.

حهدیسه کن ژ من گوه لن ببت، ووهسا وی بگههینت وه کی وی گوه لنی بووی، چونکی دبت ئینکی حهدیس بگههتی پتر ژ وی تن بگههت ین گوه لن بووی. وئه شهردو حهدیسه هندی دگههینن کو پینغهمبهری -سلاف لنی بن- دوعایا رهحمی بن وی کهسی کریه ین گوه ل حهدیسا وی بووی، وئه و ب دورستی گههاندیه هنده کنن دی ینن گوه لنی نهبووی.

بهحهشتی د سیهـ حهدیسان دا^(۱)

دەمێ مرۆڤ پیرۆزه گۆتنێن پێغهمبهری -سلاڤ لێ بن- دخوینت دبینت وی بهحسێ هژماره کا وان کار وسالۆخهتان کریه یێن کو دبنه ئهگهرا هندێ خودانێ وان بچته بهحهشتێ.. و ل ڤێرێ مه دڤێت هنده ک ژ وان حهدیسان ڤهگوهێزین و ب کورتی رامانانێن وان ئاشکهرا بکهین، وههژیه بێژین: ئهم ل ڤێرێ ب تنێ دێ وان حهدیسان ڤهگوهێزین یێن پێغهمبهری -سلاڤ لێ بن- تێدا گوټی: ههچیێ فلان کاری بکهت دێ چته بهحهشتێ.. ومه ئهو حهدیس نهڤهگوهاستینه یێن تێدا هاتی: ههچیێ فلان کاری بکهت ناچته ئاگری.. ههر چهنده مهعنا وان ژی ئهوه هاتی: ههچیێ فلان کاری بکهت ناچته ئاگری.. ههر چهنده مهعنا وان ژی ئهوه ئهو مرۆڤ دێ چنه بهحهشتێ، ودهمێ پێغهمبهر -سلاڤ لێ بن- حوکمی ب چوونا بهحهشتێ بو خودانێن ڨان کار وسالوٚخهتان ددهت مهبهست پێ ئهوه ب دورستی ئهو دێ چنه بهحهشتێ وبو هندێ ژی دا ئهو ڨان کار وسالوٚخهتان ل بهر مه شرین بکهت.

حديسا ئيكني

عن كعب بن عُجْرَة قال ﷺ: قال رسول الله ﷺ: [ألا أخبركم برجالكم من أهل الجنة؟] قالوا: بلى يا رسول الله، قال: [النبي في الجنة، والشهيد في الجنة، والصديق في الجنة، والمولود في الجنة، والرجل يرور أخاه في جانب المصر في

⁽١) ئەڤ بابەتە ژ كتيبا (أصحاب الجنة) يا سەيدا (خير الدين الوانلى) يى ھاتيە وەرگرتن.

الجنة.. ألا أخبر كم بنسائكم من أهل الجنة؟] قالوا: بلى يا رسول الله قال: [الودود الولود العؤود التي إذا ظُلمت قالت: هذه يدي في يدك لا أذوق غمضاً حتى ترضى] رواه الدارقطني والطبراني.

د قی حدیسی دا پیغهمبهر -سلاف لی بن- دبیژته صدحابیین خو: ئهری ئهز بو ههوه نهبیژم کانی کیژ زهلام ژههوه دچنه بهحهشتی؟ وان گوت: بهلی ئهی پیغهمبهری خودی. ئینا پیغهمبهری -سلاف لی بن- پینج کهس ژخهلکی بهحشتی بو وان دهسنیشان کرن، ئهو ژی ئهقهنه:

۱- پیغهمبهر: وئه قه ئه و مروقه یی خودی هلبژارتی ووه حی بو هنارتی وفه رمان لی کری کو ئه و قی وه حیی بگههینته خهلکی وبه ری وان بده ته ریکا خودی یا راست ودورست، وپی نه قیت بیژین پیغهمبه ر چیت رینین مروقانه له و خودی ئه و هلبژارتینه، وئه و که سی خودی د دنیایی دا چیت ری دایی وبو خو هلبژارتی یا غه ریب نینه ل ئاخره تی وی ببه ته به حه شتی.

۲- شههید: ئه قه ئه و کهسه ین قهستا جیهادا د ریکا خودی دا کری، وتشتی خو ین ژ ههمیان ب بهاتر -کو رحا ویه- گوری دینی خودی کر، وقهدر وبهایی شههیدی ل نک خودی گهله کی یی مهزنه، وی دبه ته به حهشتی و ل به حهشتی ژی قهنجیین مهزن د گهل دکهت.

۳- راستگو یان ئهوی پیغهمبهران راستگو دهردئیخت: وراستگویی دهرهجهیه الله بینغهمبهر دهرهجهیه ده هندا بلنده روزا قیامه تی خودی خودانی وی دده ته د گهل پیغهمبهر وشههیدان، وه کی د ئایه ته کا پیروز دا هاتی: ﴿وَمَن یُولِع اَللّهَ وَالرّسُولَ فَأُولَتِكَ مَعَ الّذِینَ اَنّعَمَ اللّهُ عَلَيْهِم مِّنَ النّبِیتِ وَالصّدِیقِینَ وَالشّهدَاءِ وَالصّدِیقِینَ وَالصّدِیقِینَ وَالسّدِیقِینَ وَالسّدِیقِینَ وَالسّدِیقِینَ وَالسّدِیقِینَ وَالسّدِیقِینَ وَالسّدِیقِینَ وَالسّدِیقِینَ وَالسّدِیقِینَ وَالسّدِینَ وَحَدی وریّکا پیغهمبهری وی (النساء: ۲۹) یه عنی: هه چیی گوهداریا فه رمانین خودی وریّکا پیغهمبهری وی موحهمهدی -سلاف لی بن- بکه ت نه و نهون یین خودی بهایی وان مهزن کری،

قیّجا ئه و دی هه قالینیا وان که ن یین خودی قه نجی ب به حه شتی د گهل کری ژ پیغه مبه ر و راستگویان ئه وین ب دورستی باوه ری ئینای و شه هیدین د ریّکا خودی دا و چاکین خودان باوه ران، وئه و چ باش هه قالن وان د به حه شتی دا هه ین.

٤- زارۆكن موسلمانى: ئەوى دەرت بەرى بگەھتە وى ژى يى تەكلىف تىدا
 لىن دئىتتەكرن، وبى گونەھ دچت. ئەۋى ژى جىئ وى بەحەشتە.

0- وئه و مروّقی بو خودی سه را برایه کی خو یی خودان باوه ربده ت ل لایی دی یی باژیّری، وده می حه دیس دبیّرت: (فی ناحیه المصر) ل لایی باژیّری یان لایی دی یی باژیّری، مه خسه د پی ئه وه به و برایی وی نه ل سه ریّکا ویه، به لکی یی ل لایه کی دی به لی د گهل هندی ژی ئه و زه حمه تی بو خو چی دکه ت وخصووصی دچت دا سه را وی بده ت، ژبه رخودی نه ژبه رفایده یه کی یان مصلحه ته کی یان ژشه رمیّن دنیایی دا وه کی هنده ک دبیّژن!!

پشتی هنگی پینهمبهری -سلاف لی بن- گوّته صهحابیان: وئهز بوّ ههوه نهبیّژم کانی کیژ ژنکین ههوه دچنه بهحهشتیّ؟

گۆتن: بەلىن ئەي پىغەمبەرى خودى.

گۆت: ئەو ژنكا ب ڤيان بت (بۆ زەلامىن خۆ) ، ويا ب عەيال بت، ويا وەسا بت ئەگەر زەلامىن وى زۆرداريەكىن ژى لىن بكەت، ئەو بێژنىن: ئەڤە دەستىن من د ناڤ دەستى تە دا ئەز تشتەكى ناخۆم حەتا تو رازى نەبى!

یه عنی یا دلفره ه بت ویا کیم بو خو بدانت بو هندی دا سلامه تیا مالی بیته پاراستن، وئاشکه رایه کو ئهگه ر مالی دو مهزن تیدا ههبن -کو ژن ومیره- وجاره کی د نافیه را وان دا نه خوشیه ک پهیدا بوو، بینی ئهم به ری خو بده ینی کانی ئهگه را پهیدا بوونا فی نه خوشیی کیه، ئهگه ر کهسی خو بو یی دی نه چه ماند پاشه روزا فی مالی دی که فته د خه طه ری دا، بهلی ئهگه ر ئیک ژ وان (ته نازول)

بوّین دی کر مال وپاشه روّژا خیزانه کن دی ئیته پاراستن، قیّجا ئهگهر ژن یا وهسا بت (ته نازولیی) ژهنده کن ژحه قی خوّ بکه ت پیخه مه ت پاراستنا به رژه وه ندیا مالی ئه و ژن دی یا ژهه ژی بت ژلایی خودی څه بیته خهلاتکرن.. چونکی وه کی ئهم دزانین تشته کی نه یی ب ساناهیه مروّث یا کیم بو خوّ بدانت.

حديسا دووي

د ڤێ حهدیسێ ژی دا پێغهمبهر -سلاڤ لێ بن- سێ ڕهنگه مروٚڤان بوٚ مه دهسنیشان دکهت کو جهێ وان بهحهشته، ژ بهر وی کارێ باش یێ ئهو دکهن.

د قتی حدیستی دا نموا پیغهمبهری -سلاف لتی بن- ل سهر مینبهری گوتی هاتیه کو خودی فهرمان ل وی کریه نمو وی نیشا صمحابیین خو بدهت یا نمو نزانن، ژ تشتی کو وی روژی وی زانی، پاشی پشتی چهند تشته ک بو وان دیارکرین، گوت:

سى كەس ھەنە ژ خەلكى بەحەشتىنە.. وئەو ھەر سى ژى ئەقەنە:

۱- ئه و مروّقی حوکم د دهستی دا بت ودادیی بکهت ویی قهنجیکار بت، یه عنی: مهزنی وحوکم وسهلتهنهت ئیکا هند ژی چی نهکهت ئه و زوّرداریی ل وی خهلکی بکهت یی د بن دهستی وی قه وخوّ ژ قهنجیی بده ته پاش، وئه و مهزنی د خیرا ملله تی خوّ دا بت، خودی خیرا دنیایی وئاخره تی دی ده تی.

۲- ئەو مرۆڤێ ب رەحم ودلنەرم بت د دەر حەقا مرۆڤێن خۆ دا، پشتا خۆ نەدەتێ، وخۆ ل سەر سەرێ وان مەزن نەكەت، ویێ باش بت د گەل وان، ئەڤە ژى خۆ ھێۋاى ھندێ دكەت خودێ بەحەشتێ ب رزقێ وى بكەت.

۳- وئهو موسلمانی خودان عهیال بت و د گهل هندی ژی یی عهفیف ودهست پاقژ بت، رویی خو ل بهر خهلکی سار نهکهت، ودهستی خو دریژ نهکهته وی مالی یی بو وی حهلال نهبت، وخواستنی نهکهت، یهعنی: کاودانین وی یین نهخوش و پیتثقیین ب خودانکرنا عهیالی بهری وی نهدهنه مالی حمرام، چونکی ئهم دزانین گهلهک جاران مروق دهمی برسی ببت بهلکی بشیت صهبری بکیشت وبهر ب خوارنا وی مالی قه نهچت یی بو وی حهرام، بهلی ئهو مروقی عهیالی خو برسی یان موعیز ببینت وصهبری بکیشت ودهستی خو دریژ نهکهته حمرامی ئهو دی مروقه کهدی ی هدی یی به صهبر و تهجه ممول بت، وئهو مروقی هندی یی ب صهبر به صهبر به صهبر به صهبر به صهبر به صهبر بت جهی وی دی بهجهشت بت.

ووه کی نهم دبینین نه شهر سن په نگین مروقان نهون یین صهبر ل نک ههی.. ین نیکی صهبر ل سهر (موغرهیاتین) حوکمی ومهنصبی، وین دووی صهبرا ل سهر وی نهخوشی وزهمه تن نهوا ژ مروقین وی یین نیزیک دگه هتی، ویی دی صهبرا ل سهر ب خودانکرنا عهیالی ب په نگه کن پاقژ وبژوین بینی خوارنا حهرامی.

حديسا سيي

هندى پشكا ئيكى يه ژ ڤى پەيڤى (لا إله إلا الله) كو پەيڤا شاهدى يه (ربووبيەتى) و (ئولووهيەتى) هەميى بۆ خودى ب تنى بنەجە ودەسنىشان دكەت،

وباوهریا ب خودی و ته وحیدا وی ۔ کو حه قی خودی یه ل سهر به نیان ۔ هه می د قی چه ندی ئیکی دا کوم دبت، (بوخاری و موسلم) ژ (موعاذی کوری جه به لی قه دگوهیزن، دبیر ت : پیغه مبه ری - سلاف لی بن - گوته من: [یا مُعاذ أتدری ما حق الله علی العباد و ما حق العباد علی الله ؟ ئه ی موعاذ، ئه ری تو دزانی حه قی خودی ل سهر به نیان چیه و حه قی به نیان ل سهر خودی چیه ؟ گوت: من گوت: خودی و پیغه مبه ری وی چیتر دزانن، گوت: وی گوت: [حق الله علی العباد أن یعبدوه و لا یُشر کوا به شیئاً، و حق العباد علی الله أن لا یُعذّب من لا یُشر که به شیئاً، و حق العباد علی الله أن لا یُعذّب من لا یُشر که به شیئاً عمقی خودی ل سهر به نیان ئه وه نه و عه بدینیا وی بکه ن و چو شریکان بی چی نه که ن، و حه قی به نیان ل سهر خودی نه و ه عه زاب نه ده تا یی چی شدی به وی چی نه کرین.

وگەلەك حەدىس د دەر حەقى گرنگى وبهايى قى پەيقى دا ھەنە وەكى: (بوخارى وموسلم) ژ پىغەمبەرى -سلاڤ لى بن- قەدگوھىزن، دېيژت: [فإنَّ الله حرَّم على النارِ من قال: لا إله إلا الله، يبتغي بذلك وجه الله] هندى خودىيه ئەو كەس ل سەر ئاگرى حەرامكريە يى بيرثت: لا إله إلا الله، ومەخسەدا وى پى كنارى خودى بت.

و (ئبن حبان وحاكم) ژ پيغهمبهرى -سلاف لئ بن- فهدگوهيزن، دبيرت: [قال موسى ـ عليه السلام ـ: يا رب علمني شيئاً أذكرك وأدعوك به، قال: قل يا موسى: لا إله إلا الله، قال: كل عبادك يقولون هذا، قال: يا موسى لو أن السمواتِ السبع وعامِرَهُنَّ غيري، والأرضِينَ السبع في كِفَةٍ، ولا إله إلا الله في كَفّةٍ، مالت بهن لا إله إلا الله إلا الله عروساى -سلاف لئ بن- گوت: ئهى خودا تشتهكى نيشا من بده ئهز زكري ته پئ بكهم ودوعا پئ ژ ته بكهم، وى گوت:

ئهى مــووسا بيّــژه: (لا إلـه إلا اللـه)، مووساى گۆت: بـهنيـيّن تـه هـهمـى ڤـێ دبيّژت، خودێ گۆت: ئهى مووسا، ئهگهر ههر حهفت وئاڤاكـهرێ وان -ئـهگهر ئـهز نهبام- وههر حـهفـت عـهرد د لايهكێ تهرازيێ دا بيّنه دانان، و(لا إلـه إلا الله) د لايهكێ دى دا بيّته دانان، (لا إلـه إلا الله) دێ وان هلكيٚشت.

و د حهدیسه کا دی دا (ئهنه س) دبیّرت: من گوه ل پینه مبه ری بوو -سلاف لی بن- دگوت: [قال الله تعالی: یا ابن آدم لو أتیتنی بقراب الأرض خطایا، شم لقیتنی لا تشرك بی شیئاً لأتیتك بقرابها مغفرةً] خودایی پاک وبلند دبیّرت: ئهی کوری ئاده می، ئه گهر تو بیّیه نک من وته تژی عهردی گونه ههبن، پاشی تو بگههیه من وته چو شریک بو من چی نه کربن، تژی عهردی ئهز دی غهفراندنی دمه ته.

مـهعـنا: ئـهگـهر مروّڤى ژدل باوهرى ب پهيڤا (لا إله إلا الله) ههبت، و ل سهر ڤێ باوهريێ بمرت خودێ گونههێن وى دێ بۆژێ بهت ئهگهر چهند د مهزن ژى بن.

وهمر ل سمر ڤي بناخميي حمديسا (موعاذي) دبيّژت: همچيني گوتنا وي يا دويماهيني (لا إله إلا الله) بت، يمعني: بيّژت وباوهري پي همبت، و ل سمر باوهريا تموحيدي بمرت، دي چته بمحمشتي.

حديسا چارێ

عن عبد الله بن سلام الله قال: قال رسول الله الله الناس أفشوا السلام، وأطعموا الطعام، وصلوا والناس نيام، تدخلون الجنة بسلام] رواه الترمذي.

ئەڭ حەدىسە ژى ئىشارەتى ددەتە سى كارىن باش يىن كو خودانى خۆ ھىزۋاى چوونا بەحەشتى دكەن، ئەگەر ھات ووى ئەڭ كارە ب ئىيخلاص بىز خودى كىرن، ئەۋەنە:

۱- دانا سلاقی: وههر چهنده سلاقکرن سوننهته، بهلی چونکی ئهو کارهکه قیانی وئاشتیی د ناف کورین جقاکی دا بهلاف دکهت، پیغهمبهری -سلاف لی بن- ئهو ل بهر مه شرین کر، ئیمام (موسلم) ژ (ئهبوو هورهیره)ی قهدگوهیزت، دبیزت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گزت: [لا تدخلون الجنة حتی تؤمنوا، ولا تؤمنوا حتی تحابوا، أولا أدلکم علی شیء إذا فعلتموه تحاببتم؟ أفشوا السلام بینکم] هوین ناچنه بهحهشتی حهتا هوین باوهریی نهئینن، وهوین باوهریی نائینن حهتا هوین جهز ژ ئیک ودو نهکهن، ئهری وئهز تشتهکی بو ههوه نهبیژم ئهگهر هوین بکهن دی حهز ژ ئیک ودو کهن؟ سلاقی د ناقبهرا خو دا بهلاف بکهن.

۲- ناندههی: کو مروقی دله کن فره ههبت و دهسته کن قه کری ب دانا خیری، وخیرا ژههمین باشتر یا قی حه دیسی ئیشاره ت دایی دانا خوارنییه بو کهسین هه وجه و پیتقی.

۳- کرنا نقیرژین شهقی: ل وی ده می ته مارا خهوی ب سه ر چاقین خهلکی دا دگرت، وئه و خو ب ده ست نقستنی قه به ردده ن، وتاری چه نگی خو ب سه ر دنیایی دا به ردده ت، که سه ک رابت و خهوی ژ چاقین خو قه ره قینت، وقه ستا خود ایی خو بکه ت، و ده ست ب کرنا نقیرژین سوننه ت بکه ت، و بینی که سه ک وی بینت کو تاما ریمه تیی ژ کاری وی بیت ئه و ب ئیخلاص قه شهقی ب کرنا عیباده تی خودی قه ساخ بکه ت. ئه شمر قه ژی ب قی کاری خو یی مه زن خو هیرای به حه شتی دکه ت. ئه و که سی قان هه رسی کاران بکه ت: به لا قکرنا سلاقی، و دانا خوارنی، و کرنا نقیر ژین سوننه ت ب شهقی، پیغه مه م رسلات لی بن و دانا خوارنی، و کرنا نقیر ژین سوننه ت ب شهقی، پیغه مه مه رسی کاران بکه ت.

حديسا پينجي

د قی حهدیسا پیروّز دا پیغهمبهر -سلاف لیّ بن- بهحسیّ (حسن الخاتمه) دکهت، ومهخسهد ب (حسن الخاتمه) ئهوه خودیّ کهرهمی د گهل مروّقه کی بکهت، کاری وی ییّ دویماهیی ئهو دکهت -بهری بمرت- کاره کیّ وهسا باش بت خودیّ حهز ژیّ بکهت، و ژ نیشانیّن باشیا خودانینه کاریّ وی ییّ دویماهیی ژ وان کاران بت ییّن خودیّ و پیغهمبهری وی حهز ژیّ دکهت.

و د قی حهدیسی دا یا صهحابیی پیغهمبهری یی نیزیک (حوذهیفه) ژی قهدگوهییزت، بهحسی سی ژ وان کارین باش دئیتهکرن یین ئهگهر مروقه کی لا دویماهیا عهمری خو کرن، دی بته نیشانا هندی کو خودی حهز ژ وی مروقی دکهت و ب بهحهشتی دی وی خهلات دکهت، (حوذهیفه) دبیژت: ئهز چووم سهرا پیغهمبهری -سلاف لی بن- بدهم د وی نساخیی دا یا ئهو تیدا مری، ئینا وی گوته من: من راکه قه دا روینم، ئینا عهلی بهری من ئهو راکره قه، وگوت (یهعنی عملی): بابی حهمزه یا ئهز ژی وه کی وی شقیدی نهنقستیمه، ئینا پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوته من: ئهی حوذهیفه عهلی ژ ته حهقتره قی چهندی بکهت، کانی خو نیزیکی پیغهمبهری -سلاف

لى بن- كرى پيغهمبهرى بو وى بهحسى سى كاران كر ههچيى كارى وى يى دويماهيى ئىك ژ قان كاران بت ئهو دى چته بهحهشتى، ئهو ههر سى كار ژى ئەقەنه:

ا ـ [من ختم له بقول لا اله الا الله قبل موته دخل الجنة أو غفر له] ههچين كاري وى يني دويماهيني گۆتنا (لا إلـه إلا اللـه) بت دي چته بهحهشتن، يان گونههين وى دي بر ئينه ژبرن، وبهرى نوكه مه بهحسني ڤني چهندي كريه.

۲ ـ [یا حذیفة من ختم له بصیام یوم یبتغی به وجه الله قبل موته دخل الجنة أو غفر له] ئهی حوذهیفه، همچین کاری وی ین دویماهین بهری بمرت گرتنا روزیه کی بت بو خودی نه بو چو تشته کی دی دی چته به حه شتی، یان دی گونه هین وی بو ئینه ژیبرن.

۳- [یا حذیفة من ختم له بطعام مسکین قبل موته یبتغی به وجه الله غفر له أو دخل الجنة] ئهی حوذهیفه، ههچین کاری وی ینی دویماهینی ئهو بت ئهو خوارنی بده ته هه دراره کی ومهخسه دا وی پنی کناری خودی بت، دی چته بهحه شتی، یان گونه هین وی دی بو ئینه ریبرن..

وئه شمه مهسه له زي كو نانده هيه بهري نوكه د گهل مه بۆري.

بهلی تشتی زیده یی قی حهدیسی بو مه ناشکه را کری نه قه بوو گوت: ههچیی کاری وی یی دویماهیی نه قه بت.. مهعنا: شهرتی کاری دویماهیه ونهوی دویماهیا کاری وی باشی بت، نهو خودی خیرا وی قیای، وچونکی کهس نزانت کهنگی دی مرت یا فهره مروق ههردهم کاری باش بکهت دا بهلکی نهو باشی کاری مروقی یی دویماهیی بت.

وتشتی دی یی زیده یی قی حهدیسی ئیشارهت دایی ئهقه بوو: ئهو کهسی روزا دویماهیی یا عهمری خو یی ب روزی بت، ئهو هیزای چوونا بهحهشتی دبت.

وچونکی پینغهمبهری -سلاف لنی بن- گۆته حوذهیفهی: خو نیزیکی من بکه، پاشی ئه ههر سنی تشته گوتنی، حوذهیفهی هزرکر ئه هه (سررهکه) ئه و بنو وی دبیزت، له و ل دویماهینی وی گوته پینغهمبهری -سلاف لنی بن-: ئه و شنی گوتنی بیزمه خهلکی یان فه شیرم؟ پینغهمبه ری -سلاف لنی بن- گوتنی: بیژه خهلکی.

دوعایا مه ژ خودی ئهوه (حسن الخاتمة) ب رزقی مه بکهت، وکاری مه یی دویماهیی بکه باشترینی کاری مه.

حەدىسا شەشى

عن عقبة بن عامر هه قال كانت علينا رعاية الإبل فجاءت نوبتي فروحتها بعشيّ فأدركت رسول الله ه قائما يحدث الناس فأدركت من قوله: [ما من مسلم يتوضأ فيحسن وضوءه، ثم يقوم فيصلي ركعتين مقبل عليها بقلبه ووجهه إلا وجبت له الجنة] قال: فقلت: ما أجود هذه! فإذا قائل بين يدي يقول: التي قبلها أجود، فنظرت فإذا عمر قال: إني قد رأيتك جئت آنفاً، قال: ما منكم من أحد يتوضأ فيبلغ أو فيسبغ الوضوء، ثم يقول: أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبد الله ورسوله إلا فتحت له أبواب الجنة الثمانية يدخل من أيها شاء] رواه مسلم.

صهحابیتی پیخهمبهری (عوقبهیتی کوری عامری) دبیّرت: مه شقانیا حیّشتران دکر، جاره کنی نوّبا من بوو، پشتی ئیّقاری من ئهو زقراندین، ئهز گههشتمه پیخهمبهری -سلاف لنی بن- ئهو ینی ژ پیان قه بوو بو خهلکی دئاخفت، ئهز گههشتمه قنی گوتنا وی: نینه موسلمانه ک دهستفیّرا خوّ بشوّت، قیّجا ئهو تازه

بشوّت، پاشی رابت دو رکاعه تان بکه ت ب دلی خوّ ورویی خوّ قهست بکه تی، نه گهر به حه شت بوّ وی فهر نه بت. گوّت ئینا من گوّت: ئه قه چه ند تشته کی باشه، ئینا مروّقه کی ل نک من گوّت: یا به ری وی باشتر بوو، من به ری خوّ دایی ئه و عومه ره، گوّت: من دیت تو نوکه یی دئیی! وی گوّت: نینه ئینک ژهه وه ده سنقیّژا خوّ بشوّت وب ره نگه کی تمام بشوّت، پاشی بیژت: أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبد الله ورسوله، ئه گهر هه رهه شمّت ده رگه هین به حه شتی بوّ قه نه به نه وی بقیّت دی تی بوّرت.

ئە حەدىسە خير وبهايى دو كارين باش نىشا مە ددەت:

یی ئیکی: کرنا وی سوننه تی ئهوا دبیژنی: (سنه الوضوء) کو ژدو رکاعه تان پیک دئیت، و پشتی دهستفیژ شویشتنی دئیته کرن، و ب راستی پیغه مبه ری -سلاف لی بن- شهرته کی نه یی ب ساناهی دانا ده می گوتی: دلی وی ل سه ربت، و ب دل و روی قه قهست بکه تی.. و دبت ژبه رقی چه ندی عومه ری گوت بت: یا به ری وی باشتره، چونکی ئه و یا ب ساناهی تره.

ین دووی: وئه قه پیغهمبهری -سلاف لی بن- بهری یا ئیکی گوت بوو، کو شویشتنا دهست قیری یه ب رهنگه کی تمام، وکو پشتی وی مروّف شاهده بده ت، و د ریوایه ته کا دورست دا هاتیه پشتی شاهده دانی ئه و بیّرت: (اللهم اجعلنی من التوابیین واجعلنی من المتطهرین). ئه شهر دو کاره ژی -وه کی ژ حهدیسی دیار دبت- خودانی خوّ هیرژای چوونا به حهشتی دکهن.

حديسا حدفتني

عن أم حبيبة رملة بنت أبي سفيان رضي الله عنها قالت: سمعت رسول الله عنها قالت: سمعت رسول الله عنها قالت: سمعت رسول الله عنها قالت: مسلم يصلي لله تعالى كلّ يوم اثنتي عشرة ركعة تطوعاً غيرَ الفريضة إلا بنى الله له بيتاً في الجنة، أو إلا بني له بيت في الجنة] رواه مسلم.

ئه شحه دیسه بهایی وان سوننه تان بو مه ئاشکه را دکه ت ئه وین دبیژنی: (سوننه تین ره واتب) و مه خسه د پی ئه و سوننه تن یین باشه مروّث به رده وامیی ل سه ربکه ت، و وه کی حه دیس ئاشکه را دکه ت، ئه شسوننه ته د شه قه ک و روّژه کی دا دبنه دوازده رکاعه ت، به فی ره نگی: (دو رکاعه ت به ری نقیر ا سیندی، چار رکاعه ت به ری نقیر ا نی شروّ و دو پشتی نقیر ا نی شروّ، دو رکاعه ت پشتی نقیر ا مه غره به دو رکاعه ت پشتی نقیر ا عه شا) ئه فه دوازده رکاعه ت.

پینغهمبهر -سلاف لی بن- د فی حهدیسی دا ئاشکهرا دکهت کو ههچیی بهردهوامیی ل سهر کرنا فان سوننه تان بکهت خودی خانیه کی بی وی د به حهشتی دا دی ئاقا کهت، یان خانیه ک بی وی د به حهشتی دا دی ئیته ئاقاکرن.

حديسا همشتي

د قی حهدیسی دا پیغهمبهر -سلاف لی بن- ئاشکهرا دکهت کو دهرگههین به حهشتی -کو ههشتن وهکی د هنده ک حهدیسین دی یین دورست دا هاتی- دلیک فه کرینه ههر دهرگههه کی بو مهزنه کارهکی باشه یی تایبه کریه، روز ا قیامه تی دهمی به حهشتی دچنه به حهشتی ههر ئیک د دهرگههی وی کاری را دچته روز یی نه و پی هاتیه ناسین، ودبیرت: هه چیی جوته کی - شههر تشته کی ههبت-

د ریکا خودی دا بکهته خیر، ژ دهرگههین بهحهشتی قه دی ئیته گازیکرن: ئهی عهبدی خودی ئه دی ئیته گازیکرن: ئهی عهبدی خودی ئهقه باشیه، قیجا ههچین ژ مروقین نقیژی بت -یهعنی مروقه کی گهله کی نقیژکه ر بت- ژ لایی دهرگههی نقیژی قه دی ئیته گازیکرن، وههچیی ژ مروقین جیهادی قه دی ئیته گازیکرن، وههچیی ژ خهلکی روژیی بت ژ دهرگههی رهیان قه دی ئیته گازیکرن، وههچیی ژ خهلکی خیران بت دی ژ دهرگههی خیران قه ئیته گازیکرن.

ئەبىوو بەكرى گۆت: دەيبابينن من گۆرى تە بن ئەى پىغەمبەرى خودى ! د كى ژ قان دەرگەھان را مرۆڤ بىتە گازىكرن باشە، ئەرى ما ئىك ھەيە ژ قان ھەمىى دەرگەھان قە بىتە گازىكرن ؟

پێغهمبهری -سلاڤ لێ بن- گۆتێ: بهلێ، وهیڤیا من ئهوه تو ئێک ژ وان ی٠.

مهعنا: ئهگهر موسلمانهک ههبت ب قان ههمی رهنگین خیران هاتبته ناسین: نقیری، جیهادی، روزیی، دانا خیران. ئهو ژوان ههمی دهرگههان قه دی ئیته گازیکرن وچی دهرگههی وی قیا ئهو دی تی بوّرت وچته بهحهشتی.

حەدىسا نەھى

عن شداد بن أوس عن النبي القال: [سيد الاستغفار أن تقول: اللهم أنت ربي لا إله إلا أنت خلقتني، وأنا عبدك، وأنا على عهدك ووعدك ما استطعت، أعوذ بك من شر ما صنعت، أبوء لك بنعمتك علي، وأبوء لك بذنبي فاغفر لي فإنه لا يغفر الذنوب إلا أنت. من قالها من النهار موقنا بها، فهات من يومه قبل أن يمسي فهو من أهل الجنة، ومن قالها من الليل وهو موقن بها، فهات قبل أن يصبح فهو من أهل الجنة] رواه البخاري.

(ئستغفار) يدعني مروّڤ داخوازا گونهه ژنيرنيّ بوّ خوّ ژ خوديّ بكهت، وئـهڤـه ئـێـک ژ وان کارێن باشـه يـێن بـهرێ خـودانێ خـۆ ددهنـه بـهحـهشـتێ، وقورئانن ئاشكەرا دكەت كو ھندى ئستغفاره كارى وان تەقوادارانە يىن جزايىي وان ل ئاخرەتىي دېتە بەحەشت، ئايەتەك دېيىرت: ﴿ وَالَّذِيكَ إِذَافَعَكُوا فَعَصِمَةً أَوْظَلَمُوا ا أَنفُسَهُمْ ذَكُرُوا اللَّهَ فَأَسْتَغْفَرُ الذُّنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرُ الذُّنُوبِ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْ لَمُوكِ ﴿ اللَّهِ أَوْلَتِكَ جَزَآ وُهُمَّ مَّغْفِرَةٌ مِّن زَّبِهِمْ وَجَنَّكُ تَجَرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَثَهٰرُ خَالِدِينَ فِيهَأْ وَيْمَ أَجَرُ ٱلْمَنْمِلِينَ ﴿ ﴾ (آلُ عمران: ١٣٥-١٣٦) ونَهويّن نَه گهر گونههه کا مهزن کر یان ب کرنا گونهههکا کیمتر زورداری ل خو کر، بیرا خول سوز وگهفا خودی ئيناڤه ڤێجا ل خودايين خوٚ زڤرين وتۆبهكرن، وداخوازا ژێبرنا گونههان بـوٚ خـوٚ ژێ كر، وئهو باش دزانن كو ب تنى خودى يه گونههان ژى دبهت، لـهو ئـهو ل سـهر گونههي نامينن، وئهو دزانن کو ئهگهر وان تۆپهکر خودي تۆپا وان دي قهبويل كهت. خودانين ڤان سالـوخهتين مهزن جزايين وان ئهوه خودي گونههين وان قهشيرت، وبهحهشتين ئاڤين هوين د بن داروبار وقهسرين وان دا دچن بـوّ وان ههنه، ههروههر ئهو دي تيدا مينن وژي دهرناكهڤن. وبهحهشت وليبوّرينا گونههان چ خۆش جزايه بۆ كاركەران .

و د ئايهته کا دی دا خودايي مه زن به حسي وان ته قواداران دکه ته وين دچنه به حه شتي ودبيرت: ﴿إِنَّ اَلْمُتَقِينَ فِي جَنَّتِ وَعُيُونٍ ﴿ اللَّهِ مَا مَانَهُمْ رَبُّهُمْ اللَّهُمْ كَانُواْ مَلَا ذَلِكَ مَعْنِينَ ﴿ مَا مَنْهُمْ مَنْهُمْ رَبُّهُمْ اللَّهُمْ كَانُواْ مَلَا فَلِكَ مَنْ اللَّهِ مَا مَانَهُمْ مَنْهُمْ رَبُّهُمْ اللَّهُمْ كَانُواْ مَلَا فَلِكَ مَنْ اللَّهُمُ كَانُواْ مَلَا فَلَى اللَّهُمُ كَانُواْ مَلَا فَلَى كَانُوا فَلِلا مَنَ اللَّهُ مَنْ اللَّهُ مَا مَانَهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ الْمُ اللَّهُ اللَّلَا اللَّهُ اللَ

نڤێژ بۆ خودایێ خۆ دکرن، و ل دویماهیا شەڤێ بەری سپێدێ وان داخوازا لێبۆرینا گونههان ژ خودایێ خۆ دکر.

و د قتى حديسا بۆرى دا يا كو ئيمامتى بوخارى ژ شددادى كورى ئدوسى قددگوهيزت پيغهمبهر -سلاف لتى بن- دوعايتى نيشا مه ددهت كو ئهم ئستغفارى پتى ژ خودى بكهين، وناقتى وى دكهته (سيد الاستغفار) ئهو ژى ئەقەيە: (اللهم أنت ربي لا إله إلا أنت خلقتني، وأنا عبدك، وأنا على عهدك ووعدك ما استطعت، أعوذ بك من شر ما صنعت، أبوء لك بنعمتك على، وأبوء لك بذنبى فاغفر لى فإنه لا يغفر الذنوب إلا أنت).

ومهعنا قی دوعایی نه فه یه مروق بیرت: یا رهببی تو خودایی منی ژ ته پیشه تر چو خودایین ب حه نین، ته نه زی نافراندیم، وئه زبه به به وئه زبه نین تهمه، وئه زی ل سهر سوّز و پهیمانا ته هندی ئه زبشیم، ئه زخو ب ته دپاریزم ژ خرابیا کاری من کری، ئه زئعترافی ب قه نجیا ته ل سهر خو دکه م، وئه زئعترافی ب گونه ها خو دکه م، فیجا تو گونه ها من فه شیره ژ ته پیشه تر که س گونه ها نافشیرت وژی نابه ت. پشتی پیغه مبه راسلاف لی بن قی دوعایی نیشا مه دده ت دبیرت هه پیشه ی دوعایی نیشا مه دده ت دبیرت هه پی هه ی دوعایی بی هه بت، ئه فه ربه ربی بیت شه شه نه و مر، ئه و دی ژ خه لکی به حه شتی باوه ربه کی به حه شتی به وهه چیی ب شه قی وی بیژت، وباوه ربه کا باوه ربی پی هه بت، ئه گه ربه ربی ببته شه شدی به حه شتی بت وهه چیی به و دی ژ خه لکی به حه شتی بت.

حەدىسا دەھى

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: سمعت النبي الله قال: [إن الله قال: إذا ابتليت عبدي بحبيبتيه، فصبر، عوضته منهما الجنة] يريد عينيه. رواه البخاري.

ئەق حەدىسە ئىشارەتەكا نە ئىكسەر ددەتە صەبىرى، وپى نەقئىت بىنرىن: صەبر ئىنگ ژوان كارىن باشە يىن خودى خىرەكا مەزن ددەتە خودانى وى ئەگەر ھات وكار پى كر.

د ئايه ته کا پيروز دا خودايي مه زن به حسى خودانين صهبري دکه ت ودبيرت: ﴿ وَلَنَبَلُونَكُمْ بِثَى وَ مِنَ الْفَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصِ مِنَ الْأَمْوَلِ وَالْأَنْفُسِ وَالنَّمَ رَبَّ وَ مَشِر الصّبِينِ ﴿ وَلَنَبَلُونَكُمْ بِثِي وَ مِنْ الْفَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصِ مِنَ الْأَمْوَلِ وَالْأَنْفُسِ وَالنَّمَ رَبَّ وَ الْبَعْرِينَ اللَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ وَالْكُونَ وَالْكُونُ وَالْكُونُ وَالْكُونُ وَلِي اللَّهِ وَاللَّهُ وَاللْمُولُ وَاللَّهُ وَاللَّالِمُ وَاللَّهُ وَاللَّالِمُ وَاللَّا وَاللَّالِمُ وَاللَّهُ وَاللَّالِمُ وَالِ

وئیک ژ وان موصیبهتین مهزن یین خودی ددهته بهنیی خو ژیستاندنا ههردو چاقانه، پیغهمبهر -سلاف لی بن- دبیژت: خودی دبیژت: ئهگهر من عهبدی خو ب ژیستاندنا ههردو خوشتقیین وی -یهعنی: ههردو چاقین وی- جهرباند، ووی صهبر کیشتا، پیش وان قه ئهز دی بهحهشتی دهمی.

مهعنا موصیبهت وجه پاندن چهند یا مه زنتر، دقینت صهبرا مروّقی ل سهر یا پتر بت، دا خیرا خودی ژی دده ته مروّقی ژی یا مه زنتر بت، ومه زنترین خیر ئه وه خودی جهی مروّقی به حه شت بت.

حديسا يازدئ

عن أبي هريرة قال: قال رسول الله ﷺ: [تضمن الله لمن خرج في سبيله لا يُخْرِجُه إلا جهادٌ في سبيلي وإيهانٌ بي وتصديقٌ برسلي فهو عليَّ ضامنٌ أن أدخِلَه الجنة، أو أرْجِعَهُ إلى مسكنه الذي خرج منه بها نال من أجر أو غنيمة، والذي

نفس محمد بيده ما من كَلْم يُكْلَمُ في سبيل الله إلا جاء يوم القيامة كهيئته حين كُلِمَ لونه لونُ دم وريحه ريحُ مسك، والذي نفس محمد بيده لولا أن يشق على المسلمين ما قعدت خلاف سرية تغزو في سبيل الله أبداً، ولكن لا أجد سَعةً فأهم، ولا يجدون سَعةً، ويشقُ عليهم أن يتخلفوا عني، والذي نفس محمد بيده لودَدْتُ أني أغزو في سبيل الله فأقتلُ، ثم أغزو فأقتلُ، ثم أغزو فأقتلُ ارواه مسلم.

جیهاد وبه پره قانیا ژدینی خودی دژی وان کافر وبی باوه ران ئهوین دبنه ئاسته نگ د ریکا به لا قکرنا رق ناهیا خودی دا ژکارین گهله ک پیروزه ل نک خودی و پیغهمبه ری وی -سلاف لی بن- له و خودی که فاله تی دده ته وی که سی یی بو کرنا جیها دی ژ مالا خو ده رد که قت و نه زقر ته قه ئه و وی ببه ته به حه شتی.

د قی حهدیسی دا پیغهمبهر -سلاف لی بن- دبیرت: خودی کهفالهت دایه بو وی یی د ریکا وی دا دهردکه قت، و ر جیهادا د ریکا خودی دا وباوه ریا ب وی وییغهمبه رین وی پیشه تر تشته کی ئه و ده رنه ئیخستیه، خودی دبیرت: وی ل سهر من ههیه ئه ز وی ببهمه به حه شتی یان وی بر قرینمه مالا وی یا ئه و ری ده رکه فتی ب وی خیری قه یا گههشتیی یان ب وی ده سکه فتی قه یی وی ب ده ست خو ئیخستی. و پیغهمبهر -سلاف لی بن- دبیرت: ئه ز ب وی کهمه یی نه فسا موحهمه دی د ده ده تی دا برینه ک د ریکا خودی دا ناکه فته له شه کی ئه گهر ئه و روز اقیامه تی وه کی وی روزی نه ئیت یا ئه و تیدا چیبوی، ره نگی وی ره نگی خوینی یه، و بینهنا وی بینهنا مسکیه. و ئه ز ب وی کهمه یی نه فسا موحهمه دی خوینی یه، و بینهنا وی بینهنا مسکیه. و ئه ز ب وی کهمه یی نه فسا موحهمه دی د ده ستی دا ئه گهر ر به رهندی نه با کو دی ل سه ر موسلمانان زه حمه ی چی بت من خو ر سه ریه کا خودی دا ده رد که قت نه دا پاش، به لی پا ئه ز هند به رفره هی نابین و نابین کو به رفره هی نابین شی چهندی ب و ان بکه م، و ئه و ری هند به رفره هی نابین کو به رابین نابین کو به رابی نابین کو به دی نابین که به رفره هی نابین کو به نابین که به رفره هی نابین کو به نابین که به رفره هی نابین نابین کو به نابین کو به نابین که به رفره هی نابین که به رفره هی نابین که به نابین کو به نابین کو به نابین که به نابین که به نابین که به نابین کو به نابین که به نابین کو به نابین که به نابی که به نابی که به نابی که به نابین که به نابی که به نابی که به نابی که به نابین که به نابین که به نابین که به نابی که نابی که به نابی که نابی که به نابی که به نابی که به نابی که نابین که نابی که ن

د گهل من دهرکه قن، وبو وان نهخوشه ژی ئهو د گهل من دهرنه که قن. وئه زب وی کهمه یی نه فسا موحه ممه دی د دهستی دا من حه ز دکر کو د رینکا خودی دا ده رکه قمه جیها دی وبیمه کوشتن، پاشی ده رکه قمه قه وبیمه کوشتن، پاشی ده رکه قمه قه وبیمه کوشتن.

ئەقە ژ بەر وى قەدر وبهايى يى شەھىدى ل نک خودى ھەى، وئەڤ چەندە يا عەجىنب نىنە، چونكى شەھىد ئەوە يى عەزىزترىن تشت ل نک وى -كو رحا ويە-ب مەردىنى پىخەمەت بلندكرنا پەيقا خودى پىشكىش كرى.

حديسا دوازدي

عن عائشة أنها قالت: جاءتني مسكينة تحمل ابنتين لها، فأطعمتها ثلاث تمرات، فأعطت كل واحدة منها تمرة، ورفعت إلى فيها تمرة لتأكلها، فاستطعمتها ابنتاها، فشقت التمرة التي كانت تريد أن تأكلها بينها، فأعجبني شأنها، فذكرت الذي صنعت لرسول الله ، فقال: [إن الله قد أوجب لها بها الجنة، أو أعتقها بها من النار] رواه مسلم.

ئیمام موسلم ژ ده یکا موسلمانان عائیشایی قهدگوهیزت، دبیرژت: ژنه کا هه ژار هاته نک من دو کچین خو هلگرت بوون، من سی قه سپ دانی، وی هه ر کچه کا خو قه سپه ک دایی، وئیک بره به ر ده قی خو دا بخوت، ئینا هه ردو کچین وی دلی خو بره وی قه سپی ژی یا وی بریه به ر ده قی خو، وی ئه و قه سپ کره دو پرت و هه ر پرته ک دا کچه کا خو، ووی چو نه خوار، ئینا ئه ز ژکاری وی حیبه تی مام، ده می پیغه مبه ر -سلاف لی بن - ها تیه قه من سوحبه تا وی ژنکی بو قه گیرا ئینا وی گوت: [إن الله قد أو جب لها بها الجنة، أو أعتقها بها من النار] ژ به روی کاری وی کری خودی به حه شت بو فه رکریان ئه و ژ ئاگری ئازاکر.

رهحما د گهل عهیالی -و ب تایبهتی د گهل کچان- کو بگههته دهرهجهیهکا وهسا مروّث پارین ده قی خوّ بده تین، یه عنی: خوّ بهیّلته برسی پیّخهمه تیّرکرنا وان، کاره کی وهسا ب خیره خودان پی دچته به حهشتی، وه کی ژ قی حهدیسی ئاشکه را دبت.

وئه ش حهدیسه -د گهل کورتیا خوّ- پویته پیکرنا ئییسسلامی یا مهزن ب خودانکرن وتیرکرنا عهیالی بهرچاف دکهت، ژ لایه کی دی قه قهدر وبهایی ب خودانکرنا کچان ژی ئاشکهرا دکهت.

حەدىسا سيزدى

د قى حەدىسى دا پىغەمبەر -سلاف لى بن- شەش كاران دەسنىشان دكەت، وكەفالەتى ب بەحەشتى ددەتە ھەر كەسەكى قان ھەر شەش كاران پىك بىنت كو ئەو بچتە بەحەشتى..

وئەو كار ژى ئەقەنە:

۲- ئەگەر باوەريا ئێكى پێ ھات وئێمانـەتـەك ل نـک دانـا يـێ ئـەمـين بـت وخيانهتێ لـێ نەكەت.

۳- وئهگهر سۆز وپهيمانه دا ئيكن، يان ژڤانه دا ئيكى، ل دويڤ گۆتنا
 خۆ بت، وليڤه نهبت.

٤- وچاڤني خو ژ تشتني حدرام بگرت.

٥- ودەستى خۆ درېژ نەكەتە وى تشتى يى بۆ وى دورست نەبت.

٦- ونامويسا خو بپاريزت ويني دههمهن پاقژ بت.

ئەقە شەش ژ وان ئەخلاقانە يىن خودانى خۆ ھىتراى چوونا بەحەشتى دكەن.

حديسا چاردي

عن أبي هريرة قال: قال رسول الله ﷺ: [من عاد مريضاً أو زار أخاً له في الله ناداه منادٍ أن طبت وطابت ممشاك، وتبوأت من الجنة منزلاً] رواه الترمذي وابن ماجه.

ئەبوو ھورەيرە دېێژت: پێغەمبەر -سلاڤ لىێ بىن- دېێژت: ھەچيىێ سەرا نساخەكى بدەت يان بۆ خودێ سەرا برايەكێ خۆ بدەت گازيكەرەك گازى دكەتێ كو يێ خۆش بى وچوونا تە يا خۆش بت، وجهەك تە بۆ خۆ د بەحەشتێ دا دانا.

مهعنا دو کار ههنه خودی ین پی خوشه وسهرا وان جزای ب بهحهشتی ددهته خودانی، ئهو ژی ئهڤهنه:

١- سهرهدانا نساخي.

۲- سەرەدانا برايەكى خودان ئىمان بۆ خودى نە بۆ چو تشتين دى.

حديسا يازدي

عن أبي أمامة قال: قال رسول الله ﷺ: [من غسَّل ميتاً فستره ستره الله من الذنوب، ومن كفّنه كساه الله من السندس].

ئە حەدىسە خيرا دو كارين باش بۆ مە ديار دكەت:

۱- ئەو كەسى مريەكى بشۆت، ووى ستارە بكەت، يەعنى: ئەگەر عەيبەك ل نك دىت قەشيرت و د ناڭ خەلكى دا بەلاڭ نەكەت، پيغەمبەر -سلاڭ لى بن- دبيرت: ئەو كەسى ب قى رەنگى بت، خودى رى دى گونەھين وى ستارە كەت.. مەعنا شەرما وى د ناڭ خەلكى دا نابەت.

۲- ئەو كەسى كفنى بكەتە بەر مىريەكى، پىغەمبەر -سلاڤ لىن بن- دېنىژت:
 خودى ئاڤرمىشىن بەحەشتىن دى كەتە بەر وى.

ودویر نینه مهخسهد پی ئهو کهس ژی بت یی کفنی بو مریان دکرت، کانی چاوا مهخسهد پی ئهو کهس ژیه یی کفنی دکهته بهر مری پشتی دئیته شویشتن.. وخودی چیتر دزانت.

حديسا شازدي

عن أبي الأسود قال: قدمت المدينة، وقد وقع بها مرض، فجلست إلى عمر بن الخطاب _ رضي الله عنه _ فمرت بهم جنازة، فأثني على صاحبها خيراً، فقال عمر _ رضي الله عنه _: وجبت، ثم مر بأخرى، فأثني على صاحبها خيراً، فقال عمر _ رضي الله عنه _: وجبت، ثم مر بالثالثة فأثني على صاحبها شراً، فقال: وجبت، فقال أبو الأسود: فقلت: وما وجبت يا أمير المؤمنين؟ قال: قلت كها قال النبي : [أيها مسلم شهد له أربعة بخير أدخله الله الجنة] فقلنا: وثلاثة؟ قال: [واثنان] ثم لم نسأله عن الواحد. رواه البخاري

(ئەبوو لئەسوەد) دبیّرت: جارەكی ئەز ھاتمە مەدینی دەمیی ئیّشەک یا لیّ بەلاڤ، ئەز روینشتمە نک عومەری کوری خەططابی، ئینا جەنازەک د بەر مە را بۆری خەلكی ب باشی مەدحیّن خودانی جەنازەی كرن، عومەری گۆت: واجب بوو، پاشی د بەر جەنازەكی دی را بۆری خەلكی ب باشی مەدحیّن خودانی وی كرن ئینا عومەری گۆت: واجب بووی، پاشی د بەر جەنازی سیی را بۆری خەلكی ب خرابی بەحسی خودانی وی كر، عومەری گۆت: واجب بوو، ئینا (ئەبوو ب خرابی بەحسی خودانی وی كر، عومەری گۆت: واجب بوو، ئینا (ئەبوو لئەسوەدی) گۆتی: چ واجب بوو ئەی (أمیر المؤمنین)؟ وی گۆت: من وەكی پیخهمبەری -سلاڤ لیی بن- گۆت: [هەر موسلمانەكی چار كەس ب باشی

شاهده یی بوّ بدهن خودی دی وی به ته به حه شتی] گوّت: مه گوّتی: وسی ؟ گوّت: [وسی] مه گوّت: ودو ؟ گوّت: [ودو] پاشی مه پسیارا ئیّکی ژی نه کر.

ئە خەدىسە ھندى دگەھىنت كو گۆتنا مىرۆۋىن باش د دەر خەقا مىرى دا دئىتە وەرگىرتن، وھەر جارەكا دو مىرۆۋىن باوەرى يان پىتىران شاھدەيى بۆ مىرۆۋەكى ب باشى دا خودى شاھدەيا وان قەبويل دكەت ووى دبەتە بەخەشتى.

حەدىسا ھەقدى

عن أنس بن مالك قال: قال رسول الله ﷺ: [ما من الناس مسلم يموت له ثلاثة من الولد لم يبلغوا الحنث إلا أدخله الله الجنة بفضل رحمته إياهم] رواه البخاري ومسلم.

ئەڤ حەدىسە ۋى رەنگەكى دى يى بەحەشتىان بۆ مە بەرچاڤ دكەت ئەو ۋى ئەو دەيبابن يىن ھندەك زارۆكىن وان دەرن وئەو صەبرى ل سەر ڤى چەندى دكەن وبۆ خۆ ب خىر حسىنب دكەن، ئەنەس دېنىۋت: پىغەمبەرى خودى -سلاڤ لىى بىن دېنىۋت: [ھەر موسلمانەكى سى عەيالىن وى بەرن بەرى بالغ بېن، خودى ۋ بەر قەنجى ورەحما خۆ ب وان زارۆكان دەرىبابىن وان دى بەتە بەحەشتى].

وئاشكهرایه كو مهخسهد ب دهیبابان د قتی حهدیسی دا ئهو دهیبابن یین صهبری ل سهر قتی موصیبه تی دكیشن وحهمدا خودی سهرا دكهن وبو خو ب خیر حسیب دكهن، ودهلیل ل سهر قتی چهندی ئهو حهدیسه یا (ترمذی) ژ (ئهبوو مووسایی ئهشعهری) قهدگوهیزت، دبیرت: پیغهمبهری -سلاق لی بن- گوت: [إذا مات ولد العبد قال الله لملائكته: قبضتم ولد عبدی؟ فیقولون: نعم، فیقول: ماذا قال عبدی؟ فیقولون: فیقولون: مهدك واسترجع، فیقول الله: ابنوا لعبدی بیتا فی الجنة وسموه: بیت الحمد] ئهگهر زاروکی مروّقه کی مر خودی دبیرته ملیاکه تین خوّ: ههوه رحا زاروکی

عهبدی من ستاند؟ ئه و دبیّرُن: بهلیّ. خودی دبیّرُت: هه وه فیّقیی دلی وی ستاند؟ ئه و دبیّرُن: بهلیّ. خودی دبیّرُت: عهبدی من چ گوّت؟ ئه و دبیّرُن: وی حهمدا ته کر وگوّت: (إنا لله وإنا إلیه راجعون) ئینا خودی دبیّرُت: خانیه کی بوّ عهبدی من د به حهشتی دا ئاڤا کهن ناڤیّ وی بکهنه: خانیی حهمدیّ.

مهعنا: ئەڭ خيرا هندا مەزن ژوان دەيبابان ناگرت ئەويىن صەبىرى ل سەر قى موصيبەتى نەكەن وبۆخۆ ب خير حسيب نەكەن.

حەدىسا ھەردى

عن ثوبان مولى رسول الله ﷺ قال: قال رسول الله ﷺ: [من تكفل لي أن لا يسأل الناس لا يسأل الناس شيئاً فأتكفل له بالجنة؟] فقال ثوبان: أنا، فكان لا يسأل الناس شيئاً. رواه الحاكم وأبو داود.

ئه ش حهدیسه ل دور قهناعه تی دقرت، کو مروق ب وی رزقی رازی ببت یی خودی بو مروقی نقیسی، وبهری خو نهده ته وی تشتی یی د دهستی خهلکی دا ودلی خو ببه تی ودهستی خو ل بهر شهگرت وژی بخوازت، د شی حهدیسی دا پیغهمبهر -سلاف لی بن- دبیژته صهحابیین خو: [کی دی کهفاله تی ده می کو چو تشتان ژ کهسی نهخوازت وئه ز دی کهفاله تی ب بهحه شتی ده می؟] ئینا صهحابیی وی (ثهوبانی) گوتی: ئهز! شیجا پشتی هنگی حه تا ئه و مری ژی وی تشته کی ژ مروقی نهخواست بوو.

وقهناعهت مهزنترین نعمه ته خودی د گهل مروّقی دکهت، وئهو کهسی ب وی رزقی رازی ببت یی خودی دده ته و چاقی وی ل وان تشتان نهبت یین خهلکی ههین دو مفایین مهزن ئهو دی ب دهست خوّ ئیخت:

ييّ ئيّكيّ: نهفسا وي ديّ رحمت بت و ژ قملمق ودودلييّ ديّ تـمنـا بت.

یی دووی: دی ل بهر خەلکی شرین بت وخەلک دی حـهز ژی کـهن، چـونکی مروّڤ ب تبیعهتی خوّ حهز ژ وان کهسان ناکهن ییّن دلـی خوّ دبهنه مالـی وان.

(حاكم) ژ سههلن كورئ سهعدى قهدگوهيزت، دبيزت: پيغهمبهرى -سلاڤ لني بن- وهعزه كل زهلامه كى كر وگۆتى: [ازهد في الدنيا يجبك الله عز وجل، وازهد فيها في أيدي الناس يحبك الناس] دلى خو نهبه دنيايى خودى دى حهز ژ ته كهت، ودلى خو نهبه وى تشتى د دهستين خهلكى دا ههى خهلك دى حهز ژ ته كهن.

و ژ بهر قی نعمه تا مهزن یا کو د قهناعه تی دا ههی پیغه مبه ر -سلاف لی بن- د حه دیسه کی دا یا (موسلم) ژی قه دگوه یزت دبیر ثت: [لقد أفلح من أسلم و کان رزقه کفافاً و قَنَعه الله بها آتاه] ب راستی وی نفله ح دیت و ب مراد که فت نهوی موسلمان بووی، ورزقی وی هند بت تیرا بکه ت و خودی وی قانع بکه ت بوی تشتی وی دایی.

حىدىسا نۆزدى

عن أبي عبد الرحمن السلمي أن رجلا أتى أبا الدرداء رضي الله عنه، فقال: إن أمي لم تزل بي حتى تزوجت، وإنها تأمرني بطلاقها، وقد أبت علي إلا ذاك، فقال: ما أنا بالذي آمرك أن تعق والدتك، ولا أنا الذي آمرك أن تطلق امرأتك، غير إنك إن شئت حدثتك بها سمعت من رسول الله ويقول: [الوالد أوسط أبواب الجنة فحافظ على ذلك الباب إن شئت أو أضعه] رواه الترمذي والحاكم.

ئەبوو عەبدررەحمانى سوللەمى دېيترت: زەلامەك ھاتە نىك صەحابىيى پىغەمبەرى (ئەبوو دەردائى) وگۆتى: دەيكا من ما ب من قە حەتا من ژن

ئینای، ونوکه یا دبیّژته من دقیّت ژنا خو بهردهی، وهندی ئهزی دئیّمی ئهو به تشته کی دی رازی نابت، ئینا (ئهبوو دهردائی) گوتی: ئهز نابیّژمه ته بی ئهمریا ده یکا خو بکه، وئهز نابیّژمه ته ژنکا خو ژی بهرده، بهلی ئهگهر ته بقیّت ئهز دی حهدیسه کا پیغهمبهری -سلاف لی بن- بو ته بیّژم یا من گوه لی بووی، دبیّژت: ده بیاب نافنجیترین ده رگههی به حهشتینه، فیّجا ئهگهر ته بقیّت وی ده رگههی به رزه بکه یان بپاریزه.

و د حهدیسه کا دی دا یا (موسلم) ژ (ئمبوو هورهیرهی) قهدگوهیزت، هاتیه: پیغهمبهر -سلاف لی بن- دبیژت: [رغم أنفه، ثم رغم أنفه، ثم رغم أنفه، ثم رغم أنفه وی ب ئاخی بکه قت، پاشی دفنا وی ب ئاخی بکه قت، پاشی دفنا وی ب ئاخی بکه قت، پاشی دفنا وی ب ئاخی بکه قت. گوتن: گوتن: گوتن: گوتن: [من أدرك والدیه عند الکبر أحدهما أو کلیه ایم نم یدخل الجنة] ئهوی بگههته دهیبابین خول پیریا وان ئیک ژ وان یان ههر دووان، پاشی نه چته به حه شتی.

مهعنا: گوهداریا دهیبابان، وچاقدیریا وان، و ب خودانکرنا وان دهمی ئهو پیر دبن ژ وان کارانه یین بهری خودانی خو ددهنه بهحهشتی، وئهو مروقی ئیکا هند نهکهت دهیبابین وی ژ وی رازی ببن ویی بچته بهحهشتی، پیغهمبهر -سلاف لی بن- نفرینان لی دکهت!

حديسا بيستي

عن عمران بن حصين رضي الله عنه، عن النبي الله قال: [اطلعت في الجنة فرأيت أكثر أهلها النساء] رواه البخاري ومسلم.

وعن أبي هريرة قال: قال رسول الله ﷺ: [يدخل الفقراء الجنة قبل الأغنياء بخمس مائة عام نصف يوم] رواه الترمذي.

ئەڤ ھەردو حەدىسە رادگەھىنىن كو ئەو مىرۆڤێىن د دنىيايى دا د فەقىىر بىن، بەلىى ب شەرتەكى صەبرى ل سەر قى موصىبەتى بكەن، وئىكا ھند نەكەن خودى ل وان ب غەزەب بىت، رۆۋا قىامەتى جهى وان بەحەشتە.. نەبەس ھندە بەلكى فەقىرىن خودان باوەر بەرى زەنگىنىن خودان باوەر ب پىنج سەد سالان دچنە بەحەشتى، وپىغەمبەر -سلاڤ لى بن- ئاشكەرا دكەت كو ئەڤ دەمە (پىنج سەد سال) دبنە نىڤ رۆۋا ھنگى، وئەڤە ۋ بەر ھندىيە چونكى حسىبا وان سىڭكىرە.

حديسا بيست وئيكي

عن عبد الله بن عمرو بن العاص قال: قال رسول الله ﷺ: [إنه لم يكن نبي قبلي إلا كان حقاً عليه أن يدل أمته على خير ما يعلمه لم، وينذرهم شر ما يعلمه لهم، وإن أمتكم هذه جعل عافيتها في أولها، وسيصيب آخرها بلاء، وأمور تنكرونها، وتجيء فتنة فيرقق بعضها بعضاً، وتجيء الفتنة، فيقول المؤمن: هذه مهلكتي، ثم تنكشف وتجيء الفتنة، فيقول المؤمن: هذه هذه، فمن أحب أن يزحزح عن النار ويدخل الجنة، فلتأته منيته وهو يؤمن بالله واليوم الآخر وليأت إلى الناس الذي يحب أن يؤتى إليه] رواه مسلم.

د قى حەدىسى دا پىغەمبەر -سلاف لى بن- بەحسى دەمەكى دكەت دى ب سەر ئوممەتا ئىسلامى دا ئىت فتنە تىدا زىدە دبن، ورىكا دەركەفتنا ژ قى فتنى ژى بۆ مە دىار دكەت، دبىرت: پىغەمبەرەك بەرى مىن نەھاتىه ئەگەر ل سەر وى حەق نەبت ئەو وى تشتى باشتر بۆ وان يى ئەو بزانت نەبىئرت، ووان ژ وى تشتى خرابتر بۆ وان يى ئەو بزانت نەدەتە پاش، وخودى سلامەتىا قى ئوممەتا ھەوە يا كريە پىشيا وى دا، ودويماھيا وى بەلا دى ب سەر دا ئىت، وھندەك كارىن ھەوە نەدىتىن دئىن، وفتنەك ب سەر فتنەكى دا دئىت، قىجا خودان باوەر دى بىرت: ئەڭ فتنە دى من تى بەت، پاشى ئەو دى چت وفتنەكا دى دى ئىت،

قینجا خودان باوهر دی بیزت: ئه قه ئه قه دی من تی بهت، قینجا ههچینی بقینت ژ جههنه می بینته راخراندن وبچته به حهشتی، بلا مرنا وی بگههته وی ووی باوهری ب خودی وروژا قیامه تی ههبت، وبلا وی د گهل خهلکی بکهت یا وی دقینت خهلک د گهل وی بکهن.

ژ قنی حهدیسنی ئاشکه را دبت کو ئه و که سنی د گه ل خه لکی ینی باش بت، وسه ره ده ریا وی د قنیت ئه و د گه ل وی وسه ره ده ریا وی د قنیت ئه و د گه ل وی بکه ن جهی وی دی به حه شت بت، وئه وی بقیت ل ئاخره تنی جهی وی به حه شت بت د فیت خه لک ژ ده ستی وی وئه زمانی وی پاراستی بمین ن، وباشترین ته رازی د فی ده لی فه وه یا پیغه مبه ری - سلاف لی بن - د فی حه دیسا خو دا د انای: ته د فیت خه لک د گه ل ته ین چاوا بت تو ژی د گه ل وان ین وه سا به .

حديسا بيست ودووي

عن عثمان بن عفان قال: سمعت النبي ﷺ يقول: [من بنى مسجداً يبتغي به وجه الله بنى الله له مثله في الجنة] رواه البخاري.

ژ قتی حهدیستی ئاشکه را دبت کو ههچیتی مزگه فته کتی ئاقاکه ت خودی خانیه کتی وه کی وی بر وی د به حه شتی دا ئاقاکه ت، به لی تشتی به رچاف د قتی حه دیستی دا ئه وه پیخه مبه راسلاف لی بن قتی چه ندی ب شهرته کی قه گری دده ت ده می دبیّرت: (یبتغی به وجه الله) مه خسه دا وی پی کناری خودی بت، یه عنی: ئارمانجا وی ب ئاقاکرنا قتی مزگه فتی ئه و بت خودی پی ژ خو رازی بکه ت، نه کو خه لک مه دحیّن وی بکه ت، یان ناف و ده نگین وی ب مه ردینیتی د ناف خه لکی دا به لاف بین.

و د ئايەتەكىن دا خودايىن مەزن دېيىرىت: ﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَنَجِدَ ٱللَّهِ مَنْ ءَامَسَ بِاللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْآخِـرِوَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ وَمَاقَ ٱلزَّكَوْةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَا ٱللَّهُ فَعَسَى ٱوْلَئِهِكَ أَن يَكُونُوا مِنَ آلمُهَتَدِینَ ﷺ (التوبة: ۱۸) ههما ههر ئهو خهمی ژ مالین خودی دخون ووان ئاقا دکهن یین باوهری ب خودی وروژا دویماهیی ههی، ونقیرژان دکهن وزهکاتی ددهن، و د دهرحه اخودی دا ژ لومهکرنا چو لومهکهران ناترسن، ئه شئاقاکهره نه یین بهری وان بو حهقیی هاتیه دان.

حديسا بيست وسيئ

عن أبي أمامة قال: قال رسول الله ﷺ: [أنا زعيم ببيت في رَبَضِ الجنة لمن ترك المراء وإن كان محقاً، وببيت في وسط الجنة لمن ترك الكذب وإن كان مازحاً، وببيت في أعلى الجنة لمن حسن خلقه] رواه أبو داود.

د قـێ حـهديــسـێ دا پێغهمبهر -سلاڤ لێ بن- كهفالهتێ ب خـانـيـهكي د بهحهشتێ دا ددهته سێ كهسان:

- خانیه کی ل لاینن به حه شتی بو وی که سی یی هه قرکیی نه که ت ئه گه رخو یی حه قرثی بت. بوچی ؟ چونکی گافا مروقی هه قرکی کر -خو مروف ل سه رحه قیی ژی بت - حه زکرنا سه رکه فتنی دی به ری وی ده ته هندی نه و ته عدایی له هفرکی خو بکه ت و وی حه قیال نک وی وه رنه گرت.

- و ب خانیه کی ل نیقا به حه شتی بق وی که سی یی دره وی نه که ته گهر خق ب یاری ژی قه بت، چونکی مرق ته گهر فیری هندی بوو ب یاری قه دره وان بکه ت، دویر نینه ته فیربوونه رقر بق رقری به ری وی بده ته هندی ته و ل ده می مجدیی ژی دره وی بکه ت.

- و ب خانیه کی ل سهری به حه شتی بو وی یی ئه خلاقه کی باش هه بت ده می سه ره ده ریی د گهل خه لکی دکه ت.

ووهکی ئاشکهرا ئه شهر سن سالوّخه ته ژ سالوّخه تنن جڤاکی ینن چاک دئینه هژمارتن، ینن کو پنتڤیه مروّڤی موسلمان ل نک خوّ پهیدا بکهت.

حديسا بيست وچاري

عن سهل بن سعد قال، قال رسول الله ﷺ: [أنا وكافل اليتيم في الجنة هكذا] وأشار بالسبابة والوسطى، وفرج بينها. رواه البخاري، وروى مسلم عن أبي هريرة قال: قال رسول الله _صلى الله عليه وسلم _[كافل اليتيم له أو لغيره أنا وهو كهاتين في الجنة] وأشار بالسبابة والوسطى.

ئەڭ حەدىسە بەحسى خىرا وى كەسى دكەت يى كەفالەتا زارۆكەكى ئىتىم بكەت، ب كارى وى راببت ووى ب خودان كەت، پىغەمبەر -سلاڭ لى بن- دېنرت: ئەو كەسى كەفالەتا ئىتىمەكى بكەت، چ ئەو ئىتىم يى وى ب خو بت، وەكى وان ژنكىن پشتى زەلامىن وان دەرن عەيالىي خۆ ب خودان دكەن، يان ژى ئىتىمى ئىكى دى بت، ئەز وئەو د بەحەشتى دا دھۆساينە.. وپىغەمبەرى -سلاڭ لىي بىن- ئىشارەت ب ھەردو تېلىن خۆ يا شاھدى ويا ناقى دا وپىچەكى ژىكىقەكىن.

وئه قه ژ بهر هندی یه چونکی ئیتیم مروقه کی لاواز وهه وجه هاریکاریی یه حه تا بشیت خو راگرت و ببته ئه ندامه کی باش د جفاکی دا، فیجا ئه و کهسی ملی خو بده ته به به فی باری گران، و ب دورستی پی راببت، جهی وی دی به حه شت بت، نه به س به حه شت به لکی دی یی نیزیکی پیغه مبه ری ژی بت -سلاف لی بن-.

حديسا بيست وپينجي

عن أبي هريرة قال: قال رسول الله ﷺ: [.. ومن سلك طريقا يلتمس فيه علم الله له به طريقا إلى الجنة] رواه مسلم.

پینغهمبهر -سلاف لی بن- ئاشکهرا دکهت کو ههر کهسهکی پیکهکی بگرت ولی بچت بو هندی دا زانینهکی ب دهست خو بیخت، وشهرت نینه ئه زانینه بهس زانینا دینی بت، خودی پیکهکی بو بهحهشتی بو وی دی خوش کهت.

مهعنا خوّ وهستاندنا د ریّکا وهرگرتنا علم وزانینی دا کارهکه خودی حهز ژی دکهت، وجزایی خیری کو چوونا بهحهشتی یه ددهتی خودانی وی کاری.

حديسا بيست وشهشي

عن عبد الله بن عمرو قال: قال رسول الله ﷺ: [يقال لصاحب القرآن: اقرأ وارتقِ، ورتل كها كنت ترتل في الدنيا، فإن منزلك عند آخر آية تقرؤها] رواه أبو داود والترمذي.

قورئان ئهو دستوور ومهنههجه یی خودی بو مه مروقان هنارتی دا ئهم ژینا خو ههمینی ل دویث ب ریقه ببهین، ژبهر قی چهندی یا فهره ل سهر مه موسلمانان ئهم گرنگیهکا مهزن بدهینه قی قورئانی، وگرنگیا ژههمین بهرچاڤتر ئهوه ئهم قورئانی بخوینین، و ژبهر بکهین، وخو فیری مهعنایا وی بکهین دا بشین به دورستی کاری پی بکهین، خودایی مهزن د دهر حهقا وان کهسان دا یین قورئانی دخوینن وکاری پی دکهن دبیژت: ﴿ إِنَّ الَّذِینَ یَتَلُوبَ کِئنَبَ اللّهِ وَلَقَامُوا یین قورئانی دخوینن وکاری پی دکهن دبیژت: ﴿ إِنَّ الّذِینَ یَتَلُوبَ کِئنَبَ اللّهِ وَلَقَامُوا اللّهَ اللّهِ وَلَقَامُوا اللّهِ وَلَقَامُوا اللّهِ وَلَقَامُوا اللّهِ وَلَقَامُوا الله الله الله و گاری پی دکهن دبیژت: ﴿ إِنَّ اللّهِ مِنَ فَضَالِهِ اللّهُ وَلَقَامُوا الله الله و گاری پی دکهن، وبهرده وامین ل سهر کرنا نقیری تله و دن وی رزقی مه دایی تاشکهرا وقهشارتی خیرین واجب وی چهندی چاڤهری یی بازرگانیهکا کهساد نهبت دکهن، وسوننهت ددهن، نهو ب وی چهندی چاڤهری یی بازرگانیهکا کهساد نهبت دکهن، وسوننهت ددهن، نهو ب وی چهندی چاڤهری یی بازرگانیهکا کهساد نهبت دکهن، ولر رازیبوونا خودی یه، و ب دهستڤهئینانا خیرا ویه، دا خودی خیرا کربارین وان

بی کیماسی بده تی، و ژ قهنجیا خو خیرین وان زیده بکهت، هندی خودییه باش گونهه ژیبری گونههین وانه، شوکرداری باشیین وانه، خیری سهرا وان دده تی.

وپیغهمبهر ژی -سلاف لی بن- د حهدیسا خو یا بوری دا بو مه ئاشکهرا دکهت کو ئهنجامی خواندن وژبهرکرنا قورئانی ل ئاخره تی به حهشته، وه کی دبیژت: دی بو خودانی قورئانی ئیته گوتن: بخوینه و ب سهرکه قه، ووهسا بخوینه وه کی ته دی ل نک ئایه تا دویماهیی بت یا تو دخوینی.

مهعنا: کانی مروّقی د دنیایی دا چاوا قورئان دخواند، وچهند ژبهر بوو، ل ئاخرهتی د بهحهشتی دا دی وهسا خوینی و ب سهر دهرهجیّن بهحهشتی کهڤت، وجهی وی دیّ ل نک ئایهتا دویماهیی بت.

حهديسا بيست وحهفتني

عن ابن عباس قال: قال النبي ﷺ: [عرضت علي الأمم، فأجد النبي يمر معه معه الأمة، والنبي يمر معه الغشرة، والنبي يمر معه الخمسة، والنبي يمر وحده، فنظرت فإذا سواد كثير، قلت: يا جبريل هؤلاء أمتي؟ قال: لا، ولكن انظر إلى الأفق، فنظرت فإذا سواد كثير، قال: هؤلاء أمتك، وهؤلاء سبعون ألفاً قدامهم، لا حساب عليهم ولا عذاب، قلت: ولم؟ قال: كانوا لا يكتوون ولا يسترقون ولا يتطيرون، وعلى ربهم يتوكلون] فقام إليه عكاشة بن محصن فقال: ادع الله أن يجعلني منهم، قال: [اللهم اجعله منهم] ثم قام إليه رجل آخر قال: ادع الله أن يجعلني منهم، قال: [سبقك بها عكاشة] رواه البخارى.

کو مروّقی هند باوهری ب خودی ههبت خو بهیّلته ب هیڤیا وی قه، وینی پشت راست بت کو ئهو تشتی خودی بوّ وی نقیسی بت دی ئیّت ئهگهر ئهو ههمی ئهگهریّن ماددی ب کار بینت ژی، وئهو تشتی خودی بوّ نهنقیسی بت ناگههتی

ويينغهمبهر ژي -سلاڤ لني بن- د ڤني حهديسا خوّ يا بوّري دا بهحسني قهدر وبهايي وان كهسان دكهت ئهوين ب دورستي خوّ دهيّلنه ب هيڤيا خوديّ ڤه وئاشكەرا دكەت كو رۆژا قيامەتى ئەو بى حساب دچنە بەحەشتى، وەكى دېيرت: ئوممەت بۆ من ھاتنە يىشجاڭ كرن، قىجا من دىت يىغەمبەرەكى دئىت ئوممه ته کا د گهل دا، وپیغهمبه ره کی دئیت کومه کی یا د گهل دا، وپیغهمبه ره کی دئيت دهه مروّڤ يين د گهل دا، وپيغهمبهره کي دئيت پينج مروّڤ يين د گهل دا، وپيغهمبهرهک يني دئيت يني ب تني يه، ومن بهري خو دايني رهشاتيهکا مهزن من ديت، من گوته جبريلي: ئەقە ئوممەتا منه؟ وي گوت: نه، بەلىي تو بەرى خو بده ئاسۆيىخ، ئىنا من بەرى خۆ دايى من رەشاتيەكا بۆش دىت، جبرىلى گۆت: وا ھە ئوممهتا تهيه، وحهفتتي هزار كهس ل بهراهيا وانه، چو حسيّب وچو عهزاب ل سهر وان نينه، من گۆتىخ: بۆچى؟ وى گۆت: ئەو داخكرنىخ ـ بۆ دەرمانى ـ ناكەن، وداخوازا ييقه خواندني ژ كهسي ناكهن، وباوهريي ب بي ئيفلهحيي نائينن، وخوّ دهيّلنه ب هيڤيا خوداييّ خوّ قه. گاڤا پينغهمبهري -سلاڤ لييّ بن- ئهڤ چهنده گۆتى، عوكاشەين كورى موحصنى رابووڤه وگۆت: دوعايان ژ خودى بكه من بكهته ژوان، ينغهمبهري -سلاڤ لين بن- گوّت: يا رهبيي وي بكه ژوان زهلامهکن دی رابووقه وگوّت: دوعایان ژخودی بکه من بکهته ژوان، پیّغهمبهری -سلاڤ لنی بن- گوّت: عوکاشهی بهری ته راکر.

ودڤێت نەئێته هزركرن كو ئەڤ حەدىسە دژى ب كارئينانا ئەگەرێن ماددىـه، نەخێر! ب كارئينانا ئەگەران تشتەكێ شەرعيه وفەرمان يا پێ هاتيه كرن.

حهديسا بيست وهمشتني

هنده ککار ههنه گهله ک مروّق ب چاقه کنی کیم به ری خوّ دده ننی و هزر دکه ن ئے مو کار هیروای هندی نینن مروّق خوّ پیقه موژیل بکهت، وئه و ب خوّ ئه و کار ل نک خودی و پیغه مبه ری -سلاق لی بن- گهله ک دمه زنن، ژ وان کاران پاقژکرن وخوّشکرنا وی ریّکی یا مروّق لیّ دئین وچن..

د قی حهدیسی دا پیغهمبهر -سلاف لی بن- دبیرت: [من زهلامه ک دیت خی د بهحهشتی دا وهردگیرا، ژبهر کو وی داره ک بری بوو د ریکا خهلکی دا نهخوشی دگههانده وان].

دارهک د رینکا خهلکی دا ههبوو، بو وان بووبوو ئاسته ک ونهخوشی دگههاندنی، ئینا وی بفری خو راکر وچو ئهو دار بری ورینکا خهلکی خوش کر، خودی ئهو بره بهحهشتی.

د حدیسه کا دی دا یا بوخاری وموسلم قهدگوهیزن هاتیه: [بینها رجل یمشی بطریق وجد غصن شوك علی الطریق فأخّره، فشكر الله له فغَفَرَ لـه] دهمه کی زهلامه ک ل ریّکه کن دچوو چهقه کن ستریان دیت ل سهر ریّکی بوو، ئینا وی ئه و چهق لادا، خودی ئه کاری وی قهبویل کر وگونه هیّن وی بو ژی برن.

مهعنا ئیسلامی دفیت ئهم ههمی خو ژ پاقژی وخوشکرنا جهین گشتی بهرپرس ببینین، وههر ئیک ژ لایی خو قه ب کاری خوشکرن وپاقژکرنا جهین گشتی راببت، ئهو جهین خهلک مفای ژی دبینن، ئهگهر ئهم ئهو بین یین مه بهحهشت دفیت.

حديسا بيست ونعهى

عن أبي هريرة أن رسول الله ﷺ قال: [يقول الله تعالى: ما لعبدي المومن عندي جزاء إذا قبضت صفيه من أهل الدنيا ثم احتسبه، إلا الجنة] رواه البخاري.

ئەق حەدىسە ژى ل دۆر بهايى صەبرى دزقرت، و ب تايبەتى صەبرا ل سەر مرنا خۆشتقيان، وئەو ژ حەدىسين قودسى دئيته هـژمارتن، پيغهمبەر -سلاڤ لى بن- دبيرت: خودى دبيرت: عەبدى من يى خودان باوەر ئەگەر ئەز رحا خۆشتقيى وى ژ خەلكى دنيايى بستينم، وئسەو قىي چەندى بۆ خۆ ب خير حسيب كەت، ژ بەحەشتى پيقەتر وى چو جزا نابن.

يهعنى: صهبري ل سهر ڤي چهندي بكهت.

ووهکی دیار حهدیس دو شهرتان بو ثمی جزایتی مهزن ددانت:

ئێک: ئەو يى خودان باوەر بت.

دو: صهبري بكيشت وبو خو ب خير حسيب بكهت.

حديسا سيهي

عن أبي هريرة أن رسول الله ﷺ قال: [كل أمتي يدخلون الجنة إلا من أبى] قالوا: يا رسول الله ومن يأبى؟ قال: [من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد أبى] رواه البخاري.

گوهدانا مروّقی بوّ خودی وپیغهمبهری وی -سلاف لی بن- ئیک ژ مهزنترین ئهگهرین چوونا بهحهشتی یه، خودایی مهزن د ئایهته کا پیسروّز دا ئه مر دکهت: ﴿ وَمَن یُطِع اللّهَ وَرَسُولَهُ یُدُخِلَهُ جَنَّت ِ مَجْرِی مِن مَّتِهَا ٱلْأَنْهَا ﴾ (الفتح: ۱۷).

وپێغهمبهر ژی -سلاف لێ بن- د قێ حهدیسێ دا ئاشکهرا دکهت کو ئوممهتا وی ههمی دێ چنه بهحهشتێ ئهو تێ نهبت یێ ل بهر نهئێت، ودهمێ صهحابیێن وی پسیار ژێ کری: ما کیه ل بهر نهئێت؟ وی گوٚت: ئهوێ گوهداریا من بکهت دێ چته بهحهشتێ، وئهوێ بێ ئهمریا من بکهت ئهو ل بهر نائێت بچته بهحهشتێ.

ئەوي**ن** رەحما خودێ ژێ دگرت

ره حما خودى ئارمانج وهيڤيا ههمى خودان باوهرانه، وئهو داخوازه يا ئهو ههممى د دوعايين خو دا بو خو ژ خودى دكهن، وخودى خودانى ره حمى ب خو د جههكى دا ژ قورئانى سالوخهتين وان عهبدان ئاشكه را دكهت يين كو رهما وى ڤيْرا دگههت، ودبيّژت: ﴿وَٱكْتُبُ لَنَا فِي هَنذِهِ ٱلدُّنيَا حَسَنةً وَفِي ٱلْآخِرَةِ إِنَّا هُدُنَآ لِيَّكُ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَآء وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ لِيَّقُونَ وَيُوْتُونَ وَيُوْتُونَ وَيُوْتُونَ اللَّذِينَ يَتَّبِعُونَ ٱللَّذِينَ اللَّيْ اللَّهِي اللَّهُمُ الطَّيِبَا يُؤْمِنُونَ وَي اللَّوْرَنَةِ وَٱلْإِنِي يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّي اللَّهُمُ الطَّيِبَا عِندَهُمْ فِي التَّوْرَنَةِ وَٱلْإِنِي يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّي اللَّهُمُ عَنِ اللَّهُمُ الطَّيِبَاتِ وَتُحُرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَينِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَمْهُمْ عَنِ اللَّهُ مَنَ اللَّهِ اللَّهُمُ الطَّيِبَاتِ وَتُحُرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَينِ وَيَعَلُونَ اللَّهُمُ الطَّيِبَاتِ وَتُحُرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَينَ وَيَعَلُوهُ وَاللَّهُمُ الْطَيْبَاتِ وَتُحُرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَينَ وَيَعَلُوهُ وَاللَّهُمُ الطَّيْبَاتِ وَتُحُرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَينَ وَيَعَلَى اللَّهُمُ الطَّيْبَاتِ وَتُحُرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَينَ وَيَعَرُوهُ وَاللَّهُمُ الْطَيْبَاتِ وَتُحُرِّمُ عَلَيْهُمُ الْخَينَ وَيَعَرُوهُ وَاللَّهُمَ اللَّهُ وَاللَّهُمُ اللَّهُمُ الْمُقْلِحُونَ اللَّذِينَ عَلَيْهِمُ الْمُعْلِقُونَ اللَّهُمَ اللَّهُ وَاللَّهُمُ اللَّهُمُ الْمُعْلِقُونَ اللَّهُونَ اللَّهُ وَاللَّهُمُ اللَّهُ وَاللَّهُمُ اللَّهُ وَاللَّهُمُ اللَّهُ وَاللَّهُمُ اللَّهُمُ اللَّهُ وَاللَّهُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ وَلَا اللَّهُ وَاللَّهُ وَلِي اللَّهُ وَاللَّهُ وَالَهُ وَاللَّهُ وَالَالْمُ اللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَهُ وَاللَهُ وَا اللَّهُ وَاللَّهُ وَال

وئه شکه که ژون دوعایی یا مووسایی -سلاف لی بن- ژخودایی خو کری، مووسا داخوازی ژخودایی خو دکهت ودبیژت: تو مه بکه ژوان یین ته کریارین چاک د دنیایی وئاخره تی دا بو نقیسین، هندی ئهمین ئهم ب پهشیمانی و توبه کرن قه ل ته زقرین..

وخودی د بهرسقی دا گوته پیغهمبهری خو مووسای: عهزابا خو ئهز دی دهمه بهر وی یعی من دایه بهر ئه قان مروقان بهر وی یعی من دایه بهر ئه قان مروقان و ملله تی ته، ودلوقانیا من چیکری ههمی قه گرتینه، قیجا ئه زدی وی بو وان نقیسم یین ژخودی و عهزابا وی دترسن، و فهرمانین وی ب جهدئینن وخو ژبی

ئهمریا وی دده نه پاش، وئهوین باوه رین ب ته وحیدی و ده لیلین وی دئین. ئه قی دلوقانیی ئه زدی بو وان نقیسم یین ژخودی دترسن وخو ژبی ئهمریا وی دده نه پاش، و دویکه فتنا وی پیغه مبه ری نه خوانده قا دکه ن، کو موحه مه ه - سلاف لی بن -، یی به حس وسالوخه تی وی ل نک خو د ته وراتی وئنجیلی دا نقیسی دبین، ئه و فه رمانی ب ته وحیدی و هه رباشیه کا هه بت ل وان دکه ت، و به ری وان ژشرکی و نه گوهداریی و هه رتشتین پاقژ بو وان حه لال و نه گوهداریی و هه رتشته کی خراب دده ته پاش، و تشتین پاقژ بو وان حه لال دکه ت، و تشتین پیس بو وان حه رام دکه ت، ووی باری گران یی کو ل وان ها تیه کرن ژسه روان رادکه ت، قیجا ئه وین باوه ری بیغه مبه ری نه خوانده قا موحه مه دی - سلاف لی بن - ئینای، و به ایی وی مه زنگری و پشته قانیا وی کری، موحه مه دی - سلاف لی بن - ئینای، و به ایی وی ها تیه خواری، و کار ب سوننه تا وی و دویکه فتنا وی قورئانی کری یا بو وی ها تیه خواری، و کار ب سوننه تا وی کری، نه و نه ون یین نه و سوز ب ده ست خو قه ئینای یا خودی دایه به نیین خودان باوه ر.

وئهگهر ئهم باش هزرا خوّ د قان ههردو ئايهتان دا بكهين دى سالوّخهتين وان كهسان تيدا بينين يين خودى دلوّقانيا خوّ بوّ وان نقيسى، ژ وان سالوّخهتان:
١- تهقوادارى:

وتهقواداری سهرپشکا ههمی سالوّخهتانه، ودهسپیّکا ههمی قهنجیانه، لهو خودایی مهزن ژی دهست پیّ دکهت، وههر ژ بهر گرنگیا تهقوایی دهمی پسیار ژ پیّغهمبهری -سلاڤ لیّ بن- هاتیهکرن: ب قهدرترین مروّڤ کیه؟ وی گوّت: (أتقاهم) ئهوی تهقواترینی وان بت. وه کی بوخاری وموسلم ژیّ قهدگوهیّزن.

وئه ق حهديسه ههر دوباره كرنه بو وي ئايه تا پيروز ئه وا تيدا هاتى: ﴿ وَنَهُ عَدَرَ تَهُ وَا تَيْدا هاتى: ﴿ وَنَ أَكُرُمُكُمْ عِندَاللَّهِ الْقَنكُمْ ﴿ الحجرات: ١٣) باشترين وب قهدر تريني هه وه گهلى مروّ قان ل نك خودي ئه وه يي ب ته قواتر بت. ومـوسلـم ژ عهبدللاهی کوری مهسعوودی قهدگوهیزت، دبیژت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- دگوت: (اللهم إنی أسألک الهدی والتقی والعفاف والغنی) یا رهبی ئهز داخوازا هیدایهتی و تهقوایی و دههمهن پاقژی و دهولهمهندیی ژ ته دکهم.

وتهقوادار ئهو مروّقه ین هند ترسا خودی د دلی دا همبت کو ئهو پیگیرینی ب فهرمانا خودی بکهت، ئهمری وی ب جهد بینت وخوّ ژ نههیا وی بدهته پاش. ۲- دانا زهکاتی:

خودی دبیّژت: رهحما خو ئهز دی دهمه وان کهسان ییّن ب تهقوا بن ووان ژی ییّن زهکاتا مالـی خو ددهن.. وئهو کهسی باوهریا هند ههبت مالـی خو د ریّکا خودی دا خهرج بکهت، وهند رهحم د دلی دا ههبت دهستی هاریکاریی بو مروّقیّن ههژار وبی ری دریژ بکهت دی یی ههژی هندی بت خودی ژی رهحمی پی ببهت.

٣- باوهري ئينانا ب ئايهتين خودي:

باوهری ئینان ب ئایهتین خودی د وان کیتابان دا یین وی بو پیغهمبهرین خو ئیناینه خواری، و ب تایبهتی د قورئانی دا، ئیکه ژ ستوینین باوهریا خودانی، وباوهری ئینان هندی دخوازت مروّث ب دلی و ب ده ثی ژی ئعترافی بکهت کو ئه ئایهته حهقینه و ژ نک خودی هاتینه، وچو گومان د راستیا وان دا نینه، وئهو بو هندی هاتینه دا بو مروّقی ببنه هیدایهت ومهنههجی ژینی.

٤- دويكەفتنا پێغەمبەرى:

سالوْخەتىي دى يىي وان كەسىيْن رەحما خودى ژى دگرت ئەڤەيمە ﴿ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُورِكَ ٱلرَّسُولَ ٱلنَّبِيَّ ٱلْأُمِّيَّ ٱلَّذِي يَجِدُونَهُۥ مَكْتُوبًا عِندَهُمْ فِي ٱلتَّوْرَنةِ وَٱلْإِنجِيلِ﴾ خودان باوهرین دورست ئهون یین دویکهفتنا پینغهمبهری خودی دکهن، ئهو پیغهبهری نهخوانده قا یی نافی وی وسالوخهتین وی ب ئاشکهرایی د تهوراتی وئنجیلی دا هاتین.

ودویکهفتنا پیغهمبهری -سلاف لی بن- هنگی ب دورستی ب جهد دئیت دهمی مروّف حهز ژ پیغهمبهری دکهت وباوهریی دئینت کو ههر تشتهکی ئهو پی هاتی ژ نک خودی حهقیه، وکاری ب سوننهتا وی دکهت، چونکی کارکرنا ب سوننهتا پیغهمبهری -سلاف لی بن- نیشانا باوهری ئینانا خودانیه ب وی.

د ئايەتەكا دى دا خودايى مەزن فەرمانى ل پىغەمبەرى خۆ دكەت كو ئەو بىزتە مرۆقان: ﴿ قُلُ إِن كُنتُر تَكُبُونَ اللّهَ قَاتَبِعُونِ يُحْبِبَكُمُ اللّهُ وَيَغِيزَ لَكُر دُنُوبَكُرُ وَاللّهُ عَنُورُ رَجِبُ كُمُ اللّهُ وَيَغِيزَ لَكُر دُنُوبَكُرُ وَاللّهُ عَنُورُ رَجِبُ كُمُ اللّهُ عَمران: ٣١) تو بينژه: ئەگەر راستە ھەوە خودى دقيت ھوين دويكەفتنا من بكەن وقەشارتى وئاشكەرا باوەريى بى مىن بيىن، خودى دى دى دى هوين قين، وگونەھين ھەوە دى ژى بەت، چونكى خودى گونەه ژيبرى گونەھين بەنيين خۆيە، بوان يى دلۆۋانكارە .

وئه ثایه ته حوکمی ب هندی دکه ت کو ههر که سی بیر ش من خودی دقیت و دویکه فتنا پیغه مبه ری وی موحه مهدی - سلاف لی بن - ب دورستی نه که ت، وگوهداریا وی د فهرمانین وی دا نه که ت، نه و د فی گزتنا خو دا یی دره وینه، وئه و راست نابی ت حه تا ب دورستی دویکه فتنا پیغه مبه ری - سلاف لی بن نه که ت، وئه فی نایه ته هندی دگه هینت کو دویکه فتنا پیغه مبه ری دو مفایین مهزن دگه هینته خودانی: کو خودی حه ز ژ وی بکه ت، وکو ئه و گونه هین وی بو ژی به ت.

٥- فهرمانا ب باشيي وپاشڤهليدانا ژ خرابيي:

وئه قه ژ سالۆخەتىن وى پىغەمبەرىنە يى تەوراتى وئنجىلى بەحسى وى كرى ومزگىنى ب ھاتنا وى داى، كو موحەممەدە -سلاڤ لى بن- وئەو بەختەوەرىن خودى رەحمى پى دبەت ووان ب دلۆۋانىا خۆ شاد دكەت ئەو ژى چاڤ ل قى پىغەمبەرى دكەن، ووەك پشكدارى ژ لايى وان قە د ئاۋاكرنا جۋاكەكا پاقژ وېژوين دا ئەو فەرمانا خەلكى ب باشىي دكەن، وبەرى وان ژ خرابىي ددەنە باشىي

٦- پشتەڤانيا پێغەمبەرى:

وپشته قانیا پیغه مبه ری -سلاف لی بن- وقه درگرتنا وی ئه گهر د ژینا وی دا تشته کی مه علووم بت، پشتی مرنا وی ئه ف چهنده ب پشته قانی وقه درگرتنا سوننه تا وی ب جهد دئیت.

ئەو كەس<u>ىن</u> خودى ھەز ژى دكەت

حهمد و شوکر بۆ وی خودایی بن ین د ناف بهنیین خو دا هنده ک بو قیانا خو هلبژارتین، وکهرهم د گهل وان کری وئهو نیزیکی خو کرین، ئهم حهمدا وی دکهین حهمدا قان هلبژارتیان، وشوکرا وی دکهین شوکرا وان یین قیانا خودی دلین وان ژی کری.

ئه و کهسین ب ده ف دبیرین: ئهم حه ز ژ خودی دکهین، د ناف مروقان دا گهله کن، به لی نه و کهسین راستگو د حه ژیکرنا خو دا د ناف قان کهسان دا دکیمن، و د ناف قان کیمان ژی دا هنده کین کیمتر هه نه نهون یین خودی ژی حه ز ژ وان دکهت. و مهسه له و هکی هنده ک عهقلدار دبیرین نهو نینه تو حه ز ژ ئیکی بکهی، مهسه له نهوه نه و حه ز ژ ته بکهت!

وحه تا ئهم بزانین کانی ئه و چ که سن یین خودی حهز ژی دکه ت، یان ئه و چ سالوخه تن ئیک اهند ژخودانی خو چی بکهن کو ببته ئیک ژوان یین خودی حهز ژی بکه تن مه ل گوتنا خودی ب خو بزقرین، ئایه تین قورئانی بخوینین، وبهری خو بده ینی کانی خودی دبیژت: ئه زحه زژکی دکه م، دا پشتی هنگی بزانین کانی ئه و کینه د گوتنا خو دا کو ئه و حه زخودی دکه ن دراستگو، وئه و کینه یین خودی ئه که که که مه ن د گوتنا خو دا کری، و پشتی هنگی ژی دا بزانین کانی مفایی وی ال دنیایی وئاخره تی حیه کو خودی حه زژ مروثی بکه ت.

و ل ڤێرێ ئهم دێ هندهک ژ وان ئايهتان ڤهگێڕين يێن خودايێ مـهزن تێدا بهحسێ وان کهسان دکهت يێن ئهو حهز ژێ دکهت. ١- ئەوين دويكەفتنا سوننەتا پيغەمبەرى دكەن:

خودایی مەزن د سوورەتا (آل عمران) دا دبینرت: ﴿ قُلْ إِن کُنتُمْرَ تُحِبُّونَ اَللَّهَ فَاتَّبِعُونِی یُخبِبْکُمُ اللَّهُ وَیَغْفِرْ لَکُمْرْ ذُنُوبَکُمْرُ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِیمٌ ۚ قُلْ أَطِیعُواْ اَللَّهَ وَالرَّسُواكُ ۖ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَإِنَّ اَللَّهَ لَا شُحِبُ اَلْكَنفِرِينَ ۞ ﴾.

د قان ههردو ئايهتان دا خودايي مهزن دبيرت: تو -ئهي موحهمهد- بيره: ئهگهر راسته ههوه خودي دقيت هوين دويكهفتنا من بكهن وقهشارتي وئاشكهرا باوهريي ب من بينن، خودي ژي دي هوين قين، وگونههين ههوه دي ژي بهت، چونكي خودي گونهه ژيبري گونههين بهنيين خويه، ب وان يي دلوقانكاره. تو -ئهي موحهمهد- بيژه: هوين گوهداريا خودي ب دويچوونا كيتابا وي بكهن، وگوهداريا پيغهمبهري ب دويچوونا سوننهتا وي بكهن د ژينا وي دا وپشتي مرنا وي ژي، قيجا ئهگهر وان پشتا خو دا ته، وههر مانه ل سهر كوفرا خو، ئهو د هيراي قيانا خودي نابن، چونكي هندي خوديه حهز ژكافران ناكهت.

وئه ثن ئایه ته وه کی ته فسیرزانی نا قدار (ئبن که ثیر) دبیّرت حوکمی ب هندی دکه تک کو هه رکه که که بیّرت من خودی دقیّت به لی نه و دویکه فتنا ریّبازا پیغه مبه ری موحه مه دی -سلاف لی بن- ب دورستی نه که ت، وگوهداریا وی د فه رمانیّن وی دا نه که ت، ویی رازی نه بت شریعه تی وی ببته حاکم، نه و د قی گرّتنا خرّدا یی دره وینه، وئه و راست نابیّرت حه تا ب دورستی دویکه فتنا پیغه مبه ری -سلاف لی بن- نه که ت.

خودی دبیّرت: گهلی مروقان! ئهگهر راسته ههوه خودی دقیّت وهکی هوین دبیّرت، وهک نیشانهکا بهرچاف ل سهر قی قیانا خو هوین دویکهفتنا وی پیّغهمبهری بکهم یی من بو ههوه هنارتی، وپیّگیریی ب وی شریعهتی بکهن یی نهو بو ههوه پیّ ر نک من هاتی. ئهگهر ههوه ئه چهنده کر، نه ب تنی هوین

د گۆتنا خۆ دا دى دراستگۆ بن، بەلكى خودى قەنجيەكا مەزنتر دى د گەل ھەوە كەت ئەو ژى ئەقەيە: ئەو ژى دى حەز ژ ھەوە كەت، و دى گونەھين ھەوە ژى بۆ ھەوە ژى بكەت.

٢- سالۆخەتتىن وى مللەتى خودى حەز ژى دكەت:

خوداين مهزن د سووره تا (المائدة) دا دبير ت: ﴿ يَتَأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مَن يَرْتَدَّ مِنكُمْ عَن دِينِهِ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى مِنكُمْ عَن دِينِهِ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى اللَّهُ يُؤْتِيهِ مَن الْكَفْرِينَ مُجُهَهُ وَسِعُ ذَالِكَ فَصْلُ ٱللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَآءٌ وَٱللَّهُ وَسِعٌ عَلِيمُ ﴾.

د قین ئایسه تی دا خودایی مسه زن گوتنی ئاراسته ی خودان باوه ران دکسه ودبیز تی: همچیی ژهه وه ژدینی خو بزقرت، وئیسلامی ب کوفری بگوهورت، ئه و چو زیانی ناگه هینته خودی، وبلا ئه و هزر نه که ن کو ئه و دی زیانی گههیننه دینی خودی، چونکی ئه گهر ئه و ژدینی ده رکه قن و پشت بده نه ئیسلامی ژی خودی ملله ته کی ژوان چیتر دی ئینت، خودی حه زژوان دکه توئه و ژبی حه زژ خودی دکه ن باشی خودایی مسه زن هنده کی سالوخه تین وی ملله تی یی ئه و حه زژی دکه تو بو مه ناشکه را دکه تا نه و ژبی ئه و شه نه ناشکه را دکه تا نه و ژبی ئه قه نه:

- ئەو د گەل خودان باوەران ددلـۆڤانن و ل سەر دوژمنين خۆ يين كافران ددژوارن.

⁻ شەرى نەيارىن خودى دكەن، و ب كارى جىهادى رادبن.

- و د دەرحەقا خودى دا ژ كەسى ناترسن، ولۆمەكرنا لۆمەكەران وان ژ گۆتنا حەقيىي ياشقە لىي نادەت.

وئه ث ئایه ته هندی دگههینت کو خودی چو مننه ت ب که سی نینه، و کوفرا کافران چو زیانی ناگههینته وی، وههر که سه کی ب ئیسلامی رازی نه بت و پشت بده نه دینی خودی ئه و زیانی دگههینته خو ب تنی، چونکی خودی هنده ک به نیین دلسوّز و راستگوّ هه نه، وی هیدایه ت ب رزقی وان کریه، و رثقان ب ئینانا وان دایه، و سالوّخه تی وان یی مهزن ئه وه خودی حهز ژ وان دکه ت، و کو خودی حهز ژ مروّقی بکه ت ئه قه مهزنترین قه نجیه خودی د گهل وی دکه ت، چونکی ئه وی خودی حهز ژی بکه ت هه مازنترین قه نجیه خودی د گهل وی دکه ت، چونکی ئه وی خودی حهز ژی بکه ت هه مازنترین قه نجیه خودی د گهل وی دکه ت، پونکی ئه وی خودی حهز ژی بکه ت هه مازنترین قه نجیه خودی د گهل وی دکه ت، پونکی ئه وی خودی حهز ژی بکه ت هه د کاره کی وی یی ب زه حمه ت ئه و دی ل به ر ب ساناهی ئیخت.

٣- كەسين قەنجىكار:

خوداين مدزن د سووره تا (البقرة) دا دبينرت: ﴿ وَأَنفِقُوا فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلَا تُلْفُواْ بِأَيْدِيكُرْ إِلَى ٱلتَّهُلُكَةِ وَأَحْسِنُوا ۚ إِنَّ ٱللَّهَ مُحِبُ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿ ﴾.

د قی ئایهتی ژی دا خودایی مهزن گوتنی ئاراستهی خودان باوهران دکهت ودبیّژتی: هوین مالی د ریّکا خودی دا خهرج بکهن، وجیهادی د ریّکا وی دا بکهن، و ب هیّلانا جیهادی ونهدانا مالی د وی ریّکی دا هوین خو نههاڤینه هیلاکی، و د خهرجکرنا مالی وگوهداریی دا هوین قهنجیی بکهن، وکاری ههوه هممی بلا بو کناری خودی ب تنی بت. هندی خودی به حهز ژ قهنجیکار ودلسوّزان دکهت.

و د قی ئایه تی وگه له کین دی ژی دا خودایی مهزن مه ئاگه هدار دکه ت کو ئه و حهز ژ وان که سان دکه ت یین قه نجیکار، و قه نجیکاری یان (ئحسان) وه کی بیخه مبه ر بیز نین ، ب رامانا خو یا به رفره فه وه کی پیخه مبه ر ب خو -سلاف

لیّ بن- د گوتنه کا خوّ دا دده ته ناسین ئهوه مروّث وهسا عهبدینیا خودی بکه ت ههر وه کی ئه و خودی دبینت، چونکی ئه گهر ئه و وی نهبینت ژی خودی وی دبینت.. ومروّث ئه گهر د عهبدینیا خوّ دا بوّ خودی گههشته وی پیّکی ههر دهم ههست ب زیره قانیا خودی بکهت دی بته مروّثه کی وهسا صهبرا وی ب خودی بیّت، و د گهل به نیان ژی یی قه نجیکار وخیرخواز بت.

٤- يين تۆبەدار وخۆپاقژكەر:

خودایی مهزن د سووره تا (البقرة) دا دبیزت: ﴿ إِنَّ ٱللَّهَ مُحِبُ ٱلتَّوَّبِينَ وَمُحِبُ ٱلمُطَّهِرِينَ وَمُحِبُ ٱلمُطَّهِرِينَ ﴾ و د سووره تا (التوبة) دا دبیزت: ﴿ وَٱللَّهُ مُحِبُ ٱلْمُطَّهِرِينَ ﴾ .

د ئايهتا ئێکێ دا خودايێ مهزن دو ڕهنگێن مروٚڤان يێن ئهو حهز ژێ دکهت بوٚ مه ديار دکهت.

رەنگى ئىكى: ئەو مرۆۋىن گەلەك تۆبە دكەن، وپى نەۋىت بىن بىرىن مرۆۋى تۆبەكەر ئەوە يىن ژ گونەھا خۆ لىنى قە بىروى، و بى پەشىنمانى قە لى خودايى خۆ زۋرى، مەعنا: تشتەكى موستەحيىل نىنە مىرۆڭ ئەگەر چەنىد يىن باش ژى بىت ھندەك جاران بەر ب گونەھى بچت وگونەھى بكەت، وھەر جارەكا مرۆۋەكى گونەھەك كرى ژ كارى خۆ پەشىنمان بوو و بىدلەكى صافى قە لى خودايى خۆ زۋرى وتۆبە كر، خودايى وى دى تۆبا وى قەبويل كەت ئەگەر ئەو گونەھا وى كرى چەنىد يا مەزن ژى بىت.

رەنگى دووى: ئەون يىن خۆ پاقژ دكەت، وخۆ ژ ھەمى رەنگىن پىساتى وكريتىيى ددەنە پاش.. دپاقژن وخۆ پاقژ ژى دكەن، پاقژيا ب سەر قە يا ئەندامىن لەشى، وپاقژيا ژ ناڭ دا ژى يا دلى.

ودڤێت ژ بيىر نەكەين كو تۆبەكرن ب خۆ ژى رەنگەكى خۆپاقژكرنى يە، لەو يا غەرىب نەبوو ئايەتى تۆبەكەر وخۆياقژكەر داينە د گەل ئێك.

٥- يين تهقوادار:

خودايي مەزن د سوورەتا (آل عمران) دا دبيّرت: ﴿ بَلَيٰ مَنْ أُوفَىٰ بِعَهْدِهِ وَٱتَّقَىٰ فَإِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُ ٱلْمُتَّقِينَ ﴾.

تهقوادار ژی ئهون یین خودی حهز ژی دکهت، وتهقوا وهصیه خودی وپیغهمبهری یه -سلاف لی بن- ل مه، ودهمی پسیار ژ ئیمامی عومهر هاتیه کرن کانی تهقوا چیه؟ وی گوته پسیارکهری: ئهگهر تو د عهرده کی را چووی ههمی ستری وئاسته نگ بوو دی چ کهی؟ وی گوت: دی دههمه نین خو هلده م وخو پاریزم حهتا ده رباس دبم.. عومه ری گوتی: ئهوه تهقوا.

مەعنا: تەقوا ئەو كەلەكە يا خودانى خۆ ژ پىلىن پىبەستا دنيايى دپارىزت، ووى ب سلامەتى دگەھىنتە ئارمانجى.

٦- ئەرىن خۆ دھىلنە ب ھىقىا خودى قە:

خودايي مەزن د سوورەتا (آل عمران) دا دېينژت: ﴿ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ عَلَى اللَّهَ عَمِي اللَّهِ عَلَى اللَّهَ عَمِي اللَّهَ عَمِي اللَّهَ عَلَى اللَّهَ عَلَى اللَّهَ عَلَى اللَّهَ عَلَى اللَّهُ اللَّهُ عَلَى اللّ

خوداین مهزن د قی گوتنا خو دا رهنگهکی دی یی ئهو حهز ژی دکهت بو مه ئاشکهرا دکهت ئهو ژی نهو کهسن یین د ههمی کار و کریارین خو دا خو دهیلنه ب هیشیا خودی قه..

وخوّ هیّلانا ب هیقیا خودی قه ئهوا ب عهرهبی دبیّژنی: (توکل) نیشانا باوهریا خودانیه، ئهوی باوهری ب خودی ههبت، وبزانت ئهو د ههمی کاریّن خوّ دا یی حهکیم وکاربنهجهه و تهقدیری بو بهنییین خوّ ددانت، ئهو د ههمی کار وکریاریّن خوّ دا دی خوّ هیّلته ب هیقیا خودی قه، وئهوی باوهریه کا هند ههبت کو

خو بهیّلته ب هیقیا خودی قه، خودی وی ژبیر ناکهت، (ئبن حببان) ژ (عومهری کوری خهططابی) قهدگوهیّزت، دبیّرْت: من گوه ل پیّغهمبهری بوو -سلاف لیّ بن- دگوّت: ﴿ لو توکلون علی الله حق توکله لرزقکم الله کما یرزق الطیر تغدو خاصاً وتعود بطاناً ﴾ ئهگهر هوین ب دورستی خوّ بهیّلنه ب هیقیا خودی قه نهو وهسا دی رزقی ده ته ههوه وه کی رزقی دده ته گهیری سپیدی برسی دهردکه قت وئیقاری تیر دز قرته قه.

ودقیّت نمئیّته هزرکرن کو (توکل) مهعنا وی ئموه مروّث د مالا خوّ دا روینته خواری وچو کار و کمسبان نهکهت وبیّژت: ئمز دی خوّ هیّلمه ب هیڤیا خودی ثه! خودی فهرمانی ل مه دکهت کو ئمم ههمی ئهگهریّن ماددی ییّن (مومکن) ب کار بینین و د گهل دا خوّ بهیّلینه ب هیڤیا خودی ثه.

۷- ينن دادکهر د حوکمي دا:

ئەقە ژ وانە ينن خودى حەز ژى دكەت وەكى خودايى مەزن ب خۆ د ئايەتەكا سوورەتا (المائدة) دا دبنرژت: ﴿ وَإِنْ حَكَمْتَ فَٱحْكُم بَيْنَهُم بِٱلْقِسْطِ أَإِنَّ ٱللَّه مُحِبُ المُقْسِطِينَ ﴾.

خوداین مهزن د قی ئایه تی دا گوتنی ئاراستهی پیغهمبهری -سلاف لی بن-دکهت، و د ریکا وی را گوتن بو ههر کهسه کیه یی حوکمی د نافیه را خهلکی دا بکهت، ودبیرت: ئهگهر ته حوکم د نافیه را وان دا کر تو حوکمی ب دادیی بکه، هندی خودی یه حهز ژوان دکهت یین دادکه ربن.

۸- يێن جيهادكهر:

خودایی مەزن د سوورهتا (الصف) دا بهحسی وان دکهت یین جیهادی د ریکا وی دا دکهن ودبیدرت: ﴿ إِنَّ ٱللَّهَ مُحِبُ ٱلَّذِیرَ کَ یُقَتِلُونَ فِي سَبِیلهِ صَفًا كَأَنَّهُم بُنْیَنُ مَّرْصُوصُ ﴾.

ئانهکو: هندی خودییه حهز ژوان دکهت یین پیز پیزه شهپی د پیکا وی دا دکهن، ههر وه کی ئهو ئاقاهیی کی موکم وپیک قه گریداینه یی دوژمن تی نهبورت. وئه ثایه تا خیرا جیهادی وجیهادکه ران به رچاف دکه ت، چونکی خودی حهز ژوان به نیین خو دکهت یین شهپی د پیکا وی دا دکه ن، وپیز پیزه به رانبه ردوژمنان رادوه ستن.

وپشتی هنده ک ژوان توخمه مروقان بو مه دیار بووین یین خودی حهز ژوان دکهت وه کی وی ب خو د قورئانی دا بو مه ئاشکه را کرین، مه دقیت دو حهدیسین پیغهمبه ری -سلاف لی بن- قه گیرین تیدا به حسی وی خه لاتی دئیته کرن یی دگه هنه وان که سان یین خودی حهز ژی دکه ت.

حهدیسا ئیکی: موسلم ژ ئهبوو هورهیرهی قهدگوهیزت دبیژت: پیغهمبهری سلاف لی بن- گوت: ﴿ إِنِّ اللّهَ ، إِذَا أَحَبّ عَبْداً ، دَعَا جِبْرِيلَ فَقَالَ : إِنِّ اللّه يُحِبّ
فُلاناً فَأَحِبّهُ . قَالَ : فَيُحِبّهُ جِبْرِيلُ . ثُمّ يُنَادِي فِي السّمَاءِ فَيَقُولُ : إِنِّ اللّه يُحِبّ
فُلاناً فَأَحِبّوهُ . فَيُحِبّهُ أَهْلُ السّمَاءِ . قَالَ : ثُمّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الأَرْضِ ﴾ فُلاناً فَأَحِبّوهُ . فَيُحِبّه أَهْلُ السّمَاءِ . قَالَ : ثُمّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الأَرْضِ ﴾ ومهعنا قی حهدیسی نهوه: نهگهر خودی حهز ژ عهبده کی کر دی بیژته جبریلی: نهز حهز ژ فلانی دکهم تو ژی حهز ژی بکه، قیجا نهو ژی دی حهز ژی کهت، پاشی دی ل عهسمانی گازی کهت وبیرژت: خودی حهز ژ فلانی کهت هوین ژی پاشی دی ل عهسمانی گازی کهت وبیرژت: خودی حهز ژی کهن، پاشی قهبوول بو وی حهز ژی بکهن، قیجا خهلکی عهسمانی دی حهز ژی کهن، پاشی قهبوول بو وی د عهردی دی دا دی نیته دانان. یهعنی: خهلکی عهردی ژی دی دی حهز ژ وی کهن.

حـهديسـا دووێ: بوخارى ژ ئهبوو هورهيرهى ڤهدگوهێزت، دبێژت: پێغهمبهرى -سلاڤ لێ بن- گۆت: ﴿ إِن الله قال : من عادى لي ولياً فقد آذنته بالحرب ، وما تقرب إلي عبدي بشيء أحب إلي مـما افـتـرضت عليه ، وما يزال عبدي يتقـرب إلي بالنوافل حتى أحبه ، فإذا أحببته : كنت سمعه الذي يسمع به ، وبـصره الـذي

يبصر به ، ويده التي يبطش بها ، ورجله التي يمشي بها ، وإن سألني لأعطينَه ، ولئن استعاذني لأعيذنَه ﴾.

ئەو كەسي**ن** خودى ھەز ژى ناكەت

پشتی ئه و رهنگین مروقان بو مه دیار بووین یین خودی حه زی دکهت وه کی د ئایه تین قورئانی ب خو دا هاتی، مه دقیت به کورتی به حسی هنده ک ژ وان مروقان ژی بکهین یین خودی حه زی نه کهت، وه کی د ئایه تین قورئانی وحه دیسین پیغه مبه ری دا -سلاف لی بن - هاتی.. هی شیا مه ژ خودی ئه وه مه ژ قان رهنگه مروقان حسیب نه که ت.

١- يێن تەعداكەر:

خوداین مهزن د ئایه ته کا سووره تا (البقرة) دا دبینژت: ﴿وَقَنتِلُوا فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ لَا يُحِبُ ٱلْمُعْتَدِينَ ﴾.

د قی ئایه تا پیروز دا خودایی مهزن فهرمانی ل خودان باوهران دکه ت کو ئه و بو ب سهریخستنا دینی خودی جیهادی د گهل وان کهسان بکهن یین شه و دو ژمناتیی د گهل وان دکهن، بهلی د گهل هندی ژی بیرا وان ل مهسهله کا گرنگ دئینته قه، ودبیر تین تهعدایی د قی چهندی دا نه کهن، چونکی هندی خودی یه حهز ژ وان کهسان ناکه تین تهعدایی دکهن و پی ل توخویبین خودی ددانن.

یه عنی: خوّل وی ده می هوین شهری دوژمنین خوّ دکهن، ئهو دوژمنین نهیاره تیا دینی ههوه دکهن و دقین ههوه نه هیلن، دقیت هوین ته عدایی نه کهن، و پیغه مبهر -سلاف لی بن - د گوتنه کا خوّدا هنده ک رهنگین ته عدایا د ده می

کرنا شه پی دا چی دبن بو مه به به به به و مه ژی دده ته پاش، (موسلم) ژ (بورهیدهی) قهدگوهیزت، دبیزت: ده می پیغه مبه به به سلاف لی بن هنده ک که سه دهنار تنه جیها دی دا بیزتی: [جیها دی د پیکا خودی دا بکه ن، و شه پی وان بکه ن یین کوفر ب خودی کری، غه زایی بکه ن و خیانه تی و غه دری نه که ن، یا ریان ب که له خین کوشتیان نه که ن، و بچویکان نه کوژن، و وان ژی نه کوژن ئه وین د جهی عیبا ده تی قه].

ئەقە ھندەک رەنگین تەعدایی نە یین ل دەمی کرنا شەرى دئینه کرن، مرۆقی جیہادی د ریکا خودی بکەت دقیت خو ژی بدەته پاش.. ئەگەر نه، ئەو دی بته ژ وان كەسان یین خودی حەز ژی نەكەت، ئەگەر خو ئەو ئیک ژ جیہادكەران ژی بت!

۲- يين خرابكار:

د گەلـه ك ئايـه تان دا هاتيـه كو خودى حهز ژوان مروقان ژى ناكه ت يـن فـه سادى وخرابكاريى د عـه ردى دا دكـه ن، ئيـك ژوان ئايـه تان ئـه ث ئايـه تـن سووره تا (البقرة) نه، خودايى مهزن تيدا دبينژت: ﴿وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ وَ الْحَيَوْةِ ٱلدُّنيَا وَيُشْهِدُ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا فِي قَلْمِهِ وَهُوَ أَلدُ ٱلْخِصَامِ ﴿ وَهُو اللّهُ عَلَىٰ لَهُ اللّهُ اللّهُ

د قان ئایهتان دا خودایی مهزن بهحسی رهنگهکی مروّقان دکهت ودبیّرت: هنده ک مروّق ژ دوروی ومنافقان ههنه کهیفا ته -ئهی موحهممهد- ب گوتنا وی یا رههوان دئیّت، وئهو سویندی ب خودی دخوّت کو قیانا ئیسلامی د دلی وی دا ههیه، وئهو ب خو دوژمنی وهه قرکیا وی بو ئیسلامی وموسلمانان یا درواره. وئهو ژ نک ته ئهی موحهمهد دهرکهفت، ئهو ب چهلهنگی بزاقی دکهت دا

خرابیتی د عهردی دا به لاف بکه ت، وشینکاتیتی مرؤقان پویچ بکه ت، و حهیوانه تی وان بکوژت، و خودی حهز ژ خرابکاریتی ناکه ت. و نه گهر نه و دو رویتی خرابکار ها ته شیره تکرن، وبو وی ها ته گوتن: ته قوا خودی بکه و ژ جزادانا وی بترسه، و به سخرابیتی د عهردی دا بکه، نه و شیره تی قه بویل ناکه ت، به لکی خومه زنکرن وسه رگه رمیا بی فامیتی به ری وی دده ته کرنا پتر گونه هان، فیجا جه هنه م تیرا وی هه یه وعه زابا وی به سی ویه، و نه و چ پیسه جهه!

وههر چهنده ئه نایه ته د کهسه کی دهسنیشانکری دا ژ منافقان هاتبوو خواری، دهاته نک پیغه مبهری -سلاف لی بن- وسویند بو دخوارن کو ئه و حه ز ژ خودی وپیغه مبهری دکه ت، وخیرا ئیسلامی وموسلمانان دفین، وگافا ژ به وخوین موسلمانان دووو هه چی خرابیا د ده ر موسلمانان دا ژی ها تبا ته خسیری نهدکر.. مه گوت: هه و چهنده ئایه ت به حسی کهسه کی تایبه ت دکه ت به لی مه مه نه دکر.. مه گوت: هه و په نایه ته به حسی که سه وی تایبه ت دکه ت به لی مه مه وی یا گشتیه ژ هه و کهسه کی دگرت یی ب سه ر قه خو ب جامیریی نیشا خه لکی بده ت دا باوه ریا وان پی بیت، و ژ بنقه بنقه کار وکه سبی خو بکه ته خرابی، لی بگه رین وان کاران بکه ت یی خرابیا مه خلووقاتی تیدا چ ئه و مه خلووق مروّث بت، یان حه یوانه ت بین خرابیا مه خلووقاتی تیدا چ نه و بکه ت خودی حه ز ژی ناکه ت، ومروّث دشیت بیژت: ئه تئایه ته ژ وان ژی دگرت یین کاره کی وه سایی خراب دکه ن کو دبته نه گه را تیکدانا ژینگه هی دار وبار و بین کاره کی وه سایی خراب دکه ن کو دبته نه گه را تیکدانا ژینگه هی دار وبار و شینکاتی پی تیک بیت، یان سامانا حه یوانه ت وگیانه وه ران بیته ته لافت ن

٣- يين كافر:

خوداين مەزن د ئايەتەكا پيرۆز دا ژ سوورەتا (آل عمران) دېێژت: ﴿ قُلَ أَطِيعُوا ٱللَّهَ وَٱلرَّسُوك ۗ فَإِن تَوَلَّوا فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا مُحِبُ ٱلْكَفِرِينَ ﴿ اللَّهِ مَاللَّهُ وَالرَّسُوك ۗ فَإِن تَوَلَّوا فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا مُحِبُ ٱلْكَفِرِينَ ﴿ اللَّهِ اللَّهُ عَالَى اللَّهُ اللَّهُ عَالَى اللَّهُ اللَّهُ لَا عُجِبُ ٱلْكَفِرِينَ ﴿ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ لَا عُجِبُ ٱلْكَنفِرِينَ ﴿ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ لَا عَلَى اللَّهُ لَا عَلَى اللَّهُ لَا عَلَى اللَّهُ اللّهُ اللَّهُ اللّهُ الللّهُ ال

د قی ئایه تی دا خودایی مهزن دبیژته پیغه مبه ری خو: ئهی موحه مهد تو بیژه: هوین گوهداریا خودی ب دویچوونا کیتابا وی بکهن، وگوهداریا پیغه مبه ری ب دویچوونا سوننه تا وی بکهن، وئه گهر وان گوهداریا ته نه کر و پشتا خو دا ته، وئه و ههر مانه ل سهر کوفرا خو، ئه و د هیژای قیانا خودی نابن، چونکی هندی خودی یه حهز ژکافران ناکه ت.

ژ قنی ئایده تنی دیار دبت کو هدر کهسه کنی ل به ر نهئیت گوهداریا خودی وپیغه مهدی بکه ت، و ب حوکمی کیتابی وسوننه تنی رازی نهبت، ئه و ژ خودان باوه ران نائیته هژمارتن، وینی خودان باوه ر نهبت خودی حهز ژی ناکه ت، وئه وی خودی حهز ژی ناکه ت، وئه وی خودی حهز ژی نه که ت ل روز اقیامه تنی جهنی وی دی جه هنه م بت، خودایی مهزن د ئایه ته کنی دا به حسی جه هنه میان دکه ت، وئه گه را چوونا وان بن جه هنه می ب قی ره نگی ئاشکه را دکه ت: ﴿ يَوْمَ تُقَلّبُ وُجُوهُهُ مْ فِي النّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللّه وَأَطَعْنَا الرّسُولا ﴾ روز ا روینی وان د ئاگری دا دئیته وه رکی زان نه و دبیژن: خوزی مه گوهداریا خودی وگوهداریا خودی وگوهداریا خودی وگوهداریا خودی وینه مهنه دری به به ری خودانی ل ئاخره تن دده ته جه هنه می .

٤- يێن زۆردار:

و د ئايەتەكا دى يا سوورەتا (آل عمران) دا ھاتىــه: ﴿ وَأَمَّا ٱلَّذِيرَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا ٱلصَّلِحَتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ ۖ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ ٱلظَّالِمِينَ ﷺ ﴾.

ومهعنا قنی ئایدتنی ئدوه خوداین مدن دبیرث: ئدوین باوهری ب خودی و پیغهمبهرین وی ئینای وکریارین چاک کرین، خودی جزایی خیرین وان ب تمامی دی دهتی بی کیمکرن، وخودی حدز ژ زورداران ناکهت.. وئدقه رهنگهکی گدفییه خودی ل وان کهسان دکهت یین ب زورداریا خو پی ل مافی غدیری خو دانای، یان ژی ژ ندزانینا خو تشت ندانایه جهی وی یی موناسب.. ئدف کهسین ب قی

رەنگى خودى جزايى كارى وان يى خراب ب دورستى دى دەتى كانى چاوا ئەو جزايى خودان باوەران ژى ب دورستى دى دەتى، وئەو زۆرداريى ل كەسى ناكەت، چونكى ئەو حەز ژ زۆرداران ناكەت.

٥ ـ خائنين گونههكار:

خودايێ مهزن د سووره تا (النساء) دا دبيّرْت: ﴿ وَلَا تَجُندِلْ عَنِ ٱلَّذِينَ حَنْتَانُونَ أَنفُسَهُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا مُحِبُ مَن كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿ يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱلنَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ ٱلْقَوْلِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿ هَا ﴾.

خوداینی مهزن دبیزت: تو به ره قانینی ژوان نه که یین ب نه گوهداریا ئه مری خودی خیانه تنی ل خو دکهن. هندی خودی به حهز ژوی ناکهت ینی پر خیانه تنی بکهت، وگونه ها وی یا مهزن بت.

پاشی ئایمت بهحسن وان خائنین گونههکار دکهت ودبیرت: ئهو خو ژ خهلکی قهدشیرن دا کارین وان یین خراب نهبینن، بهلی ئهو خو ژ خودی قهناشیرن وژی شهرم ناکهن، وئهو ب زانینا خو یی د گهل وان، ویی ئاگههداره ب وان دهمی ئهو -ب شه ق- وی گوتنا ئهو پی نه پازی دبیرن، وخودی ب ههمی گوتن وکریارین وان یی ئاگههدار بوویه، تشته ک ژی ل وی به رزه نابت. وئه قه ژ کیم باوه ریا وانه، ترسا وان وشهرما وان ژ خهلکی پتره.

٦- يێن دەست بەرداى:

د سووره تا (الانعام) دا خوداين مهزن دبيّرْت: ﴿ وَهُوَ الَّذِيّ أَنشَأَ جَنَّنتِ مَعْرُوشَت ِ وَهُوَ الَّذِيّ أَنشَأَ جَنَّنتِ مَعْرُوشَت ِ وَالزَّيْتُونَ وَالزَّمَّانَ مَعْرُوشَت ِ وَالزَّمَّانَ وَالزَّمَّانَ مُتَسَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِها وَغَيْرَ مُتَشَبِها وَغَيْرَ مُتَشَبِها وَغَيْرَ مُتَشَبِها وَغَيْرَ مُتَشَبِها وَعَيْرَ مُتَسَرِفِينَ عَلَى ﴾.

یه عنی: خودایی مهزن ئهوه یی باغ وبیستان بو ههوه داین: هنده ک ژی شهر عهردی دئینه هلدان وه کی میوین تری، وهنده ک ژی نائینه هلدان بهلکی ل سهر بنا خو رادبن وه کی دارقه سپ ودارین دی، ئه و د تامین خو دا د ژیک جودانه، وزهیتوین وهنار، رهنگی وان وه کی ئیکه، وفیقی وتاما وان یا جودایه. هوین -گهلی مروقان - ژبهری وان بخون ئهگهر ئه و هاتنه بهری، وهوین وی زه کاتا ل سهر ههوه هاتیه فهرکرن بدهن، ویی ل توخویبین نافنجیی د دانا مالی وخوارنی وههر کاره کی دی دا نه دانن. هندی خودی یه حهز ژوان ناکه تین پی وخویبین وی ددانن.

و د ئايه ته کا دى دا ژ سووره تا (الأعراف) دا خودايي مه زن دبي ژت: ﴿ يَنبَيَ ءَادَمَ خُذُواْ زِينَتَكُرْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُواْ وَٱشْرَبُواْ وَلَا تُسْرِفُواْ ۚ إِنَّهُ، لَا يَحُبُ ٱلْمُسْرِفِينَ
هَ ﴾ .

یه عنی: ئهی دوونده ها ئاده می هوین ل ده می کرنا ههر نقیر همکی ب وی کار وکوکی بن یی شریعه تی فهرمان پی ل ههوه کری، کو جلکه ک بت عهوره تی ههوه بقه شیرت ویی پاک وبژوین بت، و ژ تشتی پاقژ یی خودی دایه ههوه هوین بخون وقهخون، و د وی چهندی دا د ناقنجی بن وپی ل توخویبان نهدانن. هندی خودی یه حهز ژ وان ناکه ت یین دهست بهردان وزیده گافیتی د خوارن و فهخوارن و کارین دی دا دکهن. و ئه ش ئایه ته هندی د گههینن کو خودی حهز ژ وان که سان ناکه ت یین دهست بهردای و (موسرف) د ههمی کارین خو دا.

٧- يێن خۆمەزن دكەن:

د سووره تا (النحل) دا هاتيه: ﴿ إِلَنَهُكُمْ إِلَنَهُ وَحِدٌ ۚ فَٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآلاً خِرَةٍ قُلُوبُهُم مُّنكِرَةٌ وَهُم مُُسْتَكْمِرُونَ ﴿ إِلَنَهُ كُمْ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴾.

خوداین مهزن ئاشکه را دکه ت کو خوداین ئیکانه ئهوه، وودبیّرت: خوداین ههوه ین کو ئهو ب تنی هیّرای پهرستنی خودایه کی ب تنییه، قیّجا ئهویّن باوه ربی ب رابوونا پشتی مرنی نائینن دلیّن وان ب تهوحیدا خودی دبی باوه رن، چونکی ئهو ژ عهزابا وی ناترسن، قیّجا ئهو خو ژ قهبویلکرنا حهقیی و پهرستنا خودایی ب تنی مهزنتر دبینن. ومسوگه ر هندی خودی یه ب وان بیر وباوه ر وگوّتن وکریاریّن ئهو قهدشیّرن وئاشکه را دکهن یی زانایه، وئهو دی وان سه را وی چهندی جزا دهت، هندی ئهوه دی وان سه را وی چهندی جزا دهت.

وههر مروّقه کن گهله ک د خوّ بگههت وخوّ مهزن بکهت، وخوّ ژ عهبدینیا خودی بلندتر ببینت، یان خوّ د سهر عهبدین خودی را ببینت، ونزم بهری خوّ بده ته وان ئهو دی ژ وان کهسان بت یین خودی حهز ژی نه کهت، وئهوی خودی حهز ژی نه کهت ل دنیایی وئاخره تنی تهوفیقا وی ناده ت.

۸- يێن هێړ وبهتران:

د سووره تا (القصص) دا خودايي مهزن سهرهاتيا قارووني وبهطرانيا وي بوّ مه قهدگيّرت، ودهميّ دگههته وي جهي دهميّ قاروون ب زيّر وزينه تا خوّ قه دهركه فتي دا زهنگينيا خوّ نيشا ملله تيّ خوّ بده ت، وخوّ ل سهر سهريّ وان مهزن بكهت، ل وي دهميّ قورئان دبيّرت: ﴿ إِنَّ قَرُونَ كَاسَ مِن قَوْمِ مُوسَىٰ فَبَغَىٰ عَلَيْهِم ۗ وَءَاتَيْنَهُ مِنَ ٱلْكُنُوزِ مَآ إِنَّ مَفَا يَحِهُ لَتَنُوا بِالْعُصْبَةِ أُولِي ٱلْقُوّةِ إِذْ قَالَ لَهُ وَوْمُهُ لاَ عَلَيْهِم ۗ وَءَاتَيْنَهُ مِنَ ٱلْكُنُوزِ مَآ إِنَّ مَفَا يَحِهُ لَتَنُوا بِالْعُصْبَةِ أُولِي ٱلْقُوّةِ إِذْ قَالَ لَهُ وَوْمُهُ لاَ تَقْرَحُ لِنَ الله لا عُجِبُ ٱلْفُرِحِينَ ﴿ وَابْتَغِ فِيمَآ ءَاتَنكَ ٱللّهُ ٱلدَّارَ ٱلْاَ خِرَةً وَلا تَنسَ نَقْرَحٌ لِنَ الله لا عُجِبُ ٱلْفُرِحِينَ ﴿ وَٱبْتَغِ فِيمَآ ءَاتَنكَ ٱللّهُ ٱلدَّارَ ٱلْاَ خِرَةً وَلا تَنسَ نَصِيبَكَ مِنَ ٱلدُّنيَا وَأَحْسِن كَمَآ أَحْسَنَ ٱللّهُ إِلَيْكَ وَلا تَبْغِ ٱلْفُصَادَ فِي ٱلْأَرْضِ لَا اللّهُ لا مُحِبُ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴾ .

یه عنی: هندی قاروونه ئه و ژ ملله تی مووسای بوو -سلاف لی بن- فیجا ئه و د سه ر پیی خو دا چوو ووی خو ل سه ر وان مه زن کر، و مه ژ گه نجینه پین مالی تشته کی مه زن دابوو وی، حه تا وی ده ره جی هژماره کا مروقین ب هیز نه دشیان به س کلیلین گه نجینه پین وی هلگرن، ده می ملله تی وی گوتیه وی: که یفا خو ب وی مالی نه ئینه یی ته هه ی، هندی خودی یه حه ز ژ وان ناکه ت یین به تران دبن و شوکرا وی نه که ن سه را قه نجیین وی. و تو ب وی مالی خودی دایه ته خیرا ئاخره تی بخوازه، کو د دنیایی دا گوهداریا خودی بکه، و تو با را خو ژ دنیایی ژی ژ بیر نه که، کو خوشیی ب تشتی حه لال به ی بی زیده گافی، و تو ب دانا خیران قه نجیی د گه ل خه لکی بکه، هه ر وه کی خودی ب فی هه می مالی قه نجی د گه ل ته کری، ووی تشتی خودی ل سه ر ته حه رام کری ژ ته عداییا ل سه رخه لکی تو نه که، هندی خودی یه حه ز ژ خرابکاران ناکه ت.

و د قان همردو ئايمتان دا خودايي ممزن دو رهنگين مروّقان بو مه ديار دکمت ينن ئهو حهز ژي نهکمت: ئهو کمسين ب قمنجيين خودي بهتران دبن، وکميف ب بار وپشکا خو يا دنيايي دئيت قيّجا ئاخرهتي ژبير دکمن. وئهو کمسين خو د سهر خملکي را دبينن قيّجا خرابکاريي د عمردي دا دکمن.

وپشتی مه هندهک ئایهتین قورئانی د دهر حهقا وان کهسان دا قهگیراین یین خودی حهز ژی نهکهت، مه دقیت هندهک حهدیسین پیغهمبهری ژی -سلاف لی بن- ههر د قی دهلیقهیی دا قهگیرین، دا بابهتی مه پتر یی تمام بت.

ا- ئيمامنى بهيههقى ژ (أبو الدرداء)ى ڤهدگوهينــزت، دبينژت: پيغهمبهرى -سلاڤ لنى بن- گــۆت: ﴿ من أعطي حظه مـن الرفق فقد أعطي حظه من الحـير ﴾ وگــۆت: وگـــۆت: ﴿ أثقــل مين الله ميه في ميزان المؤمن خلق حسن ، إن الله يبغض الفاحش البذيء ﴾.

د ڤێ حەدىسىن دا يێغەمبەر -سلاڤ لێ بن- بەرێ مە ددەتە گرنگيا ئەخلاقێ باش، وكو ئەخلاقى باشە تەرازىا خىرىن مرۆقى ل ئاخرەتى گران دكەت، وئەو ئەخلاقىي باش يى ئەق حەدىسە بەرى مە ددەتى نەرمىه، ونەرمى ئەوە مرۆق د گۆتن وكريارا خۆ دا يى د دوار نەبت، ونەرمى د رى توندى وزڤراتىيى يە، يێغهمبهر -سلاڤ لئ بن- دبێژت: [ههچيێ بارا وي ژ نهرميێ بوٚ هاتبته دان ئەو بارا وى ژ خيرى ھاتە دان، وھەچيىن ژ نەرمىيى ھاتبتە بى باركرن ئەو ژ خيرى یی هاتیه بی بارکرن یهعنی: ئهگهر ته بقیّت بزانی کانی خودی خیرا دایه مرۆڤەكى بەرى خۆ بدى كانى ئەو د گۆتن وكريارين خۆ دا يىي نـەرم وحـەلىيمــە يان نه، وئهگهر ته ڤيا بزاني كانئ ئهو ژ خيري هاتيه زرباركرن بهري خو بدي كانتي ئهو يتي رهق وزڤر ودژواره د گوتن وكريارين خوّ دا يان نه.. و د حهديسهكا دى دا يا موسلم ژ عائيشايي قهدگوهيزت هاتيه، دبيرثت: پيغهمبهري -سلاڤ لي بن- گؤت: ﴿ إِنَّ الرفق لا يكون في شيء إلا زانه ولا ينزع من شيء إلا شانه ﴾ هندی نهرمیه د تشتهکی دا نابت ئهگهر ئهو وی جوان نهکهت، و ژ تشتهکی نائنته دهر تخستن ئهگهر ئهو وي كرنت نهكهت.

و د حهدیسه کا دی دا موسلم هه ر ژ عائیسایی قه دگوهیزت، دبیر ژت: پیغه مبه ری -سلاف لی بن- گوته وی: ﴿ یا عائشة! أرفقی فإن الله إذا أراد بأهل بیت خیراً دهم علی باب الرفق ﴾ ئه ی عائیشا! یا نه رم به، چونکی ئه گه ر خودی خیر بو خه لکی ماله کی قیا ئه و به ری وان دی ده ته ده رگه هی نه رمین.

پاشی پینهمبهری -سلاف لی بن- د حهدیسا خو یا بوری دا بهری مه دا گرنگیا ئهخلاقی باش وگوت: [گرانترین تشت د تهرازیا خودان باوهری دا ئهخلاقی باش، وخودی کهرب ژوی مروقی قهدبن یی فهحش وگوتن سهقهت بت].

مهعنا: ئهو كهسى گۆتن سهقهت بت، وئاخفتنىن فهحش وكريت بىترت، وئهزمانى خو د دەر حهقا خەلكى دا بهردەت، ئهو دى ژ وان كهسان بت يىن خودى حهز ژى نهكهت.

۲- ئبن حببان ژ ئەبور ھورەيرەى ۋەدگوھێزت، دبێژت: پێغەمبەرى -سلاڤ لئى بن- گۆت: ﴿ إِن الله يبغض كل جعظري جواظ ، سـخاب بالأسـواق ، جيفـة بالليل ، حمار بالنهار ، عالم بأمر الدنيا ، جاهل بأمر الآخرة ﴾.

د قتی حمدیستی ژی دا پیغهمبهر -سلاف لتی بن- رهنگهکتی دی یتی وان مروقین خودی حمار ژی نهکمت بو مه ئاشکهرا دکمت، ودبیژت: هندی خودی یه حمار ژ وی کمسی ناکمت یتی رهق وزفر بت وخیرا وی نهگههته کمستی، ل بازاران یتی قیرقیری بت، ب شمف وه کی کملمخه کتی مرار بت و ب روّژ وه کی کمری بت، یتی زانا بت ب کاری دنیایتی، ویتی نهزان بت ب کاری ئاخره تی.

و ژ ڤێ حەدىسىێ چەند سالۆخەتەكێن وى مرۆڤێ خودێ حەز ژێ نەكەت بۆ مە ئاشكەرا دىن، ئەو ژى ئەڤەنە:

- ئەو مرۆڤەكىن زڤړ ودژوارە د گۆتن وكريارينن خۆ دا، ويىن توندە نەرمىيىن ب كار نائينت.
- ژ زڤری ودژواریا وی خهلک خو ژێ ددهنه پاش وتێکهلی وی نـابن، وئـهو ب خوٚ ژی دهست گرتیه ب خێرێ، قهنجیهک ژێ ناگههته کهسێ.
- مروقه کن قیرقیری وخه پصه چیه ده من دچته بازاری و د ناف خهلکی دا دمینت، و ژ بهر قنی چهندی خهلک نهخوشیا خو ژی دبینت.
- ب شهڤێ وهکی کهلهخهکێ مرار دکهڤت ودنڤت وحهتا لێ دبته سپێده نه رادبت عيبادهتي دکهت، ونه زکرێ خودێ دکهت.
 - و ب رۆژى وەكى حەيوانى گوھدرىۋە.

- بۆ كارى دنيايى گەلەكى زانا وشارەزايە، بەلىي دەمىي دېتە مەسەلا دىنى وئاخرەتىي كەسەكىي نەزانە.

ئەو كەسى ب قى رەنگى بت وئە سالۆخەتە ل نك ھەبن دى ژوان بت يىن خودى حەز ژى نەكەت.

٣- ئيماميّ ئهحمهد ژ ئهبوو ژهرري ڤهدگوهيّزت، دبيّژت: پيخهمبهري -سلاڤ ليّ بن- گوّت: ﴿ إِن الله عز وجل يحب ثلاثة ويبغض ثلاثة : يبغض الشيخ الزاني ، والفقير المختال ، والمكثر البخيل ، ويحب ثلاثة : رجل كان في كتيبة فكر يحميهم حتى قتل أو يفتح الله عليه ، ورجل كان في قوم فأد لجوا فنزلوا من آخر الليل ، وكان النوم أحب إليهم مما يعدل به فناموا ، وقام يتلو آياتي ويتملقني ، ورجل كان في قوم فأتاهم رجل يسألهم بقرابة بينهم وبينه فبخلوا عنه وخلف بأعقابهم فأعطاه ويث لا يراه إلا الله ومن أعطاه ﴾.

یه عنی: سێ ڕهنگێن مروٚڤان ههنه خودێ حهز ژێ دکهت، وسێ ڕهنگێن دی ههنه خودێ حهز ژێ ناکهت، ئهوێن خودێ حهز ژێ نهکهت ئهڤهنه: پيرێ دههمهن پيس، وفهقيرێ خوٚ مهزن بکهت، ودهولهمهندێ بهخيل.

وئهو ههر سن مروّقیّن خودی حهز ژی دکهت ئهقهنه: ئهو موجاهدی به په قانیا ژهه قالیّن خو دکهت حهتا دئیته کوشتن یان ژی ب سهر دکه قت، وئه و مروّقی ب شه قده ده ده من هه قالیّن وی دنقن ئه و پادبت وخو قهده ر دکهت و قورئانی دخوینت وزکری خودی دکهت، وئه و زهلامی د ناق هنده کان قیّجا مروّقه کی وان یی هه وجه دئیّت و داخوازی ژوان دکهت هاریکاریا وی بکه ن ئه و به خیلیی د گهل وی دکه ن ئینا ئه و زه لام خو ژوان قهده ر دکهت و هاریکاریا وی کهسی دکه ت بیّی که س وی بینت ژبلی خودی وی مروّقی ئه و هاریکاریا وی دکه ت.

٤- ئبن حببان ژ ئهبوو هورهبرهى ڤهدگوهێزت، دبێژت: پێغهمبهرى -سلاڤ لنێ بن- گۆت: ﴿ أربعة يبغضهم الله : البياع الحلاف ، والفقير المختال ، والشيخ الزاني ، والإمام الجائر ﴾.

د قنی حدیسی دا پیغهمبهر -سلاف لنی بن- چار رونگین مروّقان بن مه دهسنیشان دکهت ههر چار ئهون یین خودی حهز ژی نهکهت، ئهو ژی ئهڤهنه:

ئهو كهسى گەلهك سويند دخۆت دەمى تشتى خۆ دفرۆشت، وئاشكەرايـه ئـهو كهسى ناڤى خودى بۆ خۆ دكەتە پەردە دا درەو وحيلىن خۆ د پشت را قەشيرت يى ژ ھەۋى ھندى نابت خودى حەز ژى بكەت.

ویا باش نینه بو مروقی کرین وفروتنی دکهت سویند بخوت ئهگهر خو یی راستگو ری بت.

کهستی دی ئهو فهقیره یتی کو خو مهزن دکهت، وخوّمهزنکرن ب خو کارهکه خودی حهز ژی ناکهت، ب تایبهتی ئهگهر ئهو ژ مروّقهکتی فهقیر پهیدا ببت، چونکی ئهگهر خوّمهزنکهری دهولهمهند خوّ ب مال وقهسر وقوسویرین خوّ مهزن بکهت، یتی فهقیر خوّ ب چ مهزن دکهت؟

ومروّڤى سىيى ئىدوه يىي ل دەمىي پىراتىا خو يىي دەھمەن پىيس بىت، وئاشكەرايە كو دەھمەن پىيسيا مروّڤى ب ناڭ سال قەچووى كريّتتره ژ يا كەسى جحيّل وئدو د ھەردو حالەتان دا كارەكىي كريّته، خودايى مەزن دبيّرْت: ﴿ وَلا تَقْرُبُوا الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبيلاً _ هوين نيّزيكى زنايى نەبن ئەو كارەكى كريّت وفەحشە وخرابه ريّكه ﴾ (الاسراء:٣٢).

کەسى چارى ئەو مەزنە يى زۆرداريى ل مللەتى خۆ دكەت.. كەسەكى ئەگەر زۆردارى لىن ھاتەكرن ھەوارىن خۆ دى گەھىنتە دەولەتى ومەزنى دەولەتى، بەلى

ئەگەر مەزنىن دەولەتىن ب خۆ ئەو بت يىن زۆرداريىن ل خەلكى دكەت خەلك دى ھەوارين خۆ گەھيىننە كىن؟

٥- ئبن حببان ژ ئهبوو هورهيرهى ڤهدگوهينزت، دبينژت: پيغهمبهرى -سلاڤ لئي بن- گۆت: ﴿ ثلاثة لا يكلمهم الله ولا ينظر إليهم : رجل حلف بعد العصر على مال امرى مسلم فاقتطعه ، ورجل حلف لقد أعطى بسلعته أكثر مما أعطى ، ورجل منع فضل الماء . يقول الله : اليوم أمنعك فضلي كما منعت فضل ما لم تعمله يداك ﴾.

پێغهمبهر -سلاڤ لێ بن- د ڤێ حهديسا خوٚ دا سێ ڕهنگێن دی يێن وان مروٚڨان بوٚ مه ديار دکهت يێن خودێ حهز ژێ نهکهت، ئهو ژي ئهڨهنه:

ئـهو مرۆڤـێ پـشتى ئێڤـارى ژ درهو سـويندێ دخـۆت دا مالــێ مرۆڤـهكـێ موسلمان بۆ خۆ بێخت، وئهڤ رەنگێ سويندێ ئهوه يا خودانێ خۆ د گونـههـێ دا نقـۆ دكـهت. وهـهر وهكـى حـهديـسێ گـۆت پـشتى ئێڤـارى، چـونكى ئـهگـهر بـوو ئێڤارهكا درەنگ هنگى وى هند دەليڤه نابت ل سويندا خۆ لێڤه ببت، ئـهگـهر خۆ وى دل تێ ههبت لێڤه ببت ژى، وڕۆژا د دويڤ دا.. كهسێ كهفالهت نهدايـێ كـو ئـهو دێ گههتـێ!

 خۆمەزنكرن ومەدحە، درەو، سويندا خوارنا ب ناڤێ خودێ.. وئەڤە ھەمى خودانێ خۆ ھێژاى نەڤيانا خودێ دكەن.

کهستی سینی ئهوه ینی ئاقا خو یا زیده ژکهسین ههوجه مهنعه دکهت، یه عنی: وی هندی زیده ی ههوجه ییا خو ئاف ههیه، ودهمتی کهسه کتی ههوجه داخوازا هنده ک ئاقتی ژی دکهت، ئه و ئاقتی ناده تی.. پیخه مبه راسلاف لی بن- دینژت: خودی دبیژت: ئهز ژی ئه قرق قه نجیا خو دی ژ وی برم کانی چاوا وی ئه و تشتی وی چی نه کری ژخه لکی مهنعه کر.

مهعنا: ئهو کهسێ د خێرا خهلکی نهبت، ودهستێ هاریکاریێ بـۆ وان درێژ نهکهت خودێ ژی خێرێ نادهته وی.

٦- (ابن أبى شيبه) ژ (المغيره بن شعبه) ى ڤهدگوهيزت، دبيرت:
 پيغهمبهرى -سلاڤ لئ بن- گوّت: ﴿ يا سفيان بن سهل ، لا تسبل فإن الله لا
 يحب المسبلين ﴾.

د قی حهدیسی دا پیغهمبهر -سلاف لی بن- بهحسی گونههه کا دی دکه ت یا ئیکا هند ژ خودانی خو چی دکه ت کو نه فیانا خودی ب سهر دا بیت، و تشتی غهریب ئهوه ئهم ههمی نوکه سستیی د فی گونه هی دا دکهین، نه به سستیی به لکی گهله ک که س هه نه ده می تو به حسی فی گونه هی بی دکه ی هه ر قه بویل ناکه ن کو ئهو گونه بت، وجه ده لی دکه ن کانی بوچی پیغهمبه ری -سلاف لی بن ئه فی کاره ژ گونه ها نه شرمارتیه، هه ر وه کی ئه و شه رم دکه ن کو پیغهمبه ری -سلاف لی بن بی بن به گوتنه کری.

(موغیره) ـ خودی ژی رازی بت ـ دبیرثت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوته سوفیانی کوری سههلی: ئهی سوفیانی کوری سههلی، جلکی خو هند شور نهکه کو

بکهفته د بن گۆزهکین ته دا، هندی خودی یه حهز ژوان ناکهت یین جلکی خوّ هند شوّر دکهن حمتا دکهفته د بن گوزهکان دا.

و د حدیسه کا دی دا یا موسلم ژ ئهبوو ژهرری قهدگوهیزت، هاتیه پیغهمبهر اسلاف لی بن- دبیرژت: ﴿ ثلاثة لا یکلمهم الله یوم القیامة ولا ینظر إلیهم ولا یز کیهم ولهم عذاب ألیم سی کهس ههنه روز اقیامه تی خودی د گهل نائاخشت وبهری خو ناده تی ووان پاقژ ناکه ت وعمزابه کا ب ئیش بو وان ههیه. ئهبوو ذهر دبیرژت: سی جاران پیغهمبهری گوتنا خو دوباره کر، ئینا من گوت: خوساره ت و شهرمزار بوون، ئهو کینه ئهی پیغهمبهری خودی؟ گوت: وی گوت: ﴿ المسبل ، والمنفق سلعته بالحلف الکاذب ﴾ ئهوی جلکی خو هند شور دکه ت حه تا دگهه د بن گوزه کان دا، وئهوی قهنجیا خو دکه ته مننه ت، وئهوی پهرتالی خو به سویندا ژ دره و دفروشت.

وئهگهر ئه شهر سن گونههه د مهزن نهبان پینغهمبهری -سلاف لی بن- ئه ش گوتنه د دهر حهقا خودانین وان دا نهدگوت.

ئەوي**ن** بى بار ژ بەھەشتى

خوسارەتى مەزن ئەوە يى ژ بەحەشتى بى بار ببت، ويى ژ ھەمىيان فايىدەتىر ئىدە تىر ئىلىلىدەتىر ئىدەتىر ئىدەن ئىلىلىدەن ئىلىلىدىن ئىلىلىدەن ئىلىلىدىن ئىلىلىدەن ئىلىلىدەن ئىلىلىدىدەن ئىلىلىدىدەن ئىلىلىدەن ئىلىلىدىن ئىلىلىدىدەن ئىلىلىدىدەن ئىلىلىدىدەن ئىلىلىدىدەن ئىلىلىدەن ئىلىلىدىدەن ئىلىلىدەن ئىلىدىن ئىلىلىدەن ئىلىدەن ئىلىلىدەن ئىلىلىدەن ئىلىلىدىدەن ئىلىلىدەن ئىلىلىدەن ئىلىلىدەن ئىلىلىدىدەن ئىلىلىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلىدىدىدەن ئىلىدىدىدەن ئىلىدىدەن ئىلى

ودا کو ئهم ژوان بهخت رهشان نهبین یین روزا قیامهتی چو پشک وبار د به حه شتی دا نهههین، ل قیری دی هنده ک ئایه تین قورئانی و حه دیسین پیغه مبه ری -سلاف لی بن- د دهر حه قا وان که سان دا قه گیرین یین نه چنه به حه شتی، هی قیا مه ژخودی ئه وه مه ژقان توخمه که سان نه شرمیرت.

۱- ئهو کهسن مالی ئیتیمی بخوّت روّژا قیامه تی جهی وی دی جههنه م بت، وه کی د ئایه ته کا قورئانی دا هاتی: ﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَأْكُونَ آمَوَلَ ٱلْيَتَكِيٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَا كُونَ فِي بُطُونِهِم فَارًا وَسَيَصَلَوْكَ سَعِيرًا ﴿ ﴾ (النساء: ۱۰) هندی ئهون یین تهعداییی ل مالی ئیتیمان دکهن، وبی حهق دخون، ههما ئهو وی تشتی د زکین خوّ دا دخوّن یی دبته ئهگهرا چوونا د ئاگری دا، وئهو دی چنه د ئاگری دا ودی تام کهنه گهرما وی.

وئاشكەرايە كو مرۆڤى ئيتيم كەسەكى لاوازە، وئەو مرۆڤى دلىي خۆ ببەتىي زولىمى لىي بكەت رۆۋا قيامەتى يى ھيۋاى ھندى نابت خودى رەحمى پى ببەت ووى ببەتە بەحەشتى. وپێغهمبهر ژی -سلاف لێ بن- د گوتنهکا خو دا دبێژت: [من کذب علی متعمداً فلیتبوا مقعده من النار] ههچیێ ژ قهستا درهوێ ژ کیسێ من بکهت بلا جهێ خوّ د ئاگری دا خوّش بکهت. وهکی ئیمامێ بوخاری ژێ ڤهدگوهێزت.

مهعنا جهی درهوینی جههنهمه، ونهخاسم ئهو کهسی درهوی ل سهر ناقی خودی وییغهمبهری وی -سلاف لی بن- بکهت، چونکی درهوا ل سهر ناقی خودی و پیغهمبهری وی -سلاف لی بن- بکهت، چونکی درهوا ل سهر ناقی خودی و هههمهمی پهنگین درهوی مهزنتر وخرابتره، ژ بهر کو ئهو کهس دینی خهلکی ل بهر وان بهرزه دکهت.

۳- ئمو مرزقتی خو ممزن بکهت ودلی وی (تهکهببور) تیدا ههبت، موسلم را عهبدللاهی کوری مهسعوودی قهدگوهیزت، دبیرث: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوت: [لا یدخل الجنه من کان فی قلبه مثقال ذره من کبر] ههچیی هندی دنکه کی مهزنی د دلی دا ههبت ئمو ناچته به حهشتی زهلامه کی گوت: یانی مروق حمز دکه ت جلکی وی وسهروبه ری وی یی جوان بت! پیغهمبه ری -سلاف لی بن- گوت: [إن الله جمیل یحب الجمال الکبر بطر الحق وغمط الناس] هندی خودییه یی جوانه و حمز را جوانیی دکه ت، مهزنی ئموه مروق حمقیی قهبویل نه که تو خودیده یک جواندی کیم بکه ت.

مهعنا ئهو كهسى ژخۆمهزنكرن وي حهقيى قهبويل نهكهت يا ل نك كهسهكى دى ههى، وخهلكى ههميى ب چو حسيب نهكهت، ئهوه ئهو موتهكهببرى جهى وى د بهحهشتى دا نهههى.

3- وئيمام ئه حمه و ژ عومه و که که وری خه ططابی قه دگوهيزت، دبيّرت: پيخه مبه وی -سلاف لي بن- گوت: [ثلاثة لا يدخلون الجنة: العاق بوالديه، والديوث، ورجلة النساء ـ سي که سهنه ناچنه به حه شتى: ئه وی دلي ده يبابين خوّ دهيّلت، وئه و زه لامي بي عار بت بزانت مالا وی بي ئه خلاقی تيدا دئيّته کون ويي رازی بت، وئه و ژنا خوّ وه کی زه لامان لي بکه ت].

وئەقان ھەر سىخ كەسان وەكى ئاشكەرا پەيوەندى ب سىخ ئەخلاقىين جقاكى قە ھەيە: ھىلانا دلىخ دەيبابان ونەگوھداريا وان كو دېتە ئەگەرا تىخچوونا سەروبەرى خىزانىخ، وسەرشۆرى وبىخ عارى ئەوا سەرى دكىشتە بەلاقبوونا بىخ ئەخلاقىيىخ ودىسا تىخچوونا سەروبەرى خىزانىخ، وئەو د سەروبەرى خىز دا، و د جلكى خىز دا، و د تەصەرروفاتىنى خىز دا، چاڭ ل زەلامان دكەت و ژ تېيعەتى خىز يىخ خودى ئەو ل سەر داى دەردكەقت، ئەڭ ھەر سىخ رەنگىن مرۆقان ژى ژ وانە يىن چو پشك وبار د بەحەشتىخ دا نەھەى.

0- سى رەنگىن دى يىن مرۆۋان ھەنە پىغەمبەر -سلاڤ لى بن- بەحسى وان د گۆتنەكا خۆ يا دى دا دكەت وئاشكەرا دكەت كو ئەو ژى ناچنە بەحەشتى، ئەبوو موسايى ئەشعەرى دبىرت: پىغەمبەرى -سلاڤ لى بن- گۆتيە: [ثلاثة لا يدخلون الجنة: مدمن الخمر، وقاطع الرحم، ومصدق بالسحر] سى كەس ھەنە ناچنە بەحەشتى: ئەوى بەردەوامىيى ل سەر قەخوارنا مەيىي دكەت، وئەوى مرۆۋاينىيى بىرت، وئەوى باوەرىي ب سىرەبەندىي بىنت.

٦- ئەوى جيرانى وى يى ژى پشت راست نەبت، موسلم ژ ئەبوو ھورەيرەى قەدگوھيزت، دېيرت: پيغەمبەرى -سلاڤ لى بن- گۆت: [لا يدخل الجنة من لا يأمن جاره بوائقـه] ئەوى جيرانـى وى ژ خرابيا وى ئـيمن نـەبـت ئـەو ناچتـه بەحەشتى.

ئمو ب خو ئمصل د جیرانی دا ئموه پشته قانی جیرانی بت، لمو عمده ت ئموه جیران باوه ریا خو ب جیرانی بینت، قیجا ئمگمر کمسه که همبت قی باوه ریی تیک بده و خیانه تی ل جیرانی خو بکهت، ئمو دی هیژای هندی بت ژ بمحمشتی بیته زیبار کرن.

٧- ئيمام ئەحمەد ژ ئەبوو بەكرى قەدگوھێزت، دبێژت: پێغەمبەرى -سلاڤ لىێ بىن- گۆت: [لا يىدخل الجنة بخيل ولا خب ولا خائن ولا سىء الملكة] مرۆڤێ بەخىل، وئەوێ خەلكى دخاپينت، وئەوێ خائن بت، وئەوێ تبعەتێ وى يێ خراب بت، ناچنه بەحەشتێ.

بهخیلی بهری مروّقی دده ته گهله ک خهله تیان، وئهوی کاری خوّ کریه خاپاندنا خهلکی گهله ک جاران دی پهنایا خوّ به ته به ر دورویاتی و منافقیی، وئهوی تبعه تی وی یی نه خوش بت ئه و ژی گهله ک جاران نه خوّشیی دی گههینته خهلکی.. له و ئه شه رسی رهنگین مروّقان هیّرای به حه شتی نابن.

چار مرۆڤێن لەعنەتى

ئيماميّ موسلم د حهديسه كيّ دا ژئيمام عهلي -خوديّ ژيّ رازي بت-قهدگوهيّزت، دبيّرت: پيّغه مبهر -سلاڤ ليّ بن- چار پهيڤ بوّ من گوّتن، گوّتن: [لعن الله من لعن والده -وفي رواية: والديه-، ولعن الله من ذبح لغير الله، ولعن الله من آوي محدثاً، ولعن الله من غير منار الأرض ـ وفي رواية: سرق منار الأرض].

ووه کی ئاشکه را د قتی حه دیستی دا پیغه مبه ر -سلاف لتی بن- چار ره نگین له عنه تیان بق مه ده سنیشان دکه ت، و (له عنه ت) پهیفه کا عه ره بیه مه عنا وی دویر کرنا ژ ره حما خود ییه، ئانه کو: چار ره نگین مروّفان هه نه خودی وان ژ ره حما خودی بتی بار ببت غه زه با خودی بتی بار ببت غه زه با خودی بسه ر دا دئیت وجهتی وی دبته ئاگری جه هنه متی، وئه شه مه ر چار ره نگین مروّفان ژی ب کورتی ئه قه نه ده

١- ئەوى لەعنەتان ل بابى خۆ، يان ل دەيبابين خۆ بكەت:

ووهکی مه دیتی د ریوایه ته کی دا پیغه مبهر -سلاف لی بن- به حسی بابی ب تنی دکه ت، و د ریوایه ته کا دی دا به حسی ده یکی وبابی هه ردووان دکه ت، ومه خسه د ب له عنه تکرنا ل ده یبابان ئه وه کور یان کچ گزتنه کا کریت وه کی خه به ران، یان کاره کی یی نه فره تکرن ژی بیته زانین وه کی تفکرنی یان ده ریخستنی یان قوتانی د دهر حه قا بابی خو دا یان ده یکا خو دا ب کار بینت، وکریتیا فی کاری ژهندی دئیت ده یک وباب ئه گه را هه بوونا مروقینه، وحه قی

وان ل سهر مروّقی ژ حهقی ههر کهسهکن دی پتره، چونکی ئهون مروّق ب خودان کری.. قیجا ئهو کهسی قهدری وان نهزانت ولهعنه تان ل وان بکهت، ئهو خوّههژی هندی دکهت کو خودی ژی لهعنه تان ل وی بکهت ووی ژ ره حما خوّ بی بار بکهت.

و ژ گۆتنێن خودێ وپێغهمبهرێ وی -سلاڤ لێ بن- ئاشکهرا دبت کو رازيبوونا خودێ ژ رازيبوونا دهيبابنن خو نهکهت شوکرا خودايێ خو ژی ناکهت، وخودێ د قورئانێ دا حهقێ خو ب حهقێ وان ڤه گرێدايه، دهميێ گوتێ: ﴿وَقَعَنَىٰ رَبُّكَ أَلَا تَمَّبُدُوۤا إِلَآ إِيّاهُ وَبِالْوَلِدَيۡنِ إِحۡسَناً ﴾ (الاسراء: ۲۳) خودايێ ته فهرمان کريه کو هوين ژ وی پێڤهتر پهرستنا کهسێ نهکهن، وقهنجيێ د گهل دهيبابان بکهن.

و د ئايه ته کا دی دا دبين ت: ﴿ وَقَصَّيْنَا ٱلْإِنسَنَ بِوَلِدَيْهِ حَلَتَهُ أَمُّهُ وَهَنَّا عَلَى وَهُنِ وَفِضَدُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ الشَّحَرِ لِي وَلِوَلِيَكَ إِلَى ٱلْمَصِيرُ ﴿ القمان: ١٤) يه عنى: مه فهرمان ب قه نجيا د گهل دايبابان ل مروقي كريه، ده يكا وى ئه و ب زهمه ته كال سهر زهمه تن هلگرتيه، وهلگرتن وشير قه كرنا وى د دو سالان دايه، ومه گوته وى: شوكرا خودى بكه، پاشى شوكرا دايبابين خو بكه، زڤرين بو نك منه، قيب ههر ئيكى ئه زدى جزايي وى دهمين.

ووهکی ئهم دبینین د قی ئایه تی دا خودایی مهزن شوکرا خو ب شوکرا دهیبابین خو ب شوکرا دهیبابین خو نهکه ت، شوکرا خودایی خو ژی ناکه ت. شوکرا خودایی خو ژی ناکه ت.

۲- ئەوى قوربانەكى بۆ ئىكى دى ژبلى خودى بدەت:

د پتر ژ جههکی دا ژ قورئانی خودایی مهزن ئهمر دکهت کو ئهو قهکوشتیی ناقی خودی ل سهر نههاتبته ئینان، یان نه بو خودی هاتبته پیشکیش کرن خوارنا

وی بو مه یا حهرامه، ژوان ئایهتان: ﴿إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ اَلْمَیْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنزِیرِ وَمَا أَمِلِ لِهِدِلِنَیْرِ البقره: ۱۷۳) هـ هما وی ئه و تشت ل سهر ههوه یی حمرامکری یی زبانا ههوه تیدا، وه کی مراری نه ب ریّکه کا دورست ها تبته قه کوشتن، وخوینا روّن، وگوشتی به رازی وئه و قه کوشتین نه بو خودی دئینه قه کوشتن.

وئهگەر خوارنا وى قوربانى يا حەرام بت ئەوى نە بۆ خودى ھاتبتە قەكوشتن، دانا وي دي يا حمرامتر بت، وييشكيشكرنا نهزر وقوربانان نه بوّ خوديّ ڤيجا چ بۆ مەزارەكى بت، يان وەليەكى بت ژ شركا مەزنە، وئەڤ چەندە ژ بەر نهدویکهفتنا سوننه تا پیغهمبهری -سلاف لئی بن- د مهسهلا قهبران دا پهیدا دبت، دەمىخ ئاڤاھىي ومزگەفت ل سەر دئىنە دانان، وگونبەت ل سەر دئىنە بلندكرن، ڤێجا نهزان هزر دكهن ئهو كهسێن د ڤان قهبران دا هاتينه ڤهشارتن دشين مفاي يان زياني بگههينن، ودشين د ههوارا وان بچن پين ههواري ژي دخوازن، وهموجميي يين وان پيک دئينن يين گازي دکمني، لمو ئمو نمزر وقوربانان ييشكيشي وان دكهن. وئهگهر ئهڤ خهلهتيه نههاتبانه كړن وموسلمانان پێگيري ب سوننهتێ کربا د مهسهلا قهبران دا ئهڤ ئهڤ خهلهتيێن مهزن ژي نهدهاته کرن. پنغهمیهر -سلاف لی بن- د حهدسیا خوّ دا با بوّری ناشکهرا دکهت کو خودي لهعنهتان ل وي کهسي دکهت يي قوربانهکي بو ئيکي دي ژبلي خودي قەكورىت. وئەگەر ئەف كارە ر گونەھىن مەزن نەبا لەعنەت ل وى كەسى نەدھاتنە کرن یی ڤی کاری بکهت.

٣- ئەوى بىدعەچيەكى بحەوينت:

(موحدث) ئموی به حسی وی د حه دیسی دا هاتیه کرن ئه و که سه یی تشته کی نوی د دینی دا ده ربیخت، یه عنی: بید عه یه کی ل دینی زیده بکه ت

وئهو ب خو دەریخستنا بیدعهیهکی د دینی دا ژ گونههین مهزنه، چونکی (ئتتهامهکا ضمنی) ب کیماسیا دینی تیدا ههیه، یان —حاشا- ب خیانه تا پیغهمبهری -سلاف لی بن-! یهعنی: ئهوی تشتهکی ژ نک خو دهردئیخت ودبیژت: ئهقه ژی ژ دینیه، ههر وه کی ئهو یی دبیژت: دینی کیماسی تیدا ههیه وئهز دی تمام کهم، یان یی دبیژت: پیغهمبهری ئه ش تشته دزانی بهلی بو مه نهگوتیه!

وئەقە خەلەتىيەكا مەزنە وەكى ئەم ھەمى دزانىن، بەلكى ژ گونىھىن مەزنە يىن كو ھندەك جاران خودانى خۆ ژ دىنى دەردئىخت.

ودویر ژ گونهها قی کهسی یی قی کاری دکهت، دی بیّژین: ئه صحدیسه بوّ مه ئاشکهرا دکهت کو ئهو کهسی قی گونههکاری بحهوینت وپشته قانیا وی بکهت ئه و ب خو ژی کهسه کی گونههکاره، وگونهها وی نه یا بچویکه ژی، لهو پینغهمبهر -سلاف لی بن- دبیّژت: خودی له عنه تان ل وی ژی دکهت. یه عنی: ئه و ژی شریکی هه قالی خو یی بیدعه چیه د وی گونهها مه زن دا یا ئه و دکهت، چونکی مروّث حه ز ژکی دکهت دی دگه ل وی بت.

٤- ئەوى نىشانىن عەردى بگوھۆرت يان بدزت:

وئه قه یا نیزیکه ژوی مهسه لی یا بهری نوکه ب دریژی مه به حس ژی کری ل دوّر ژیستاندنا عهردی ب ته عدایی وغه صب، پیغه مبه ر -سلاف لی بن- دبیژت: خودی له عنه تان ل وی که سی دکه ت یی نیشانین عهردی ـ یه عنی: توخویبان ـ دگوهوّرت، بو هندی دا نه و بی حه ق هنده کی ل عهردی خوّ زیده بکه ت، یان ژی نیشانان بدزت دا توخویب ل به ر خهلکی به رزه ببت، و د نه نجام دا عهرده کی وی نه بت بگه هنه وی.

وئه قه گرفتاریه یه گهله ک جاران دبته ئهگهرا پهیدابوونا شه پی ونهخوشین د ناقبه را جیرانی وجیرانی دا، یان برای وبرای دا، وحه تا ئه ق گرفتاریه نهمینت دقیّت هه رئید ک ژوان بزانت کو ئهگه روی بهوسته ک بی حه ق ل عه ردی خو زیده کر ل سه رحسیبا عه ردی جیرانی خو ئه و هنگی یی خو هه ژی له عنه تین خودی دکه ت.

ناڤەرۆك

بابىت	پەر
ئەو كەستىن رەحم پى دئىتتەبرن	٣
بهحهشتی د سیه حهدیسان دا	40
ئەوينن رەحما خودى ژى دگرت	٦١
ئەو كەسىين خودى حەز ژى دكەت	77
ئەو كەستىن خودى حەز ژى ناكەت	۷٥
ئەوين بىن بار ژ بەحەشتى	٩.
چار مرۆڤێن لەعنەتى	96